

4D/26.

A TERVEZÉS NÖVEKVŐ
SZEREPE A KLÍMÁVÁLTOZÁSRA
VALÓ FELKÉSZÜLÉSBEN
*THE GROWING IMPORTANCE
OF PLANNING AS A RESPONSE
TO CLIMATE CHANGE*
M. SZILÁGYI KINGA
2. OLDAL / PAGE 2

A ZÖLD INFRASTRUKTÚRA
GREEN INFRASTRUCTURE
NIGEL THORNE
4. OLDAL / PAGE 4

KLÍMAVÉDELEM
ÉS TÁJÉPÍTÉSZET A
TERÜLETRENDEZÉS ÉS AZ
ÉPÍTÉSÜGY TERÜLETÉN
*CLIMATE PROTECTION AND
LANDSCAPE PLANNING IN THE
FIELDS OF SPATIAL PLANNING
AND CONSTRUCTION*
SZALÓ PÉTER
8. OLDAL / PAGE 8

KLÍMAVÉDELEM A
VIDÉKFEJLESZTÉSI
STRATÉGIÁBAN
*CLIMATE PROTECTION
WITHIN THE RURAL
DEVELOPMENT STRATEGY*
V. NÉMETH ZSOLT
14. OLDAL / PAGE 14

A TÁJÉPÍTÉSZET A
KLÍMAVÉDELEMBEN
*LANDSCAPE ARCHITECTURE
IN CLIMATE PROTECTION*
DÖMÖTÖR TAMÁS
22. OLDAL / PAGE 22

AZ ÉV TÁJÉPÍTÉSZE DÍJ
MARGÓJÁRA
*TO THE MARGIN OF THE
LANDSCAPE ARCHITECT
OF THE YEAR AWARD*
BARDÓCZI SÁNDOR
28. OLDAL / PAGE 28

KI VISZI ÁT...? KIOSZTOTTÁK
„AZ ÉV TÁJÉPÍTÉSZE 2012”
DÍJÁT – A DÖNTŐSÖK MUNKÁI
ÉS AZOK ÉRTÉKELÉSE
*WHO TAKES IT OVER...? THE
LANDSCAPE ARCHITECT OF
THE YEAR PRIZE HAS BEEN
AWARDED – THE FINALISTS
THEIR WORK AND EVALUATION*
JÁMBOR IMRE
32. OLDAL / PAGE 32

A TERVEZÉS NÖVEKVŐ SZEREPE A KLÍMAVÁLTOZÁSRA VALÓ FELKÉSZÜLÉSBEN

THE GROWING IMPORTANCE OF PLANNING AS A RESPONSE TO CLIMATE CHANGE

SZERZŐ/BY:
M. SZILÁGYI KINGA

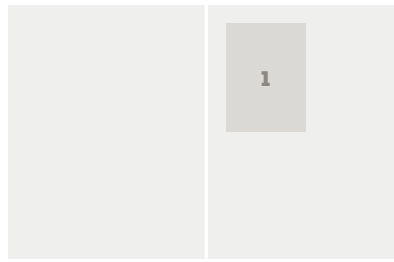
A Budapesti Corvinus Egyetem Tájépítészeti Kara örömmel támogatja, és ad helyet az újjáalakult és nagy lendülettel, szakmai elkötelezettséggel dolgozó Magyar Tájépítész Szövetség, ill. a Magyar Építész Kamara Tájépítészeti Tagozata kezdeményezéseinek. Immár második, s egyben hagyományteremtő szándékkal rendeztünk közös konferenciát, mert meggyőződésünk, hogy az új ismeretek, kutatási eredmények átadása, a szemléletformálás alapvető feladata az oktatóknak, a kutatóknak és a szakmagyakorlóknak egyaránt. A tájépítészeti hónapja és a „Tájépítészeti társadalmasítása” című programsorozat keretében 2012. április 27-én tartottunk konferenciát „A tervezés növekvő szerepe a klímaváltozásra való felkészülésben” címmel. A konferencia a klímaváltozásra adható, adandó válaszok körében a tájépítészeti tervezés lehetőségeit járta körül, és hangsúlyosan foglalkozott az energiagazdálkodás kérdéseivel is.

A konferencia témája, a klímaváltozás és a tervezés szerepe, kapcsolata rendkívül aktuális. A klímaváltozás jelei máris érzékelhetők térségünkben, és minden hosszú távú előrejelzés szerint a Kárpát-medencében igen drasztikus változások következnek be. A

klíma, s ennek következtében az élőhelyi és az ökoszisztémaváltozások mérséklése, avagy a módosult viszonyokhoz való alkalmazkodás a tájépítészek számára is új kihívást, új feladatokat jelent. Egyrészt vissza kell találni a természettel harmóniában lévő, a természeti folyamatok megértésén alapuló tájhasználati, tájépítési módokhoz, egy olyan tájszemlélethez, amely az urbanus és a rurális tájban egyaránt képes a kedvezőtlen hatások csökkentésére, például a hősziget mérséklésére, vagy a felszíni vizek megtartására. Másrészt együtt kell működni - ha lehet, még szorosabban - mindazon társszakmákkal, amelyek az energiafogyasztás csökkentéséért, az energiamérleg javításáért, azaz a környezetre gyakorolt kedvezőtlen hatások és folyamatok csökkentéséért aktívan tenni képesek, legyen szó akár a korszerű, megújuló forrásokon alapuló energiagazdálkodásról, vagy a művi elemek túlsúlyával jellemzett, az urbanus táj biológiai aktivitását javító élőhelyek létrehozásáról.

A konferencia nagyon módszeresen és praktikusán a tervezést állította fókuszba, hiszen az érvényes, alapvető tervezési elvek, szabályzók „hivatalosan” is a fenntarthatóságot tűzik zászlajukra.

Az elmúlt évek kutatásai és szakmai munkái azonban jelezték, hogy a terület- és településrendezési szabályzók gyengülése vagy hiányosságai miatt fokozatosan romlik a hazai városok, és általában az urbanus vagy rurális tájak élhetősége, minősége, tájpotenciálja. Feladat tehát van bőven. A konferencia előadások a területrendezés, a tájtervezés és a tájvédelem, az energiagazdálkodás, a zöldfelület-létesítés speciális lehetőségei és módjai körében igyekeztek municiót adni a közös gondolkodáshoz és cselekvéshez. A meghatározó szakmapolitikai elveket, a terület- és településrendezés, illetve a területfejlesztés lehetőségeit és feladatait mutatja be a konferencia-előadások alapján készült három cikk, amelyeknek örömmel adtunk helyet a '4D' hasábjain, felhívva a figyelmet az ezzel kapcsolatos általános teendőkre, lehetőségekre és korlátokra egyaránt. ©

1. kép/pict.:

A tervezés növekvő szerepe a klímaváltozásra való felkészülésben c. konferencia alkalmával tájépítésmérnök hallgatók szabadtéri kompozíciójából nyílt utcai tárlat, mely a klímaváltozás és az energia-, ill. környezettudatosság fontosságára hívta fel a figyelmet. /

Open space installations and land art works of landscape architect students as an open air side event of the conference on "The Increasing Role of Planning in Preparing for Climate Change". (MEGYERI ZSÓFIA, CSER JÚLIA ÉS SIMON GYÖRGY MUNKÁJA / DESIGN: ZSÓFIA MEGYERI, JÚLIA CSER AND GYÖRGY SIMON)

The Faculty of Landscape Architecture at Corvinus University of Budapest is always ready and gladly supports all initiatives proposed by the renewed and dynamically working Hungarian Association of Landscape Architects (HALA) and the Section of Landscape Architects of Hungarian Chamber of Architects. Hence, the second professional conference organised at the Buda Campus by the Faculty had intended to create a new tradition in landscape architecture profession since we are convinced in the power of common thinking of university staff, students, active professionals and researchers. "The growing importance of planning in climate change adaptation and mitigation" conference was organised on 27th of April, in the frame of the "Month of Landscape Architecture" and the program series of "Socialisation of Landscape Architecture" with the aim to overview the new methods of landscape planning and energy production and management in climate change adaptation and mitigation.

The topic of conference has a high actuality and importance these days. The impacts of climate change are clearly detectable and visible in our region, and even more drastic changes may come

in the near future in the Carpathian basin according to all long term climate models. The change of climate and hence the alteration of habitats and ecological systems need well planned and appropriate adaptation and mitigation strategy, techniques and models, even in landscape planning. First of all we have to find or create the harmony with the ecosystem probably with using traditional, natural ways of land use forms, building and development. The landscape aspect, the ecological awareness is a strict necessity in decreasing the dangerous or unfavourable impacts of development in urban or rural landscapes, such as the growing heat island effects of urbanised areas or the loss of rainwater due to dense building-up systems and canalisation. On the other hand, the communication and cooperation with other professions in urban development may help in improving the quality of environment. The use of renewable energy sources and the decrease of energy consumption, together with the improvement of biologic active surfaces in urban landscape are useful tools in creating liveable human habitats.

The conference has emphasized the role of planning which has been strictly

regulated and fully defined in the name of sustainability. Research works and publications of the past couple of years called the attention to the lack of effective regulations or the shortcomings of administration and social control, hence the problem of the decreasing environmental and landscape quality and the liveability of urbanised and rural areas. Sustainability and liveability issues need a great input. The conference lectures cover the field of landscape planning, design and protection, the special fields of increasing the overall green area supply in urbanised areas and also the questions of energy consumption and management. The cooperation, the common research and act is a necessity. The most important landscape policy principles, together with the possibilities and tasks of urban development and landscape planning are introduced in the next three papers written by the keynote speakers of the conference. Our goal is to provide a communication platform for landscape architects and professionals via the 4D Journal which is open to sustainability and liveability issues. ©

A ZÖLD INFRASTRUKTÚRA

GREEN INFRASTRUCTURE

SZERZŐ/BY:
NIGEL THORNE

Az Egyesült Királyságban a Natural England (Természetes Anglia) egy olyan kormányzattól független szervezet, amely kellő szakértelemmel és erőforrással rendelkezik, hogy kutatások alapján a legjobb gyakorlati tanáccsal lássa el a kormányt arra vonatkozóan, hogy miként biztosítsák mindenki számára Anglia természetes "jólétének" és természeti kincseinek megőrzését. Ez a szervezet az angol kormány tanácsadója a "természeti táj" és környezet megóvásában, s célja, hogy biztosítsa a környezet alkalmazkodóképességének védelmét, értékeinek megőrzését a jövő nemzedékek számára, lehetővé téve az emberek és a természet gyarapodását. A szervezet kezeli a "zöld gazdálkodási rendszereket", ügyel a biodiverzitás fenntartására, a védett fajok nyilvántartásba vételére, valamint a nemzeti parkok és kiemelkedő természeti szépségű területek (ANOB) védelmére, továbbá összefogja a nemzeti természetvédelmi területekhez (NNR) kötődő tudományos munkákat (SSSI).

A Natural England (Természetes Anglia) az alábbiak szerint határozza meg a zöld infrastruktúrát:

"A zöld infrastruktúra egy olyan stratégiaileg tervezett hálózat, amely kiváló minőségű zöldfelületeknek és egyéb környezeti jellemzőknek a legszélesebb skáláját jelenti. Ezt a zöld infrastruktúrát úgy kell megtervezni és üzemeltetni, mint egy multifunkcionális erőforrást, amely képes ökológiai szolgáltatásokra, és az életminőséget előnyösen formálja azáltal, hogy biztosítja a fenntarthatóságot a társadalmi közösségek számára. Ezt a zöld infrastruktúrát tiszteletben kell tartanunk oly módon, hogy a tervezésben és fenntartásban kiemeljük az adott tájkaraktert, és hangsúlyozzuk az adott te-

riület egyediségét mind az élőhelyek tekintetében, mind a tájhasználatban.

A zöld infrastruktúra magában foglalja – mintegy felfüzi – a meghatározott zöldterületeket és az új helyszíneket az épített környezet szövetébe ágyazva azzal a céllal, hogy csatlakoztassa a városi területet a tágabb értelemben vett vidéki háttérrel. Következésképpen, minden létező területi skálán meg kell valósítani a zöld infrastruktúrát, valamint a természetes zöldfelületek védelmét – a kistérségi szinttől kezdve a regionális léptéken át egészen város peremterületeit átfogva, beleértve a szélesebb értelemben vett vidéki tájat."

[A zöld infrastruktúra magában foglalja a folyórendszereket és partvidéki környezeteket is (erre utal a Blue (Kék) infrastruktúra elnevezés, amelyet szintén gyakran használunk).]

A zöld infrastruktúra (GI) kiterjed minden elképzelhető közösségi és rekreációs területre és parkra, beleértve a tájképi kerteket és a regionális szabadtereket, országos parkokat, közösségi tereket, bérelt háztáji kerteket, templomkerteket valamint a temetők kertjeit is. A dolog lényege, hogy középpontba állítsuk a táj és a környezet tervezését azáltal, hogy egy stratégiai jelentőségű zöldhálózatot hozunk létre, amely keresztreferenciákkal kapcsolódik a tájhoz, és előnyöket, értéket hordoz az embereknek, a közösségeknek, továbbá a teljes élővilágnak. Így nem válik helyspecifikussá, hanem átfogó jelentőséggel bír a szélesebb táji és környezeti szempontok figyelembevételé miatt. A zöld infrastruktúra meghatározza az állami és a magánforrások elosztását is és úgy működik, mint egy multifunkcionális, ökoszisztémán alapuló szolgáltató hálózat.

Célja, hogy olyan élhető közösségi szabadterek létrehozására fogalmaz-

zon meg útmutatást, ahol az emberek szívesen élnek és dolgoznak. A zöld infrastruktúra egyben stratégiai erő is, különösen abban a tekintetben, hogy olyan követelményeket támaszt a tájjal és a környezettel szemben amelyek az éghajlatváltozás negatív hatásait mérséklék. A cél az, hogy összehangolt és következetes megközelítéssel, tervezéssel, valamint a szabályzatok és ajánlások összehangolásával mindenki számára előnyös környezetet alakítsunk ki.

A GI-ben alapvető fontosságú az az elképzelés, amelyet a "hely megteremtésének" nevezünk, s amely magába foglalja és területrendezést, és egyben teljes együttműködést jelent a hasonló témájú kormányzati tennivalókkal. A szándék az, hogy kutatással és a bevált esettanulmányok elemzésével segítsük a jövőbeli zöldterületek tervezését és megvalósítását, amely bizonyíthatóan többszörös hasznot jelenthet, beleértve a hagyományos megoldásokkal nem elérhető gazdaságosságot. Az eredmények kihangsúlyozzák a legfontosabb kérdéseket, valamint a kapcsolódási pontokat nemzeti, regionális és helyi szinteken egyaránt.

A GI tulajdonképpen területrendezéssel, fenntartható célokkal és az ehhez kapcsolódó előnyökkel foglalkozik. Az az alapfeltételezés, hogy ez határozza meg a "hely megteremtését" vagy "a hely megformálását". Teszi ezt azáltal, hogy megkülönbözteti az egyes helyszínek egyedi sajátosságait, és elősegíti, hogy a hellyel kapcsolatos döntések és cselekvési programok megfelelően illeszkedjenek. A középpontban az áll, hogy minőségi módon kell kezelni a városrészek, utcák és parkok kérdését, mert csak így teremthető meg a polgári büszkeség, a közösségi és polgári értékek, felfogás és identitás. A tervezési el-

Within the United Kingdom, Natural England is a quasi-non-governmental organisation that has the expertise and resource to advise the government via practical, research-based evidence on best-practice operations relating to the safeguarding of England's natural 'wealth' for the benefit of everyone. A government advisor on the 'natural' landscape and environment whose aim is to ensure the environment is able to adapt, adopt and survive for future generations, allowing people and nature to thrive. The organisation manages 'green farming schemes', biodiversity, licensing of protected species, the designation of National Parks and Areas of Outstanding Natural Beauty (ANOBs), National Nature Reserves (NNRs) and notifying Sites of Special Scientific Interest (SSSIs).

Natural England defines green infrastructure as follows:

"Green Infrastructure is a strategically planned and delivered network comprising the broadest range of high quality green spaces and other environmental features. It should be designed and managed as a multifunctional resource capable of delivering those ecological services and quality of life benefits required by the communities it serves and needed to underpin sustainability. Its design and management should also respect and enhance the character and distinctiveness of an area with regard to habitats and landscape types.

Green Infrastructure includes established green spaces and new sites and should thread through and surround the built environment and connect the urban area to its wider rural hinterland. Consequently, it needs to be delivered at all spatial scales from sub-regional

to local neighbourhood levels, accommodating both accessible natural green spaces within local communities and often much larger sites in the urban fringe and wider countryside."

[Green Infrastructure also encompasses river systems and coastal environments (these are sometimes also referred to as Blue Infrastructure).]

Green infrastructure covers every conceivable public and amenity space within the landscape from regional and country parks to community gardens, allotments, churchyards and cemeteries. The core theme is about placing landscape and the environment at the heart of the planning exercise to produce a strategic and obviously linked network of landscape and spaces with cross-referenced benefits for people, communities and wildlife. Thus, it goes beyond the site specific, covering the bigger picture and placing everything in a broader landscape and environmental context. It identifies the public and private resource assets and operates as a multifunctional, connected network delivering ecosystem services.

The purpose and scope of the guidance is to enable the creation of places and communities where people want to live and work. It is to be a strategic force particularly in face of the demands placed upon our landscape and environment by the effects of climate change. The aim is to give a coordinated and consistent approach to planning for everyone to use for effective delivery of those policies and recommendations. GI is fundamental to the idea of 'place-making' and spatial planning that can run in a collaborative exercise with other government agendas on similar

topics. The idea is to research and analyse best-practice case studies for the future planning and delivery operations that can demonstrate multiple benefits, including economics, which more traditional solutions may not be able to achieve. The results should highlight the key issues and links at national, regional and local levels.

GI is all about spatial planning and sustainable objectives with the associated benefits. The fundamental belief is that it determines 'place-making' or 'place-shaping'. It does this by recognizing the character and distinctiveness of different locations to ensure that policies and programmes respond accordingly. Central to all of this is the quality and management of neighbourhoods, streets and parks to engender civic pride, community and civic values, perceptions and identity. The design principles must respond to identified, researched and acknowledged landscape character and thus, a sense of place.

The GI guidance is set out in relation to central government policy framework. The core elements of this focus on the economic (i.e. economic growth and employment); the environment (i.e. protect and enhance our cultural heritage, landscape, geodiversity, biodiversity, conservation, climate change adaptation and mitigation, sustainable transport, etc.); and social aspects (i.e. health and well-being, community cohesion, volunteering and life-long learning). These are cross referenced to important concepts such as recreation, access, habitat creation, landscape development context, productive landscapes (food, etc.), energy production and conservation, flood attenuation and water

veknél összhangban kell lenniük a kutatások által feltárt értékekkel, mert így lehet erősíteni a táj saját, helyi jellegét, karkaterét s ezáltal a hely szellemét.

A GI iránymutatása határozza meg a központi kormányzat számára a politikai keretet. Az alapvető elemek között hangsúlyt kapnak a gazdasági kérdések (gazdasági növekedés és foglalkoztatás) és a környezetvédelem (kulturális örökségvédelem és tájvédelem, a bio- és földdiverzitás védelme, a természetvédelmi feladatok, továbbá az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és a negatív tendenciák mérséklése, a fenntartható közlekedés stb.). Ezen felül fontosak a szociális szempontok is (pl. egészség és a jó közérzet, a közösségi kohézió, az önkéntesség elve, valamint az élethosszig tartó tanulás). Mindezek olyan további, fontos fogalmakhoz is kapcsolódnak, mint: rekreáció, hozzáférhetőség, élőhelyek létrehozása, területfejlesztési vonatkozások, termelő táj (élelmiszertermelés stb.), energia előállítás és -megtakarítás, árvízvédelem és vízgazdálkodás, hűtő és károsanyag-megkötő hatású hőelnyelő területek.

A GI-útmutató segít meghatározni a hatékonyságon alapuló fenntartható közösségi stratégiát. Ez előmozdítja és javítja a jó közérzetet és meghatározza a jövőképet, amely befolyásolja a területi tervezési folyamatokat. Amennyiben egy folyamat-hoz feltétlenül szükséges az adatgyűjtés, akkor a bizonyítékok összegyűjtésének munkáját már a korai szakaszban be kell fejezni, ahhoz, hogy annak haszna legyen. Helyi megállapodások útján határozzák meg a prioritásokat, mind a helyi mind a központi kormányzat részére, egy három éves, célokat és indikátorokat tartalmazó program keretén belül. Ezek alapján dönthető el, hogy a folyamat sikeres volt-e vagy sem, azaz az elért célok teljesültek-e (pl. az egészségügyi célok, az éghajlatváltozási hatások mérséklése, a biológiai sokféleség megőrzése, az árvízi kockázat csökkentése stb.). Ez a folyamat egyben egy stratégiai vízió is, amely tudományos bizonyítékokon alapul, és amelyet forrásokkal ellenőrizni és értékelni kell, hogy az emberek, a táj és a környezet evolúciós céljai megvalósulnak-e.¹

A GI-tervezés jelentősége közvetlenül igazodik az Európai Táj Egyezményhez (ELC). Az útmutató kimondja: "Az

ELC definíciója szerint a táj 'az ember által érzékelt terület, amelynek jellege természeti tényezők és/vagy emberi tevékenységek hatása és kölcsönhatása eredményeként alakult ki'. Az ELC elismeri a táj többfunkciós értékét, valamint hogy a táj 'integráló médium' szerepét tölti be a földhasználat tervezése során. Arra törekszik, hogy a tájat a tervezés kezdetétől fogva figyelembe vegyék, ami teljes összhangban van a zöldinfrastruktúra-megközelítéssel." Így a GI útmutatása közvetlenül hozzájárul az Európai Táj Egyezmény által megfogalmazott célok eléréséhez.

A Zöld Infrastruktúra Értékelése Eszköztár nevű projektet egy konzorcium hozta létre 2008 decemberében, melynek feladatköre volt az angliai gazdasági fejlődés biztosítása, a természeti környezet és helyhez kapcsolódó értékek megteremtése. Ennélfogva a GI mint politikai útmutató megfogalmazása nyomán jött létre a felismerés, hogy csak megfelelően megtervezett, kialakított, fenntartott zöld infrastruktúra (táj- és környezetvédelem) hozhat széles körű előnyöket és teremthet olyan élhető térségeket a helyi közösségek számára, amelyek lehetővé teszik a fenntartható gazdasági növekedést, különösen a növekvő gazdasági megszorításokkal egy időben.

Az értékelési eszköztár fő célja az volt, hogy létrehozzon egy olyan egyszerű keretet, amely segíthet azonosítani és értékelni a "zöld" beruházások viszonylag tág értelemben vett előnyeit és a már létező "zöld" eszközöknek a hatását függetlenül attól, hogy ezek az előnyök közvetlenül hozzájárulnak-e a helyi gazdaság fejlődéséhez, vagy szélesebb értelemben (nem piaci hozamokon keresztül) biztosítják a társadalom és a környezet előbbre jutását. Az értékelési eszköztár betekintést nyújt számos ágazat kulcsfontosságú tényeibe és koncepcióiba, mint pl. gazdasági fejlődés és megújulás, közegészségügy, természetvédelem, s célja, hogy egy erős platformmal segítse a jobb kölcsönös megértést és együttműködést. Jelenlegi változata inkább csak prototípusként jelent meg, mintsem befejezett verzióként, elismerve azt a tényt, hogy még mindig sok a tennivaló az eszköztár pontosítása körül.²

¹ További információk és példák a GI iránymutatására és működésére a www.naturalengland.org.uk, www.naturaleconomynorthwest.co.uk, www.cityoflondon.co.uk, www.communities.gov.uk, www.tcpa.org.uk, www.ten-project.net honlapokon található. ² A cikkben szereplő információk a Natural England "Zöld infrastruktúra Útmutató" dokumentum (Ref.: Kód NE176, 2009) és a "Zöld infrastruktúra értékelési eszköztár használati útmutatója" dokumentumokon alapulnak, amelyek elérhetők a www.bit.ly/givaluationtoolkit honlapon.

management and heat-sink properties for cooling and pollutant control, etc.

The GI guidance helps determine effective delivery based upon a sustainable community strategy. This promotes and improves the well being of the local area and determines a vision that informs the spatial planning process. If the process is to be necessarily informed then the evidence-gathering process needs to be completed in the very early stages for it to be of value. Local area agreements determine the priorities identified for both the local area and central government via a three-year programme of targets and indicators that help to monitor and determine whether the process has been successful and the targets achieved (e.g. in terms of health, climate change, biodiversity, flood risk, etc.). It is the process of a strategic vision that is all evidence based and which can be delivered, resourced, monitored and assessed for evolutionary purposes and for the benefit of people, landscape and the environment.¹

The importance of GI planning can be directly aligned with the demands made by the European Landscape Convention (ELC) in relation to landscape. The guidance document states, *"The ELC defines landscape as '...an area, as perceived by people, whose character is the result of the action and interaction of natural and/or human factors'. The ELC recognises the multifunctional value of our landscapes and that landscape is the 'integrating medium' for land use planning. It seeks to consider landscapes from the outset in plan making, which is fully consistent with the green infrastructure approach."* Thus, the GI guidance contributes directly to achieving the objectives of the Convention.

The Green Infrastructure Valuation Toolkit project was initiated in December 2008 by a consortium of organisations with remits for economic development, place making and protection of the natural environment in England. As with the GI policy guidance document it has come about due to the recognition that appropriately planned, designed, managed and maintained green infrastructure (landscape and

environment) can bring about wide ranging benefits to local communities and places, underpinning sustainable economic growth, particularly at a time of increasing economic austerity.

The main aims of the valuation toolkit are to provide a simple framework that can help identify and assess in relatively broad terms the benefits of proposed 'green' investments and existing 'green' assets, irrespective of whether those benefits directly contribute to a local economy, or provide wider non-market returns for society and the environment. It provides also an insight into key evidence and concepts from a wide range of sectors, including economic development and regeneration, public health, nature conservation to provide a strong platform for improved mutual understanding, collaboration and cooperation. The current version has been released as a prototype rather than a finished version, recognising the fact that there is still much work to be done to refine the toolkit.²

¹ For more information and examples of the GI guidance in operation the following websites can be accessed: www.landscapeinstitute.org, www.naturallengland.org.uk, www.naturaleconomynorthwest.co.uk, www.cityoflondon.co.uk, www.communities.gov.uk, www.tcpa.org.uk, www.ten-project.net.

² The information in this article has been based upon Natural England's 'Green Infrastructure Guidance' document (Ref: Code NE176, 2009) and the 'Green Infrastructure Valuation Toolkit User Guide' available from www.bit.ly/givaluationtoolkit

KLÍMAVÉDELEM ÉS TÁJÉPÍTÉSZET A TERÜLETRENDEZÉS ÉS AZ ÉPÍTÉSÜGY TERÜLETÉN

CLIMATE PROTECTION AND LANDSCAPE PLANNING IN THE FIELDS OF SPATIAL PLANNING AND CONSTRUCTION

SZERZŐ/BY:
SZALÓ PÉTER

A táj területi jelentéssel bíró fogalom, ezért a tájak tervezése mindig egy adott területegységhez köthető (az Európai Táj Egyezmény szerint: „Táj” az ember által érzékelt terület, amelynek jellege természeti tényezők és/vagy emberi tevékenységek hatása és kölcsönhatása eredményeként alakult ki). A Belügyminisztérium Területrendezési és Építésügyi Helyettes Államtitkárságának felelősségi körébe tartozik a területszerkezet meghatározása és a területhasználat szabályozása országos, térségi és települési szinten egyaránt. Mindemellett a települések kisebb alapegységeivel, az épített környezet elemeivel foglalkozó építésügy is a tér alakításának szabályozásával foglalkozik. A térbeliség és a tér alakítása tehát alapvetően meghatározza szervezeti egységünk munkáját. Vallom Eisenhower nézetét, miszerint „A terv semmi, a tervezés minden.” A lényeg ugyanis a tervezés folyamata, hiszen itt dől el, mennyire vagyunk képesek szándékainkat az adott ökológiai-társadalmi-gazdasági és fizikai környezetbe beilleszteni.

A tervezés kereteit minden területi léptékben a vonatkozó jogszabályok határozzák meg. A területiség összetett jellege miatt a közvetlenül a tervezést szabályozó jogi eszközök mellett figyelembe kell venni a különböző, területileg érintett ágazatok jogszabályait is. Ez az elvárás a lépték növekedésével erősödik. A területrendezés és a települések tervezése ezért egyaránt igen összetett, számos szakterületet és ágazatot érintő tevékenység. Éppen ezért alkalmas lehet egy olyan, minden léptékben és összetett hatással jelentkező jelenség kezelésére, mint a klímaváltozás vagy az energiaválság.

A klímavédelem és az energiagazdálkodás egyaránt aktuális kérdés a területrendezéssel és az építésüggyel kapcsolatos szakpolitikákban. Az építészeti/tájépítészeti tevékenységet mindig a teljességre való törekvés jellemezte. Az évszázadok során a környezet alakításának számos speciális területén formálódott ki elmélyült tudással rendelkező szakembergárda, akik szakismerete és

hatása ma az egyes ágazati politikákban jelenik meg. A térségek és települések tervezése során a feladat e területi érintettséggel bíró ágazati szándékok összevetése, harmonizálása. E tevékenység során számos társtárcával kell folyamatos kapcsolatot tartanunk. Kiemelkedően fontos ezért a párbeszéd kialakítása és folyamatos fenntartása.

Szervezeti egységünkhöz tartozó, legnagyobb léptékű tervezési feladat a területrendezés, amely erősen kötődik a tájtervezéshez. A tájépítészek által évtizedeken át készített regionális tájrendezési tervekben gyökerező területrendezés – a fenntartható fejlesztés eszközeként – alapvetően törekszik a holisztikus megközelítésre. A területrendezők, tájtervezők a kezdetektől fogva ott bábáskodtak az Európai Táj Egyezmény előkészítésénél és fontos szerepük volt a hazai ratifikációban is annak ellenére, hogy a fő felelősséget a mindenkor kormány kezdettől fogva a védelmi tárcaakra szándékozta bízni. A tárca feladatok vég-

Landscape has a notion with spatial meaning, thus landscape design is always linked to a certain part of an area. (According to European Landscape Convention "Landscape" means an area, as perceived by people, whose character is the result of the action and interaction of natural and/or human factors"). The Deputy State Secretariat for Regional Development and Construction of Ministry of Interior is responsible for determining the spatial structure, and regulating the spatial use at national, regional and settlement level. Nevertheless, architecture dealing with elements of built environment in smaller units of settlements is also responsible for the regulation of forming the territory. Therefore forming territory and spatiality basically determines the work of our organisational unit. I share Eisenhower's view as „Plans are nothing, planning is everything”. The key is the process of the planning itself, and this stage determines clearly at what level we can insert our objectives

to the specific ecological-social-economic-and physical environment.

The framework of planning is determined by relevant legal regulations in each spatial scale. Due to the complexity of the spatial dimension, legal regulations of various other sectors have to be also taken into consideration besides the immediate regulatory framework. This requirement becomes stronger parallel to planning grows. Spatial and urban planning are both complex activities involving several fields and sectors, so it may be capable of handling phenomena with complex impacts on all scales such as climate change and energy crisis.

Climate protection and energy management are current issues of spatial planning and construction policy. The architectural/landscaping activities were always characterized by the pursuit of perfection. A professional team with great knowledge had been formed during the centuries concerning several special fields of environment transformation. Their expertise and

influence appears in certain specific policies. The main task of regional and urban development is to compare and harmonize the objectives of the different sectors having spatial involvement. During this process contacts have to be maintained. Therefore to maintain a permanent dialogue is highly important.

Spatial planning belongs to our organizational unit and also closely related to the landscape planning. Spatial planning based on the regional landscape plans designed by landscape architects for decades – as the mean of sustainable development – is basically seeking a holistic approach. From the beginning spatial planners and landscape designers participated in the preparations of the European Landscape Convention and played an important role in the domestic ratification although the current government intended to give the responsibility to the departments in charge of protection from the beginning. Besides task implementation within the responsibility of the

rehajtása mellett meg kell említeni a tájtervezést képviselő szakmai szervezetek háttérmunkáját az Európai Táj Egyezmény népszerűsítésében és kiterjesztésében. A szakmai szervezetek és intézmények munkáját fontosnak tartjuk, ezért is alakítottunk ki stratégiai partnerségi kapcsolatot az elmúlt évben a szakképzést folytató egyetemekkel és a szakmai érdekképviselőkkel. E partnerség keretében egyeztetjük jogszabályainkat, ugyanakkor jó együttműködés alakult ki szakmai rendezvények szervezésében. Ez az együttműködés elősegítheti az Európai Táj Egyezményben meghatározott egyedi intézkedést, a téma iránti fogékonyság növelését.

A területrendezés hazai rendszerének kialakítását, a jogszabályi rendszerbe való integrálását Európában irigylésre méltónak tartják. Számos visszajelzés érkezik európai kollégáktól, melyben jelzik, hogy a tájak tervezésében hasznos lenne náluk is egy törvényi erővel bíró országos terv vagy rendelet erejű regionális tervek létrehozása. Ugyanakkor ez a jogi erő jelentős kihívást is jelent a tervek, szándékok megfogalmazása terén: mind a tartalmi, mind a formai megoldásokat a jogszabályi keretekhez kell illeszteni. A magyar területrendezési tervek ezért jellegükben és tartalmukban eltérnek a hasonló európai tervektől, jobban elválaszthatók és elválasztandók a fejlesztési jellegű tervektől.

A területiség szerepe megnőtt Európában, ezt bizonyítja, hogy az Európai Unió kohéziós politikájában 2007 óta egy új dimenzió, a területi kohézió is megjelent. A Közösség felismerte, hogy az Unióban zajló folyamatoknak területi hatásai jelentősek, illetve a területi adottságok meghatározóan hatnak a fejlődési folyamatokra. Az elmúlt években a magyar EU-elnökség kapcsán hazánknak is lehetősége nyílt a terület- és településpolitikára befolyásolására. Tárcaánknak is több területen sikerült érzékelhető eredményeket elérnie (ESPON program, városfejlesztés terén).

A magyar EU-elnökség idején, a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium koordinációjával kialakított Területi Agenda prioritásai között hangsúlyos szerepet kap a klímaváltozás hatásainak mérséklése egy transzeurópai kockázatmenedzsment kialakításával. A dokumentum ugyancsak elsődlegesnek tartja az ökológiai struktúrák és kulturális erőforrások megerősítését. Ezek a fejlődés szempontjából többletértéknek tekintendő értékek a tájban egyesülnek. A prioritások között szerepel a kiegyenlített fejlődést, és ezáltal a klímavédelmet szolgáló policentrikus fejlesztés és innováció, valamint egy új partnerség és területi kormányzás létrehozásának szándéka a vidéki és városi területek között. Ezek a szándékok kihatnak a térségek és a települések alakítására is.

Az átalakuló gazdasági szerkezetnek is több területhasználati vonatkozása van. A természetösterületek használatában új konfliktusok jelenhetnek meg (pl. bioenergia és/vagy élelmiszer termelése egy adott területen). Új technológiák új területigénnyel léphetnek fel (pl. erőművek, energiatározók), és számos egyéb, új ágazati igény tervekbe integrálása válhat szükségessé. Emellett a fejlesztés és védelem egyensúlyának megteremtése, újragondolása is időszerű, illetékesek a gazdaságiválság-jelenségek és a klímaváltozás kihívásaihoz. Jelenleg napirenden van az Országos Területrendezési Terv felülvizsgálata, amely az említett kihívásoknak megfelelően számos ágazat gazdasági és társadalmi érdekét harmonizálja a környezet terhelhetőségének figyelembevételével.

A tájtervezés a településtervezésben is sok helyen és sok formában jelentkezhet. A tájra gyakorolt hatások kezelése számos esetben települési léptékben hatékony, ezért településeink alakításában kulcskérdés a megfelelő tervezési, kezelési és védelmi eszközök megtalálása.

A településfejlesztés terén számottevő, progresszív előrelépést jelent az integrált településfejlesztési stratégiák

megjelenése. Ezek a dokumentumok – a tájtervezésben is alkalmazott komplex szemlélethez hasonlóan – együttesen igyekeznek kezelni a helyi gazdaság fellendítését a település épített eleminek fejlesztésével és az értékek védelmével, bevonva a helyi szereplők széles körét. Ezzel az Európai Táj Egyezmény végrehajtását több szempontból is segítik. Az integrált településfejlesztési stratégiák készítését a jövőben egy, a tervezést segítő új eszköz, az ún. Európai Referenciakeret a Fenntartható Városokért (RFSC) interaktív webes alkalmazás is segíti, amelynek kidolgozásában tárcaánk is részt vett.

Az EU-elnökségi trió program végrehajtásában Magyarország a klímaváltozás várostervezési dimenzióinak feltárását és a demográfia témakörének városfejlesztési szempontú elemzését vállalta. Nem kérdéses, hogy mindkettő jelentős hatással van a tájak változására. Főosztályunk Településfejlesztési Osztályán 2011-ben egy kézikönyv készült el a városok, önkormányzatok és gyakorló szakemberek számára az európai városokat érintő klímaváltozásból fakadó feladatok és lehetőségek feltérképezésével, számos jó példát és gyakorlatot mutatva be Európa különböző területeiről. Eredményeinket összefoglaltuk a „Budapesti Kommuniké” című dokumentumban, amelyben a környezeti és társadalmi fenntarthatóság fontosságára és a városok szerepére hívtuk fel a figyelmet. A klímabarát városok kialakítása központi kérdés, hiszen Európában az üvegházgáz-kibocsátás 70%-áért a városok felelősek. A városok, mint a gazdasági élet és a fogyasztás fő színterei, meghatározzák a globális energia- és áruforgalmat. Elengedhetetlen tehát a települési szintű klímavédelem megvalósítása. A kézikönyv fajsúlyos részét képezi a klímabarát városszerkezet és területhasználat leírása, amely jelentős részben a tájépítészek számára határoz meg feladatokat. A klímabarát városszerkezet és területhasználat fő tényezői:

ministries, the background work of professional organizations representing landscape architecture in the promotion and extension of the European Landscape Convention should be mentioned. We acknowledge the importance of work of the professional organizations and institutes thus, last year we established strategic partnership with universities providing vocational trainings and professional representations. Our legal regulations are discussed within the framework of this partnership and good cooperation was established too due to organising professional events. This cooperation can contribute to the specific measures defined in European Landscape Convention: it can increase the awareness-raising of the value of landscapes.

Development national system of spatial planning and its integration into statutory system is considered enviable in Europe. Number feedbacks received from European colleagues stating that they would consider useful to establish national plans based on legislative power or regional plans in the form of regulations on the field of landscape planning. At the same time this legal force poses serious challenges in plan drafting and intentions formulating: contents and formal elements should be both adjusted to statutory framework. Therefore Hungarian spatial plans differ from other European spatial plans in their contents and nature; they can be easily separated, and should be separated from the development type plans.

The role of the areas has been increased in Europe, and it is proved by the appearance of a new dimension in the EU Cohesion Policy since 2007, the spatial cohesion. The Community recognized that EU processes have significant spatial impacts and development processes are highly influenced by the conditions of the territory. During the past years in connection with the Hungarian EU Presidency, Hungary

had the opportunity to influence the spatial and urban policies. Our ministry managed to achieve tangible results in a number of areas (ESPON programme, urban development).

Among the priorities of the Territorial Agenda developed with the coordination of the Ministry of National Development during the Hungarian EU Presidency – the moderation of the impact of climate changes with the help of Trans-European Risk Management – has an important role. This document also considers a priority task to strengthen the ecological structures and cultural resources. Values considering as additional values in the viewpoint of development are integrated in the landscape. One of the priorities is the balanced development, therefore the polycentric development serving climate protection and innovation, and intention of a new partnership and creating local governing between rural and urban territories. These intentions also affect to form the regional and urban settlements.

Transforming economic structure has more land-use aspects. New conflicts may emerge in the use of cultivated fields (e.g. Bio energy and/or food production on a certain territory). New technologies may require new territories (e.g. power station, energy reservoirs). It may become necessary to integrate several other new sector requirements into the plans. Besides, it is time for creating and rethinking the balance of development and protection in accordance with the challenges caused by the economical crisis and the climate change. Recently supervising of National Spatial Plan has been on the agenda that integrates the economic and social interests of several sectors, and takes into account the load capacity of the environment.

Landscape design may appear in plenty of places and in plenty of forms in the urban planning. In many cases managing the impacts on the landscape is more efficient on the local level,

therefore finding the adequate planning, managing and protecting tools, has a key importance in forming our settlements.

Appearance of integrated strategies is a significant progress in the field of settlement development. These documents – similarly to the complex approach in the landscape planning – manage jointly boosting the local economy, by developing the built elements of the settlement and protecting values – involving large groups of local operators. This helps the implementation of the European Landscape Convention from a number of aspects. In the future the creation of integrated settlement development strategies will be supported by a new interactive web application, the Reference Frameworks for Sustainable Cities (RFSC), in the creation of which our ministry was also involved.

In the implementation of EU Presidency Trio Programme, Hungary was in charge of identifying the urban planning dimensions of the climate changes and analysing the demography aspect from the view of urban development. There is no doubt both factors have a great impact on the changes of the landscape. In 2011 a Handbook was published by the Settlement Development division of ministry for cities, municipalities and working professionals about the tasks and possibilities of climate changes related to European cities presenting a plenty of good examples and practices from different parts of Europe. Our results were summarized in the „Budapest Communiqué” document, in which we drew attention to the importance of environmental and social sustainability and the roles of cities. Creating climate friendly cities is a key issue, as in Europe 70% of the green house gas emission is produced by cities. Cities, as the key points of the economic life and consumption determine the global energy- and trade flow. Therefore, it is necessary to achieve

- Kompakt és elválasztott városszerkezet
- Policentrikus mintázat
- Vidék-város együttműködés
- Klímabarát közösségi terek
- Zöldterületek növelése
- Beépített területek rehabilitációja
- Kulcseszközök:
 - Tervezés fontossága
 - Lakosság bevonása
 - Együttműködés a gazdasági szereplőkkel
 - Kommunikáció

A települések szerkezetének és épített elemeinek helyes kialakításával komplex módon lehet hozzájárulni a klímavédelemhez és az energiaszükségletek csökkentéséhez. A településszerkezet kompakt, de tagolt kialakítása és az átszellőzés biztosítása mellett kiemelkedően fontos a zöldfelületek, a vízfelületek megfelelő arányának megteremtése. További pozitív hatás érhető el tetőkertek kialakításával, a parkolók helyes fásításával. A tájépítészeti eszközök alkalmazásának tehát kulcsszerepe van a legfontosabb városi kihívások, az időjárási szélsőségek mérséklésében és a sajátos városklíma javításában. A szándékok műszaki megvalósulásának lehetőségeit az új OTÉK adja, de fontos az önkormányzatok mértéktartó és környezettudatos, komplexitásra törekvő hozzáállása is.

Hosszú távú építésügyi stratégiánkban hangsúlyos szerepet kap az egészséges, biztonságos, építészeti értéket hordozó, energiatakarékos és energiatudatos épített környezet követelményrendszerének kialakítása. Fontosnak tartjuk, hogy a közpénzekből történő beruházásoknál hangsúlyosabb stratégiai szerepet kapjon a beruházások megfelelő előkészítése, valamint a tájépítészeti is magába foglaló építészeti-műszaki tervezés. Ehhez megfelelően képzett, szakképzett tervezői gárdára van szükség, ezért fontosnak tartjuk az oktatás kihívásokhoz alkalmazkodó fejlesztését és a szakmai továbbképzéseket, szakmai segédletek készítését.

Törvény által előírt feladatunk az Európai Táj Egyezmény elveinek beépítése a települések tervezését vezető építészek képzésébe, illetve hangsúlyozni kell a települések tervezését, a jobb együttműködést segítő interdiszciplináris képzés fontosságát, például a tájtervezők mélyebb bevonását. A tervezés az élet minden területén a hatékonyság és gazdaságosság alapja. Törekszünk ezért az egyszerű, átlátható, biztonságos, gazdaságos, ugyanakkor magas minőséget eredményező építési folyamatok kialakítására, megfelelő építési anyagok és technológiák biztosítására.

A stratégia egyik erős eszköze a megújuló Építésügyi törvény, amelynek integrálnia kell a klímaadaptációs és mitigációs kormányzati szándékokat. Végrehajtási rendeletei részletesen szabályozzák például a települési tájak tervezésének jogosultsági kérdéseit. E rendeletek a törvénnyel együtt még alakulóban vannak. Az építésügyi stratégia megvalósításának első „álmását” jelentheti a közmunkaprogramok kialakítása, ahol a klímavédelem és energiagazdálkodás terén az építésügyben jelentős foglalkoztatottság érhető el. Az épületenergetikai átalakítások a közeljövőben nagymértékű foglalkoztatásnövekedést jelenthetnek. A tájgazdálkodás munkaigényes területei, a kertészeti ágazatok, a minőségi zöldfelületek működtetése, fenntartása viszont hosszú távon is jelentős mértékű foglalkoztatásbővülést hozhat.

Összefoglalva elmondható, hogy az utóbbi néhány évben több jelentős lépést tettünk a táj integrálására a regionális és településtervezésbe, de számos feladat áll még előttünk. Az ország gazdasági helyzete, a takarékoskodás és a fejlesztési lehetőségek, források szűkössége arra ösztönöz, hogy különös figyelmet fordítsunk a hosszú távon kedvező, takarékos, de gyümölcsöző megoldások megtalálására. A forráshiányos időszak segítheti az együtt gondolkodást, újabb lehetőségek feltárását. ©

climate protection on the level of settlements. A substantial part of the book is dedicated to the description of climate friendly urban structures and spatial use, defining tasks mainly for landscape architects. The main aspects of the climate-friendly urban structure:

- Compact and separated urban structure:
- Polycentric pattern
- Rural-urban cooperation
- Climate friendly public spaces
- Increase of green areas
- Rehabilitation of built-in areas
- Key tools:
 - Importance of planning
 - Involvement of the inhabitants
 - Cooperation with economic entities
- Communication

Climate protection and energy needs reduction can be supported in a complex way by the proper design of urban regions and their built elements. Besides the compact, but structured design and ensuring proper air circulation, it is highly important to establish the proper ratio of green areas and water surfaces. Additional positive effects can be achieved by creation of roof gardens and planting trees in the parks. Therefore adaptation of landscape tools has a key role in the most important challenges of urban design, such as reducing the extremities of weather conditions and improving the specific urban climate. The technical possibilities for achieving this goal is provided by the new OTÉK (National Settlement Planning and Construction Requirements), but it is also important the moderate, environment-conscious attitude of local municipalities attempting to take into consideration all the complexities.

Establishment the requirements of a healthy, safe, architecturally valuable, energy saving and energy-conscious built environment has an emphasised role in

our long-term architectural strategy. In case of investments financed from public funds a more prominent, strategic role should be given to proper preparations, architectural and technical planning including spatial planning. This requires properly educated, trained professional planning teams, thus we consider it important to improve the education to make sure that it is able to meet these challenges, the continuous professional development and the preparation of professional support materials. Our statutory task is to involve the principles of the European Landscape Convention into the education of leading architects who manage the planning of settlements. And we have to emphasise the importance of interdisciplinary trainings aiding the planning and cooperation of settlements, for example the deeper involvement of landscape planners. Planning is the basis of profitability and efficiency in all aspects of life. We strive for establishing simple, transparent, safe and economic construction processes that deliver high quality, and for the provision of proper building materials and technologies.

One of the strong instruments of the strategy is the renewed Law of Architecture, which shall integrate the government's objectives on climate-adaptation and mitigation. For example, the implementing decrees define precisely the authorities in relation to landscape planning of settlements. These decrees along with the Act are pending approval. The first "step" in implementation of architectural strategy is the establishment of Public Works Program which might significantly increase employment in the area of climate protection and power management in relation to architecture. The labour-intensive areas of landscape management, the various fields in gardening, and the maintenance of quality green areas might increase employment in the long run.

To sum up, we made a number of significant steps towards integrating

landscape into the regional and urban planning, in the past few years, but there are a number of steps ahead of us. The economic situation of the country, savings and development possibilities, resources for development forces us to pay special attention to solutions that are economic but fruitful in the long run. The period with Lack of resources might help cooperative thinking and identification of new possibilities. ©

KLÍMAVÉDELEM A VIDÉKFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁBAN

CLIMATE PROTECTION WITHIN THE RURAL DEVELOPMENT STRATEGY

SZERZŐ/BY:
V. NÉMETH ZSOLT

A XX. század második felére bizonyossá vált, hogy az emberiség – életmódja révén – a tényleges szükségleteihez képest egyre nagyobb arányban zsákmányolja ki létezésének alapjait, használja fel a nem megújuló energiaforrásokat, “alakítja át” az éghajlatot. A klímaváltozás – amelynek legfőbb jeleként az éghajlati, hőmérsékleti és csapadékeloszlási szélsőségek egyre gyakoribb megjelenését észleljük – az elmúlt évek során napi tapasztalatunkká vált. Nemcsak egészségünket, nyaralásunkat, szabadtéri programjainkat, – hanem végső soron az egész életünket – befolyásolja a sokszor 20 °C-os hőmérséklet-ingadozás, az újabb és újabb melegrekord, vagy az olykor “átokként”, másszor “áldásként” emlegetett víz, de az időjárási szélsőségek miatt (is) növekvő élelmiszerárak immár egyre nagyobb hétköznapi terhet jelentenek számunkra.

GLOBÁLIS KIHÍVÁSOK

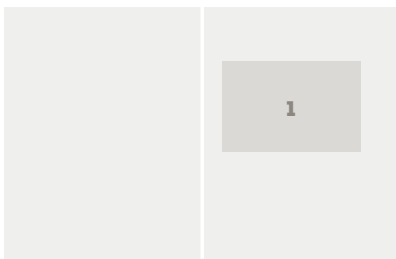
A mezőgazdaság és az élelmiszer-termelés különösen ki van téve a klímaváltozásnak, hiszen a gazdálkodási tevékenységek közvetlenül függenek az éghajlati viszonyoktól. 2007-ben az Európai Unió tanulmányt készített arról, hogy az éghajlatváltozás a különböző európai éghajlati övezetekben milyen hatással lehet az agráriumra. A tanulmány a klímaváltozás várható hatása alapján négy zónára osztotta a kontinenst: Közép-Európára, északi területekre, déli és délkeleti régióra, nyugati és atlanti területekre. (1.ábra)

A megállapítások szerint a jövőben komoly klimatikus változások várhatóak Európában, amelyek jelentősen befolyásolhatják az agrártermelést. A hőmérséklet emelkedése felgyorsíthatja az egyéves növények érését, ezáltal csökkenhetnek a termés hozamok. A jövőbeli csapadék mennyisége, annak szélsőséges eloszlása, valamint az extrém időjárási események előfordulásá-

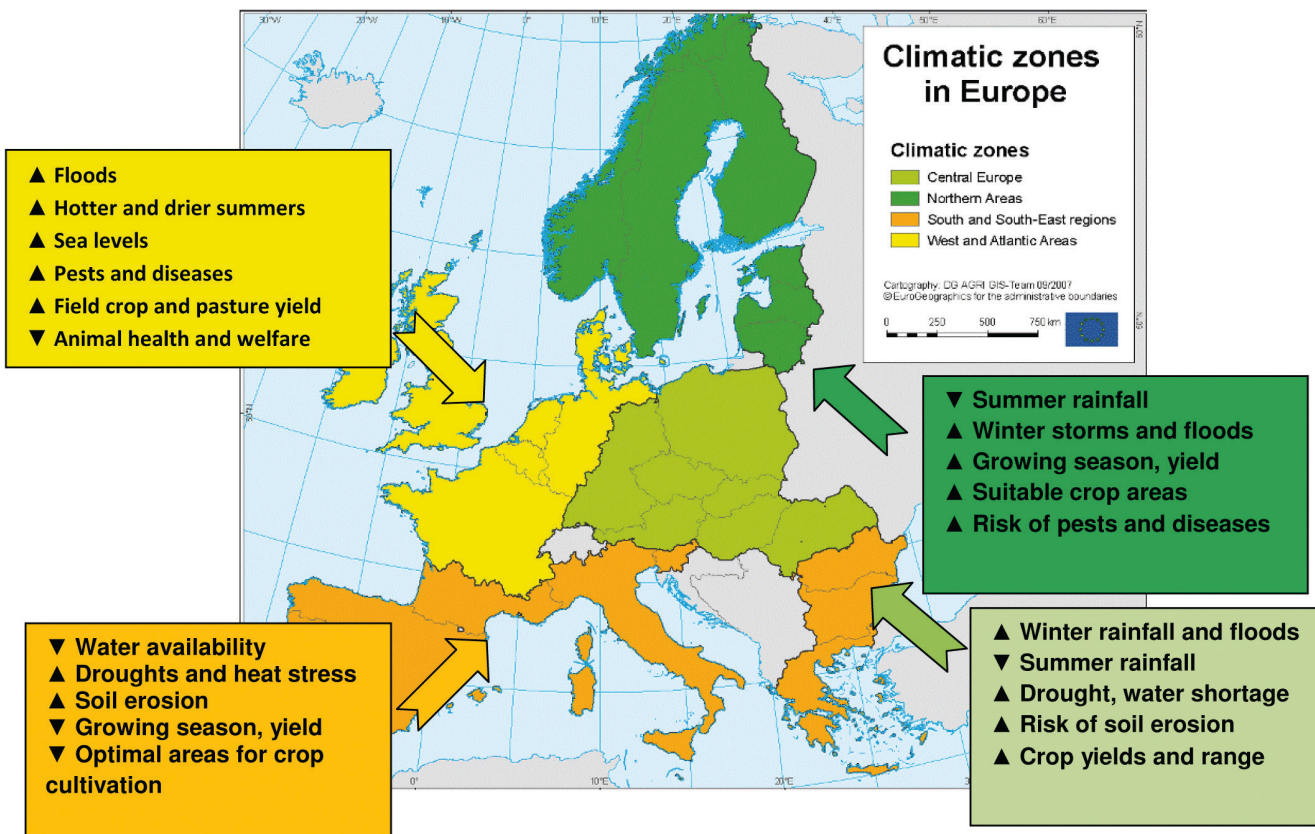
nak gyakorisága kritikus hatással lesz a mezőgazdasági termelésre. A magas hőmérséklet és a helyenként több csapadék megnövelheti a gyomok, a kártevők és a betegségek előfordulását.

A tanulmány szerint a közép- és kelet-európai országok – így Magyarország éghajlata is – komoly átalakulás előtt áll: a környező térséghez képest nagyobb mértékű felmelegedéssel, szélsőséges csapadékeloszlással, az ár- és belvízveszély növekedésével, ugyanakkor az aszályérzékenység fokozódásával kell számolni. Mindezek veszélyeztetik a termelésbiztonságot, a természetes élővilágot és a biológiai sokféleséget is. A hosszú távú éghajlati, környezetvédelmi előrejelzések nagyfokú bizonytalanságot hordoznak, hiszen a klímarendszer és az agrárium kapcsolata összetett, modellezése bonyolult. Az bizonyos, hogy klímaváltozás létező probléma, határokat nem ismer, és messze túlmutat az egyes szakpolitikák területén.

A világszerte tapasztalható környezeti, társadalmi és gazdasági folyamatok

1. ábra/fig.:
 Klimatikus zónák Európában /
 Climatic zones in Europe
 (FORRÁS/ SOURCE:
 ADAPTATION TO
 CLIMATE CHANGE
 IN THE
 AGRICULTURAL
 SECTOR, FINAL
 REPORT, DECEMBER
 2007, EURÓPAI
 BIZOTTSÁG /
 ADAPTATION TO
 CHANGE IN THE
 AGRICULTURAL SECTOR,
 FINAL REPORT, DECEMBER
 2007, EUROPEAN
 COMMISSION)

By the second half of the 20th century it became apparent that mankind, as a result of its lifestyle, is exploiting the foundations of its existence, consuming non-renewable energy resources, and "transforming" the climate at a far greater rate than its needs actually require. Climate change, the greatest effects of which we perceive as extreme weather, temperature and rainfall distribution, has been experienced on a daily basis in recent years. The often 20°C temperature fluctuations, the regularly broken high temperature records, and the rainfall levels, referred to sometimes as a "curse" and sometimes as a "blessing", not only affect our health, our vacations and our outdoor activities, but extreme weather conditions (also) mean a growing daily burden in the form of increasing food prices.

GLOBAL CHALLENGES

Agriculture and food production are especially vulnerable to climate

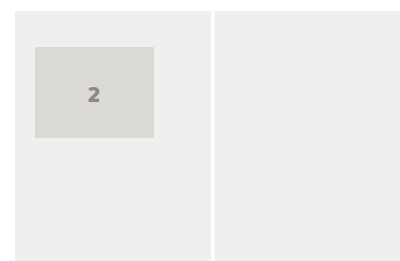
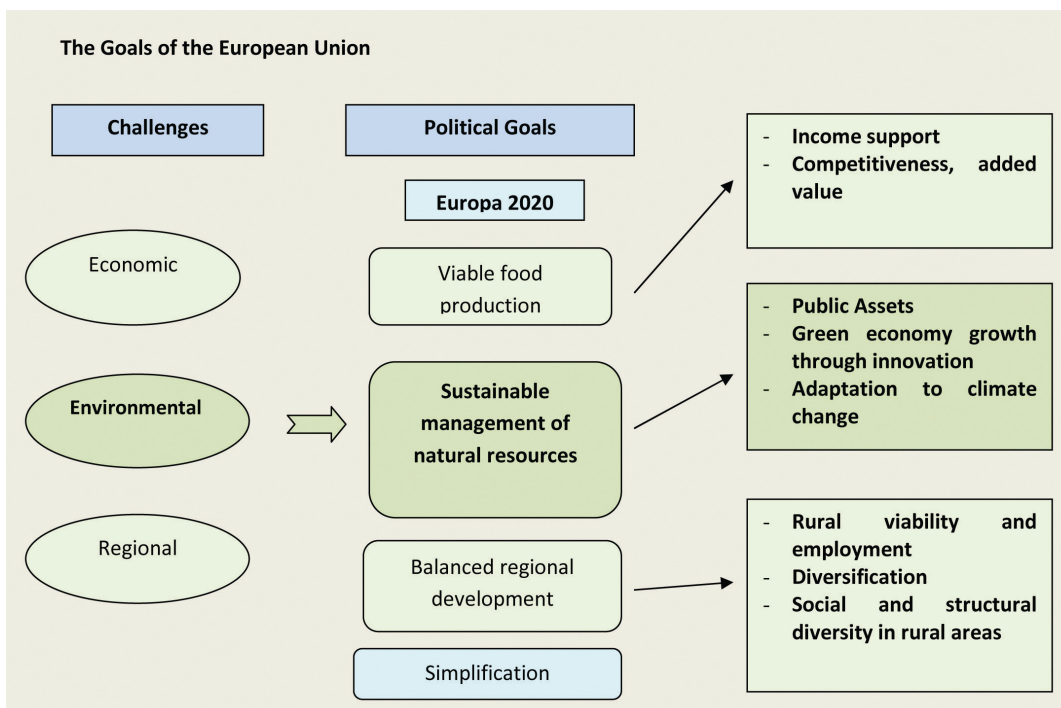
change, because farming activities are directly dependent on weather conditions. In 2007, the European Union published a study on the possible effects climate change could have on agriculture in various European climatic regions. The study split the continent into four zones, based on the expected effects of climate change: Central Europe, the Northern Areas, the South and South-East regions, and the West and Atlantic Areas (Figure 1).

According to the study's findings, in the future Europe is expected to experience increased changes in climate that will have a significant effect on agricultural production. Increased temperatures may accelerate the ripening of annual plant crops, leading to a possible decrease in crop yields. The future quantity of rainfall, its extreme distribution and the frequency of the occurrence of extreme weather conditions will have a critical effect on agricultural production. Increased temperature and rainfall may lead to an

increase in the occurrence of weeds, pests and diseases in some regions.

According to the study, the climate of Central and Eastern European countries, and therefore Hungary's climate also, is on the brink of a significant transformation: in comparison to neighbouring regions we should expect a greater degree of warming, extreme rainfall distribution, and an increased risk of flooding and inland water coupled with increased sensitivity to drought. These factors all endanger food security, natural wildlife, and biodiversity. Long-term climate and environment change forecasts bear with them large scale uncertainty, because the relationship between climate system and agriculture is complex, modelling it is complicated. What is certain is that climate change is an existing problem that respects no boundaries and exceeds the scope of action of any single policy area.

The environmental, social and economic processes that are occurring on a worldwide scale indicate a 21st

2. ábra/fig.:
Az Európai Unió
céljai / The Goals of
the European Union
(FORRÁS/SOURCE:
AGRÁRGAZDASÁGI
KUTATÓINTÉZET,

PROF. DR. POPP
JÓZSEF / RESEARCH
INSTITUTE OF AGRICULTURAL
ECONOMICS, PROF. DR.
JÓZSEF POPP)

egy olyan XXI. századot jeleznek, amelyet az egyre fokozódó erőforrásválság fog jellemezni. Az Európai Bizottság szerint a mezőgazdaság számára továbbra is az **élelmezésbiztonság** fogja jelenti a legfontosabb kihívást nem csak uniós, hanem világviszonylatban is. Az előrejelzések alapján a világ népessége 2050-ig 7 milliárdról 9 milliárd főre nő, és a FAO becslése szerint 2050-re várhatóan megkétszereződik az élelmiszer iránti kereslet (különösen a feltörekvő gazdaságokban). Ugyanakkor egyre nagyobb lesz az igény a fenntartható környezet-használat és gazdálkodás megteremtésére. A megnövekedett élelmiszerkereslet mellett a mezőgazdaságnak úgy kell majd termelnie, hogy kevesebb vizet, földet, energiát, műtrágyát és peszticidet használhat fel. A problémák megközelítése, kezelése többszereplős, többtényezős, és átfogó politikai választ igényel. Ezt a választ igyekszik megadni az európai uniós költségvetés közel felét kitevő közös agrárpolitika, valamint annak szignifikáns része, a vidékfejlesztési politika.

Az agrár- és vidékfejlesztési politika komplex megoldást nyújt, hiszen célul tűzi ki a fenntartható élelmiszertermelést, a természeti erőforrások védelmét, a fenntartható gazdálkodást,

valamint az Európai Unió vidéki térségeinek kiegyensúlyozott területi fejlődését. (2.ábra) A vidékfejlesztés több szakterületet is felölel, többek közt a területfejlesztést, a településfejlesztést, a tájépítést, a környezetvédelmet, az erdészetet is.

EURÓPAI VÁLASZOK

Az Európai Tanács által 2010 júniusában útjára indított **Európa 2020 Stratégia** az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedést célozza meg. Az éghajlatváltozás „kezelésére” vonatkozóan megállapítja, hogy az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását az 1990-es szinthez képest 20%-kal, vagy akár 30%-kal (ha adottak az ehhez szükséges feltételek) csökkenteni kell, a megújuló energiaforrások arányát 20%-ra kell növelni, az energiahatékonyságot pedig 20%-kal kell javítani az elkövetkezendő időszakban.

A Európa 2020 stratégiához valamennyi uniós szakpolitika alkalmazkodik. Jelenleg előkészítés alatt áll a 2014-2020-as időszakra vonatkozó **Közös Agrárpolitika (KAP)**, az egyetlen olyan szakpolitika, amely kiadásainak nagy részét

az EU, és nem az egyes tagországok nemzeti költségvetése finanszírozza. Az Európai Bizottságnak a Közös Agrárpolitika reformjára vonatkozó, 2011. októberi jogalkotási javaslataiban kiemelt helyet kap a klímaváltozás hatásainak enyhítése. Ugyan az EU mezőgazdaságának üvegházgáz-kibocsátása 1990 óta 20%-kal csökkent, az uniós energiaügyi és éghajlatváltozással kapcsolatos nagy szabású célkitűzéseinek megvalósításához további erőfeszítésekre lesz szükség. A jövőben mindezeket a Bizottság az agrártámogatások közül a közvetlen kifizetések területén elsősorban egy új, úgynevezett **„zöld” komponens** bevezetésével, a vidékfejlesztési pillérben pedig az erőforrás-hatékonyságot és az alacsony szénfelhasználású és széndioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérést ösztönző intézkedések támogatásával, valamint a piaci **kockázatkezelési eszközök** fejlesztésével kívánja megtenni.

A közvetlen kifizetésekre vonatkozó európai javaslat szerint az éghajlat és a környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatok elterjesztése céljából a közvetlen támogatások 30%-át környezetvédelmi intézkedésekhez köthetnie kell felhasználni. Az így elnyerhető **„zöld” támogatás**

century characterised by an ever increasing resource crisis. According to the European Commission, the main challenge facing agriculture will continue to be **food security**, not just within Europe, but on a global scale. According to forecasts, the world population is expected to grow from 7 billion to 9 billion by 2050, and according to the estimate of the FAO, demand for food is expected to double by 2050 (especially in developing nations). At the same time, there is also increasing demand for the realisation of sustainable environment utilization and management. While faced with increased demand for food, agriculture must produce in such a way that it utilizes less water, soil, energy, fertilizers and pesticides. Approaching these problems requires a multi-participant, multi-factored and comprehensive policy answer. This is the answer that the European Union's Common Agricultural Policy seeks to provide taking up almost half the EU budget, as does a significant part of the CAP, the rural development policy.

Agricultural and rural development policy provides a complex solution, as it sets as its goals sustainable food production, the protection of natural resources, sustainable farming, and the balanced regional development of the European Union's rural regions (Figure 2). Rural development encompasses several professional fields, such as regional development, settlement development, landscape architecture, conservation and forestry.

EUROPEAN ANSWERS

The **Europe 2020 Strategy**, launched by the European Council in June 2010, aims at intelligent, sustainable and inclusive development. With regard to the "handling" of climate change, it determines that emissions of greenhouse gases must be reduced by 20% or even 30% (if the conditions required are given) of the 1990 level, the ratio of renewable energy resources must be increased to 20%, and energy efficiency must be increased by 20% in the upcoming period.

All EU policies within the field conform to the Europe 2020 strategy. The **Common Agricultural Policy (CAP)** for the period 2014-2020 is currently under preparation, and is the only policy within the field that is financed in the most part by the EU as opposed to the national budget of each member state. The alleviation of the effects of climate change was given a major role in the law-making recommendations of the European Commission with regard to the Common Agricultural Policy in October 2011. Although the greenhouse gas emissions of the EU's agriculture has fallen by 20% since 1990, further effort is required to realise the large-scale objectives of the EU with regard to energy and climate change. In future, the Commission wishes to achieve these with the introduction of the so-called "green" component in the area of direct payments from within the agricultural support field, with energy efficiency and the support of measures that prompt a shift to farms with low carbon utilization and carbon-dioxide emissions within the rural development pillar, as well as with the development of **market risk management tools**.

According to European recommendation regarding direct support payments, 30% of direct payments must be applied towards environmental measures in the interests of the propagation of advantageous agricultural practices. The conditions for receiving "**green**" support in this way are crop diversification, the upkeep of unchanged pastures at working levels, and the assignment of at least 7% of the farm's territory as an ecologically designated area.

The European Commission has also recognised that it must create a **risk management toolkit** for the mitigation of the effects of natural disasters, and which must be complemented with solutions for the more effective handling of income-related insecurity and market price fluctuations. According to the recommendation, this new element would be some sort of income-stabilization tool.

The 27 member states view the recommendation as a suitable basis for further

discussion, but have voices several criticisms and put forward several amendments. Talks will continue regularly to ensure that the new system comes into effect in 2014.

DOMESTIC ANSWERS

According to plans, the new CAP will be "greener", simpler and more equitable. The abovementioned goals and expressed recommendations essentially coincide with the goals and objectives of Hungarian agricultural and rural policy, and with the National Rural Strategy, as they provide a suitable framework for the validation of requirements for sustainability, rural employment and the development of rural areas (Figure 3).

The **National Rural Strategy**, recently adopted by the Government, also places great emphasis on climate protection: it sets as important goals the preservation of drinking water stocks, soils, natural wildlife and landscapes, and energy supply based on local resources.

In Hungary, we plan to support the energy efficiency and the shift to farms with low carbon utilization and carbon dioxide emissions set as goals by the European Union through local renewable energy production and supply, and through the utilization of the by-products of agriculture and forestry for the production of energy. The National Rural Strategy states that environmental and landscape farming, diverse and viable agricultural production, the preservation of the natural values and resources of our lands, and the realisation of farming that makes possible environmental sustainability, will be our essential interest in the future.

A separate programme within the National Rural Strategy is the **Local Energy Production and Supply Programme**, according to which complex systems are required in which the utilization by-products and waste of the raw material production of the region for the production of energy may be combined with an increase in

feltételei a terménydiverzifikáció, az állandó legelő változatlan, üzemi szinten történő fenntartása, valamint a gazdaság területének legalább 7%-án ökológiai célterület kijelölése.

Az Európai Bizottság is felismerte, hogy a természeti katasztrófák következményeinek enyhítésére **kockázatkezelési eszköztárat** is létre kell hozni, amelyet ki kell bővíteni a jövedelmekkel kapcsolatos bizonytalanságok és a piaci áringadozások hatékonyabb kezelését szolgáló megoldásokkal. Ez az új elem a javaslat szerint egyfajta jövedelemstabilizációs eszköz lenne.

A javaslatokat a 27 tagállam megfelelő tárgyalási alapnak tekinti, de számtalan kritika, módosítás is megfogalmazódik részükről. Az egyeztetések a jövőben folyamatosan zajlanak azért, hogy az új rendszer 2014-től életbe léphessen.

HAZAI VÁLASZOK

A tervek szerint az új KAP „zöldebb”, egyszerűbb és méltányosabb lesz. A fenti célok, valamint a megfogalmazott javaslatok a magyar agrár- és vidékpolitika, a Nemzeti Vidékstratégia törekvéseivel alapvetően egybeesnek, mivel megfelelő keretet nyújtanak a fenntarthatóság, a környezeti szempontok, a vidéki foglalkoztatás, valamint a vidéki térségek felzárkóztatási szempontjainak érvényesítésére. (3.ábra)

A Kormány által a közelmúltban elfogadott **Nemzeti Vidékstratégia** is nagy hangsúlyt fektet a klímavédelemre: fontos célként nevesíti a vízkészletek, az ivóvízbázisok, a talajok, a természetes élővilág és a tájak megőrzését, a helyi erőforrásokra támaszkodó energiaellátást.

Az Európai Unió által kitűzött erőforrások hatékonyságot és alacsony szénfelhasználású és szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérést Magyarországon

a helyi megújuló energiatermelés és -ellátás, valamint a mezőgazdasági és erdészeti melléktermékek energiacélú hasznosítása révén kívánjuk támogatni. A Nemzeti Vidékstratégia rögzíti, hogy a környezet- és tájgazdálkodás, a sokszínű és életképes agrártermelés, tájaink természeti értékeinek, erőforrásainak megőrzése, a környezeti fenntarthatóságnak megfelelő gazdálkodás megvalósítása alapvető érdekünk lesz a jövőben.

A Nemzeti Vidékstratégiában külön programként szerepel a **Helyi energia-termelés és -ellátás program**. Eszerint komplex rendszerekre van szükség, amelyekben a térség alapanyag-termelés melléktermékének és hulladékának energetikai célú hasznosítása párosulhat a hozzáadott érték növelésével és lehetőség szerint a térségben történő felhasználásával. Fontos cél a tanyák önálló energiaellátásának támogatása. Az adottságoknak megfelelő módon előállított energiát elsősorban helyi termékek hozzáadott értékének növelésére kell fordítani. Fő haszonvételű energianövény termelésére csak olyan mértékben és helyen kerülhet sor, ahol ezt szociális és különleges társadalompolitikai szempontok indokoltá teszik. Az állattartók és az élelmiszer-ipari üzemek biogázüzemei létesítésének támogatása szükséges. Az energiatermelést össze kell kapcsolni más ágazati célokkal is.

A mostani (2007–2013) költségvetési időszakban a klímaváltozás hatásainak kezelésére az Európai Unió keretéből finanszírozott hazai **agrár-környezetgazdálkodási (AKG) program** hivatott leginkább. A jelenleg is futó agrár-környezetgazdálkodási intézkedés fő céljai: a vidéki területek fenntartható fejlődésének támogatása, a környezet állapotának megőrzése és javítása, a mezőgazdasági eredetű környezeti terhelés csökkentése, a környezetvédelmi szolgáltatások biztosítása, a természeti

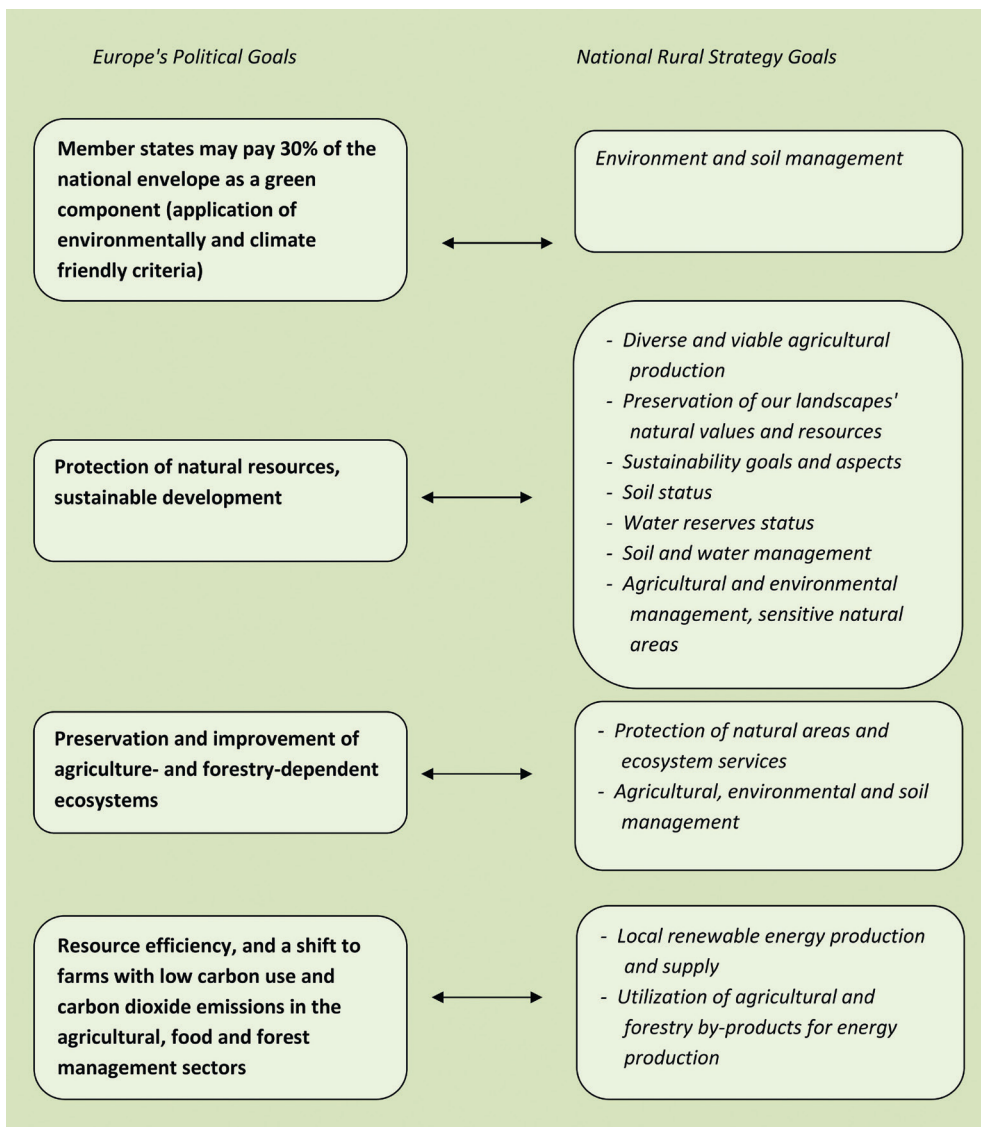
erőforrások fenntartható használatán alapuló mezőgazdasági gyakorlat erősítése. Az intézkedés kiemelten támogatja a biodiverzitás megőrzését, a természet, a víz és a talaj védelmét, mindezt a termőhelyi adottságoknak megfelelő termelési szerkezet, a környezet-tudatos gazdálkodás és fenntartható tájhasználat kialakításával. Az intézkedés keretében önkéntes alapon legalább öt évig – egy célprogram esetében tíz évig – AKG kötelezettségeket vállaló földhasználók támogathatóak.

Az agrár-környezetgazdálkodási program célprogramjai:

- vízerózió elleni célprogram (a vízerózió a mezőgazdasági területek közel harmadát károsítja),
- szél-erózió elleni célprogram (a szél-erózióval veszélyeztetett területek kiterjedése mintegy 1,4 millió hektár Magyarországon),
- természetes vizes élőhelyek, mocsarak, zsombékok, sásos területek gondozása célprogram,
- vizes élőhelyek létrehozása és kezelése célprogram.

A sikeresnek bizonyuló agrár-környezetvédelmi kifizetéseknek, valamint az éghajlattal kapcsolatos támogatásoknak a jövőben is kiemelkedő szerepet kell betölteniük a vidéki térségek fenntartható fejlődésében és a társadalom környezeti szolgáltatások iránti növekvő igényeinek kielégítésében. A támogatásoknak a gazdák számára kompenzálniuk kell a környezet megőrzése érdekében vállalt kötelezettségek nyomán felmerülő többletköltségeket és elmaradó bevételeket. A Bizottság a vidékfejlesztési alap forrásainak legalább 25%-át az éghajlatváltozás hatásainak mérséklésére, az azokhoz való alkalmazkodásra, valamint a földgazdálkodással kapcsolatos tevékenységekre fordítaná.

Az **erdőgazdálkodás** területén két formában támogatható az éghajlatvédelem

3. ábra/fig.:

Az európai és a nemzeti vidékstratégiai célok összehasonlítása / A Comparison of European and National Rural Strategy Goals

(FORRÁS/SOURCE: VIDÉKFEJLESZTÉSI MINISZTERIUM, STRATÉGIAI FŐOSZTÁLY / MINISTRY OF RURAL DEVELOPMENT, STRATEGY DEPARTMENT)

added value and its utilization within the given region if possible. An important goal is the support of the self-sufficient energy supply of farms. Energy produced according to the given facilities must primarily be used to increase the added value of local products. The cultivation of primary energy crops may only be permitted at a level and in such locations where this may be justified by social-political aspects. The support of livestock farmers and the establishment of biogas works for food industry plants is required. Energy production must be linked to other goals within the sector.

Within the current (2007-2013) budgetary period, the handling of climate change is perhaps served most by the domestic Agricultural and Environmental Farming (AKG) Programme, which is funded by the European Union. The main objectives of the still active agricultural-environmental measures are: support for the sustainable development of rural areas, the preservation

and improvement of the state of the environment, the reduction of agriculture-related environmental stress, the provision of environmental services, and the facilitation of agricultural practices based on the sustainable use of natural resources. Within the framework of these measures, those land users who take on AKG responsibilities on a voluntary basis for a period of at least five years, or ten years in the case of a target programmes, are eligible for support.

The target programmes of the Agricultural and Environmental Farming Programme are:

- anti water erosion target programme (water erosion causes damage to almost one third of agricultural areas),
- anti wind erosion target programme (the size of land areas endangered by wind erosion in Hungary is some 1.4 million hectares),
- care of natural aquatic habitats, marshland, tussocky and sedgy areas target programme,

- creation and management of aquatic habitats target programme.

Agricultural-environmental support payments, which have proven successful, and climate-related support must continue to play a priority role in the sustainable development of rural areas and in the satisfaction of increased public demand for environmental services in the future. Such support payments must compensate farmers for increased expenses and reduced income resulting from the responsibilities they take on to protect the environment. The Commission plans to spend at least 25% of the rural development fund budget on diminishing and adapting to the effects of climate change, and on activities related to land management.

Within the field of forest management, climate protection goals may be supported in new ways: via increased carbon sequestration made possible through the planting of new forests,

céljainak megvalósítása: egyrészt a szénmegkötés fokozásával, amit új erdők telepítésével lehet elérni, másrészt pedig az egyes erdőkben fellépő káros kibocsátások csökkentésével. Az erdőgazdálkodás mint sokfunkciós földhasználati forma az éghajlatváltozás elleni küzdelemben vállalt fontos feladatokon túl számos más elvárást is kielégít. Ilyen például a biodiverzitás védelme, a talajvédelem, az ivóvízellátás, fa nyersanyag, valamint bizonyos szociális és üdülési funkciók biztosítása egyes területeken.

Az erdősített területek fenntartható használatára irányuló intézkedések a következők:

- mezőgazdasági területek első erdősítése,
- erdő-környezetvédelmi kifizetések,
- erdőterületen lévő nem termelő beruházások szerkezetátalakítása alintézkedés,
- Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás (új intézkedés).

A bizottsági javaslat szerint a jövőben egyszerűsített és egyetlen erdészeti intézkedés támogatná az erdészeti erőforrások gyarapítását és javítását, amelynek keretében lehetőség nyílna a földterületek erdősítésére, valamint a külterjes (extenzív) mezőgazdaságot az erdészeti rendszerekkel ötvöző agrár-erdészeti rendszerek létrehozására. Az intézkedés magába foglalná továbbá a tűz vagy más természeti katasztrófák által károsított erdők helyreállítását és ezek megelőzését csakúgy, mint az új erdészeti technológiák és az erdei termékek feldolgozása és értékesítése terén az erdőtulajdonosok gazdasági és környezeti teljesítményének javítása céljából megvalósítandó beruházásokat. Emellett azokat a nem jövedelemtermelő beruházásokat is tartalmazná, amelyek javítják az ökoszisztémák ellenálló- és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodási képességét.

A nem termelő beruházások intézkedés keretében a sövények, mezővédő fásítások telepítésének lehetősége ugyancsak csökkenti a klímaváltozás miatt is fellépő szélerózió és a vízerózió káros hatásait. A beavatkozással a gazdálkodók minimálisra tudják redukálni a szél okozta eróziós pusztítást, ezáltal jelentősen megnövelve a területek vízvisszatartó képességét is.

A változó környezeti, gazdasági-társadalmi és területi kihívások mindannyiunkat érintenek, ezért több politikának is, úgy mint a magyar agrár- és vidékpolitikának, a környezet- és természetvédelemnek, a vízgazdálkodásnak, illetve a településtervezési politikának és az építésügynek is fokozottan és együttesen fel kell készülnie a klímavédelemre, az éghajlati szélsőségek agrártermelési, élelmiszerellátási következményeinek kezelésére.

ÖSSZEGZÉS

Magyarország vidéki térségei, és minden egyes vidéki és városi ember számára is kiemelt fontosságú, hogy mi fog történni természeti erőforrásokkal, értékeinkkel, különösen a termőfölddel és vízkészleteinkkel, az ökoszisztéma-szolgáltatások mással nem helyettesíthető gazdagságával. Hazánk kiváló agrárökológiai adottságai révén akár másfél Magyarországnyi területet is el tudna látni kiváló minőségű, egészséges élelemmel. Ehhez azonban az szükséges, hogy megőrizzük a természeti erőforrásainkat és értékeinket, azokkal felelős és fenntartható módon gazdálkodjunk, és óvjuk a természetes és természet-közeli élőhelyek és az azokhoz kötődő fajok sokszínűségét, a mezőgazdasági termelés kedvező biológiai alapjait. Biztosítanunk kell az országot, illetve tágabb térséget jó minőségű élelmiszerekkel történő ellátását, és időben alkalmazkodnunk kell az éghajlatváltozás várható hatásaihoz. ☉

FELHASZNÁLT IRODALOM:

- Nemzeti Vidékstratégia 2012 – 2020, Vidékfejlesztési Minisztérium, 2012
- Az EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról COM(2011) 627
- Az EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE a közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és nyomon követéséről COM(2011) 628
- Adaptation to Climate Change in the Agricultural Sector, Final report, European Commission, December 2007 115-117 oldal
- Közös Agrárpolitika 2014-2020, A reformtervezetek alapján várható hatások és kihívások Magyarországon, Agrárgazdasági Kutatóintézet, 2012 (tervezet)
- Nemzeti Fenntartható Fejlesztési Keretstratégia, Nemzeti Fenntartható Fejlesztési Tanács Titkársága, 2012 (tervezet)
- Jelentés a közös agrárpolitika 2013 utáni jövőjéről, előterjesztő: Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság, Az EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY, 2010. június 21.
- A Közös Agrárpolitika – Történelmi idők, Dr. Vajda László, Vidék Magazin, 2012

and in addition through the reduction of pollutant emissions in individual forests. Forest management, as a multi-functional form of land usage, offers solutions to other requirements, in addition to its important role in the fight against climate change. These include the protection of biodiversity and the soil, as well as the provision of drinking water, wooden raw materials and certain social and holiday functions in some areas.

Measures aimed at the sustainable utilization of forest areas include:

- new afforestation of agricultural areas,
- forestry-environmental support payments
- non-production investments in forest areas restructuring sub-measure,
- compensation support payments for farming on Natura 200 forest areas (new measure).

According to the Commission's recommendations, in future a simplified and single forestry measure would support the growth and improvement of forestry resources, within the framework of which it would be possible to afforest areas of land, and to create agricultural-forestry systems combining extensive agriculture with forestry systems. The measure would include the restoration of forests damaged by fire or other natural disasters and the prevention of such disasters, as well as new technologies and projects realised to improve the economic and environmental output of forest owners within the field of the processing and distribution of forestry products. In addition, it would also include such non revenue-generating projects that improve ecosystems' ability to counteract and adapt to climate change.

Within the framework of the non revenue-generating measures, the planting of hedgerows and trees to

protect fields also serves to reduce the damaging effects of wind and water erosion, both results of climate change. Such intervention allows farmers to reduce wind erosion damage to a minimal level, thereby also increasing the area's water retention capability.

Changing environmental, socio-economic and regional challenges affect all of us, and so several policies, such as Hungarian agricultural and rural policy, environmental protection and conservation, water management, as well as settlement planning and construction policy must prepare together increasingly to prepare for climate change and the handling of the consequences of extreme climatic conditions affecting agricultural production and food supply.

CONCLUSION

The issue of what will happen to our natural resources, our values, and especially our farmland and water stocks, and to the irreplaceable richness of ecosystem services is of extreme importance for Hungary's rural areas and to every single person both in the city and the country. By virtue of our excellent agricultural-ecological capabilities, the country could supply an area one and a half times the size of Hungary with superior quality, healthy food. However, this requires that we safeguard our natural resources and values, that we manage those in a responsible and sustainable fashion, and that we protect natural and near-natural habitats and the diversity of the wildlife that depends on them, the favourable biological foundations of our agricultural production. We must provide the country and its surrounding regions with good quality foods and adapt in time to the probable effects of climate change.

BIBLIOGRAPHY:

- National Rural Strategy 2012 – 2020, Ministry of Rural Development, 2012
- REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on support for rural development by the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD) COM(2011) 627
- REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on the financing, management and monitoring of the common agricultural policy COM(2011) 628
- Adaptation to Climate Change in the Agricultural Sector, Final report, European Commission, December 2007, page 115-117
- Közös Agrárpolitika 2014-2020, A reformtervezetek alapján várható hatások és kihívások Magyarországon, ("Common Agricultural Policy 2014-2020, Probable Effects and Challenges in Hungary on the basis of the Reform Proposals"). Research Institute of Agricultural Economics, 2012 (draft)
- National Sustainable Development Framework Strategy, Secretariat of the National Council for Sustainable Development, 2012 (draft)
- Report on the future of the Common Agricultural Policy after 2013, submitted by: Committee on Agriculture and Rural Development, MOTION REQUESTING A EUROPEAN PARLIAMENT RESOLUTION, June 21, 2010
- A Közös Agrárpolitika – Történelmi idők ("The Common Agricultural Policy – Historic Times"), Dr. László Vajda, Vidék Magazin, 2012

A TÁJÉPÍTÉS ZET A KLÍMAVÉDELEMBEN

LANDSCAPE ARCHITECTURE IN CLIMATE PROTECTION

SZERZŐ/BY:
DÖMÖTÖR TAMÁS

2012. április 26-án ünnepeltük Frederick Law Olmsted 190. születésnapját. Munkásságát tekintve elmondhatjuk, hogy már a XIX. század második felében születő tájépítészetben is kulcsszerepet kapott a klímaadaptáció, hiszen Olmsted „Smaragd nyaklánc” (Emerald Necklace) is zöldfelületeivel és vízfelületeivel, valamint az ezekre felfűzött utak és objektumok láncolatával egyszerre szolgálta a rekreációt és a települési klíma kiegyenlítését. Városterveiben a zöldgyűrű bevezetésével szintén e kiegyenlítő hatást akarta elérni. A teljes igazsághoz hozzátartozik, hogy akkoriban az iparosodó városok még nem ismerték a klímaváltozás fogalmát a mai értelemben, a jobbitó szándékok elsősorban az egészségmegőrzést célozták. A tájépítészet egyensúlyteremtő küldetése azonban már akkor is körvonalazódott, és a mai kihívásokban is ez a feladatunk.

Máig vita övezi a klímaváltozás tényét, bár egyre elfogadottabbá válik a jelenleg, ahogy az egyes társadalmi csoportok megtalálják a kihívás által felvetett kérdésekre saját válaszaikat. A tájépítészet mint kiegyensúlyozásra törekvő szakterület számára egyértelmű, hogy egy adott terület potenciáljának túlhasználata, vagy a rendszerbe

új, külső elemek bevonása (pl. fosszilis energiaforrások) mindenképp az ökológiai rendszer felborulását eredményezik. A globális krízis igazán nagy kérdéseire, mint a túlnépesedés megállítása, a fogyasztói társadalom okozta többletermelés és többletterhelés vagy a növekvő energiaigény ellátása, nem tudunk megoldást nyújtani, de a területiséggel, a térbeliséggel kapcsolatos kihívásokra a tervezőknek, ezen belül a tájépítészetnek válaszokat kell találniuk.

Tudjuk, hogy az ökológiai rendszerek egyrészt egyre nyitottabbá válnak, másrészt mégiscsak egy zárt rendszerre állnak össze, és minden léptékben meghatározható egy olyan kapcsolatrendszer, amelynek szabályozására érdemes kísérletet tenni, törekedni a minél harmonikusabb működtetésére. A „Tájépítészet társadalmasítása” című konferenciasorozat második rendezvényén arra kerestük a választ, hogy a különböző területi léptékekben milyen kihívásokat állít a klímaváltozás és az energiaválság a tájépítészet elé, és ezekre milyen válaszokat adhat a szakterület.

Amennyiben területi léptékben vizsgáljuk a klímaváltozás és az energiagazdálkodás összefüggéseit, az energiát érdemes egészen tágan értelmezni, és nem leszükíteni csupán a villamos-

energia-termelő és -szállító hálózatokra. Az anyag- és energiaáramlás az egész föld ökoszisztémájának mozgatórugója. Együttes elemzésük esetén gondolhatjuk át a maga teljességében a terület-használati összefüggéseket. Álljon itt két példa erre a komplex megközelítésre.

1. Biomassza hasznosítás. Az említett összefüggésrendszer talán a biomassza energetikai alkalmazása esetében a legérzékenyebb, legaktuálisabb és legizgalmasabb kérdés, mivel a leg-sokoldalúbban veti fel a terület-használati kérdéseket mind a különböző terület-használati módok és kategóriák terén, mind a használatra vonatkozó szabályozás esetében. Az egyes területek természeti adottságai mellett mérlegelni kell például az ország, a térség önel-látási és exportigényeit élelmiszer és energia esetén, de ehhez figyelembe kell venni a piaci alapú gazdasági rendszert, azaz a területi döntések mozgásterét és a különböző terület-használati váltások esélyeit, kockázatát és szcenárióit is. Ehhez adódik hozzá a léptékből fakadó szállítási terhelés, a tápanyag-visszapótlás, a foglalkoztatás, a támogatáspolitikai biztonsága (önfenntartás) és még számos további kérdés. Mindezt össze kell vetni az egyéb

We celebrated the 190th birthday of Frederick Low Olmsted on 26 April 2012. Regarding his work, we can say that climate adaptation gained a key role as early as landscape architecture emerging in the second half of the 19th century as the Emerald Necklace of Olmsted, with its green areas and surfaces of water, as well as the chain of roads and objects threaded on this, served recreation and the balancing of settlement climate at the same time. In his city plans, through the introduction of the green ring, he also wanted to achieve the same balancing role. It is part of the whole truth that in those days emerging industrial cities were not familiar with the concept of climate change and their endeavours to improve targeted the preservation of health.

However, the outlines of the mission of landscape architecture to create balance – their task in present-day challenges – were beginning to show even then.

The fact of climate change is still surrounded by debate; however, as the individual social groups find their own answers to the questions posed by the challenge, the phenomenon is becoming increasingly accepted. It is clear for landscape architecture, as a professional area striving for balancing, that the over-use of the potential of a particular area or the integration of new, exterior elements into the system (e.g. fossil sources of energy) will by all means result in the break-down of the ecological system. We cannot provide solutions to the truly major questions of global crisis, as stopping overpopulation, overproduction and overload caused by consumer society or providing for an increasing demand for energy but designers and, within that, landscape architects are to find answers to the challenges related to territoriality and spatiality.

We know that, on the one hand, ecological systems have become increasingly open, on the other hand, they still congregate into a closed system;

in every scale, a system of connections can be determined whose regulation is worth attempting, whose ever harmonious operation should be aimed at. At the second event of the series of conferences under the title “The Socialisation of Landscape Architecture” we sought answers to what challenges climate change and energy crisis poses to landscape architecture in the different spatial scales, and what answers the professional area may have to these.

If we study the connections of climate change and energy management on a spatial scale, it is worth interpreting energy in its widest sense and not narrowing it down to electric energy producing and transporting networks. The flow of material and energy is the driving mechanism of the ecosystem of the whole world. It is in the case of their joint analysis that we can consider the area-utilisation connections in their entirety. Here are two examples for the complex approach:

1. The utilisation of biomass. The system of connections mentioned might be the most vivid, most topical and most interesting issue in the case of the application of biomass as it poses the questions of the use of space in the most multi-faceted manner, in the area of different methods and categories of the use of space, and the regulation with respect to their use, both. In addition to the natural features of individual areas, the self-provision and export demands of the country or the region in the field of food and energy must also be weighed but for this the market-based economic system, that is, the scope for action of regional decisions and the chances, risk and scenarios of different spatial use changes, must also be taken into account. The transport load emerging from scale, the replenishment of nutrition, the safety of employment and aid policy (self-support) and several other questions are added to

this. All this has to be compared with the spatial needs, effects and risks of the other varieties of energy production.

2. Meadows and pastures. In case of a complex approach, it is worth considering the issue of the circulation of energy. Landscape architecture emphasises that man is part of landscape thus man is also part of the flow of energy. If we consider the individual as a consumer of energy, as far as energy consumption is concerned, “at rest”, everybody constitutes a 150 Watt bulb. It is worth wondering from where these consumers are provided with energy. The character of food-producing areas, the proportions of food of vegetable and animal origin are at the same time economic and cultural/social issues (consumption habits, sedentary lifestyle). Therefore, the greater energy and area demand of meat consumption runs into a lot of criticism, to which other factors burdening the environment, for instance, gas emission (in addition to CO₂, CH₄ with long-lasting effects and other gases) may contribute. On the other hand, aspects of tourism, landscape character, or even those of area maintenance (e.g. grazing flood-plains) and employment might be of significance.

It is clear from the foregoing that, for planning the use of space, a sufficiently flexible system of analysis is necessary that handles several factors, contains objective elements but dovetails with the local features, where the intentions of development help the optimal use and increase of the potential of the area in line with serving the aims of defence. The task of planning is to jointly present and harmonise sectoral intentions that often infringe each other's interests and areal demands. Several areal information technology-based, area-specific methods have been developed for such complex analysis presenting several factors and several uncertainties. Such

energiatermelési változatok területi igényeivel, hatásaival és kockázataival.

2. Rét-legelők. Egy komplex megközelítés esetén érdemes átgondolnunk az energia körforgásának kérdését. A tájépítészet hangsúlyozza, hogy a táj része, s így az energiaáramlásnak is része az ott élő ember. Ha az egyént mint energiafogyasztót tekintjük, „pihenő állapotban” mindenki energiafogyasztását tekintve egy folyton égő 150 wattos izzónak felel meg. Érdemes elgondolkodni azon, hogy e „fogyasztók” energiaellátása honnan, milyen forrásokból, milyen formában történik. Az élelmiszertermelő területek jellege, a növényi táplálék, állati táplálék aránya egyszerre gazdasági és kulturális/társadalmi kérdés (fogyasztási szokások, mozgásszegény életforma stb.). A húsfogyasztás nagyobb energia- és területigényét ezért sok kritika éri, amihez hozzájárulnak egyéb környezetterhelő tényezők, például a gázkibocsátása (a CO₂ mellett a hosszú távon ható CH₄ és egyéb gázok). Más oldalról a táj karakter, a tájkép, a turisztikai vonzástényezők, vagy akár a területfenntartási (pl. árterek legeltetése) és foglalkoztatási szempontok is sokat nyomhatnak a latban a rét-legelő területek fenntartása, megőrzése mellett.

A fentiekből kitűnik, hogy a terület-használat tervezéséhez egy sok tényezőt kezelő, objektív elemeket tartalmazó, de helyi adottságokhoz alkalmazkodó, kellően rugalmas elemzési rendszer szükséges, ahol a fejlesztési szándékok a védelmi célok szolgálatába állítva segítik a tájpotenciál optimális használatát, növelését. A tervezés feladata a sokszor egymás érdekeit, területi igényeit sértő ágazati szándékok együttes megjelenítése, összeegyeztetése a helyi adottságaival. Az ilyen összetett, számos tényezőt és számos bizonytalanságot felvonultató elemzésre több térinformatikai alapú, területspecifikus módszert dolgoztak ki. Ilyen például a RIKS által kifejlesztett METRONAMICA szoftver, amelynek tesztelése a VÁTI NKht. TICAD projektjében – részben a hazai adottságokhoz illeszkedően – az elmúlt években történt meg.

A területi szándékok pontosítása a települések szintjén tovább folytatódik.

A terület- és településrendezés terén a területhasználat szabályozása jelenleg elsődlegesen a védelmi szempontokra koncentrálnak, a korlátozás eszközével él, és erősen az építés szabályozására koncentrálnak. A fejlesztési és rendezési eszközök közötti kapcsolat gyér, alacsony integritású, de a léptékek közötti összefüggéseket is lehetne erősíteni. A kapcsolatok erősítésével a szabályozás hatékonyabb, a források elosztása ésszerűbb lehetne. A közigazgatás berkein belül ezt a közelítést szolgálja például az Európai Táj Egyezményt koordináló tárcaközi munkacsoport vagy a Belügyi Tudományos Tanács most alakuló Területrendezési és Településügyi Munkacsoportjának működése.

A településtervezésben a tájépítészetnek ma egyre jelentősebb szerepet kell kapnia. Bebizonyosodott, hogy az olyan komplex megközelítést igénylő fejlesztési dokumentumokban, mint az integrált településfejlesztési stratégiák, hasznos az integráló szemléletet képviselő tájépítészeti megközelítés, amely a természeti és az épített környezetet egységesen a tájgazdálkodás erőforrásainak tekinti, ügyelve a tájpotenciál megőrzésére, növelésére. Az elmúlt években a településtervezés nagyszámú műszaki infrastruktúra fejlesztését jelentette, amit jelentős uniós források segítettek gyakran nem az ésszerű, a jövőt megalapozó megoldásokat támogatva. A fejlesztések kevésbé tudták a területi kiegyenlítést szolgálni, és egyelőre nagyon alacsony szintű a táji értékekkel való szinergiákat kiaknázó, komplex gazdálkodás. Itt fontos lenne a település belterülete és külterülete, valamint a város és a környező települések szerves kapcsolatának gazdagítása. Ahogy Kathryn Moore professzor, a Brit Táj Intézet korábbi elnöke, az IFLA Világ Táj Egyezmény Munkacsoportjának vezetője erre rávilágított: „Igazán szükségessé vált megállítanunk a táj feldarabolását számtalan alkotórészre, olyan részekre, látvány, kulturális, ökológiai vagy örökségvédelmi szempontokra, amelyek kékek, zöldek vagy szürkék. Ez a szétválasztás és alárendelés a táj térbeli és kulturális megfeleltetésének alulbecsülését eredményezi.”

A magyar EU elnökség alatt kiadott „Klímaparát városok” kézikönyv fel-

hívja a figyelmet a települési terület-használat és övezeti szabályozás klímavédelmi szerepére. Tájépítészeti szempontból itt elsődlegesen a településszerkezet alakításának jut jelentős szerep. Meg kell találni azt a léptéket, azt az arányt, ahol a kompakt településegységek a leghatékonyabban képesek működni az ezeket övező vagy ezeket szétválasztó be nem épített területek hálózatával, amelyek a klimatikus kiegyenlítést és az átszellőzést képesek biztosítani, ugyanakkor segítik a megfelelő infrastrukturális ellátottságot. Ez a hatékonyságra törekvő tervezés szükségessé teszi az egyes infrastrukturális rendszerek együttes kezelését, beleértve a zöld infrastruktúrát is. A szerkezeti kialakításhoz meg kell találni azokat a szabályozó és gazdasági ösztönző eszközöket is, amelyek hosszú távon biztosítják az egyes egységek különállását, megakadályozzák azok összenövését, a burkolatok és beépítések terjedését. Ugyanakkor ezeknek kellő rugalmassággal is kell rendelkezniük a helyi specialitások, táji adottságok kezelésére. A kompakt, de tagolt városok létrehozása igen érzékeny terület a mai Magyarországon, ahol a városból kiáramlás (például a zártkertek benépesülése) korszakát éljük. Ugyanakkor a városi népesség csökkenése lehetőséget ad a minőségi településszerkezeti átalakításokra, amelyek e folyamatot megállíthatják. Az átalakítások tehát mély szakmai tudást és erős beavatkozási eszközöket kívánnak.

A tervezői gyakorlat is azt mutatja, hogy a szabályozás kevés mozgásteret ad a komplex gondolkodás, az integratív szemlélet tervi megvalósítására. Ugyanakkor a lehetőség fennáll a településrendezési eszközök kötelezően előírt tartalmán túl e szándékok megjelenítésére – akár a kötelező erejű önkormányzati rendeletekben is. Ehhez azonban a tervező és különösen a megbízó, valamint az államigazgatási szervek, szakhatóságok megfelelő hozzáállása szükséges. Egyelőre azonban minden fél a jogszabályban meghatározott minimális előírásoknak igyekszik megfelelni. Kiemelkedően fontos ezért a párbeszéd az említett szereplők között. A hosszú távú eredményesség, stabilitás eszköze tehát a kooperatív tervezés és a széles társadalmi részvétel, vagyis az érintettek által

is, for instance, METRONAMICA software, developed by RIKS, the testing of which, within VÁTI Hungarian Public Nonprofit Company for Regional Development and Town Planning TICAD project – partly adapted to Hungarian features – took place last year.

The clarification of regional intentions continues at the level of settlements. In the field of area and settlement organisation, at present, the regulation of the use of space concentrates primarily on the aspects of defence, applies the means of restriction and concentrates strongly on the regulation of construction. The connection between means of development and organisation is meagre and of low integrity, but relationships between the scales could also be strengthened. Through the strengthening of the relationships, the regulation could be more effective, the distribution of resources more reasonable. Within public administration, this approach is served, for instance, by the interdepartmental working group coordinating the European Landscape Convention or the area and settlement organisation working group of the Internal Council for Science, about to be formed now.

Landscape architecture should get an ever significant role in town planning. It has been proven that in development documents requiring complex approach, such as integrated town development strategies, landscape architectural approach representing an integrated philosophy, which uniformly considers natural and man-made environments the resources of landscape management, taking care of the preservation and increasing of landscape potential, is useful. In the past years, settlement organisation meant mostly the development of technical infrastructure, which was helped by significant EU resources, often supporting solutions that were not reasonable, providing the foundation of the future. The developments could ill serve territorial equalisation, and the complex management of landscape values utilising synergies is of a very low level for the time being. In this field, the enrichment of the inner area and the outer area of the settlement and the organic relationship

of the city and the surrounding settlements would be important. As Professor Kathryn Moore, former president of British Landscape Institution, and leader of the World Landscape Convention Working Group of IFLA pointed out, “It has become really necessary to stop the segmentation of landscape into several elements, parts, spectacles, aspects of culture, ecology and heritage protection that are blue, green or grey. “This separation and subordination result in the underestimation of the spatial and cultural compliance of the landscape.”

The manual “Climate-friendly cities”, issued during the course of the Hungarian EU presidency, calls attention to the role of the use of space and zone regulation by the settlements in climate protection. From the aspect of landscape architecture, the formation of settlement structure gains a primarily significant role here. The scale and proportion is to be found where the compact settlement units can most effectively operate with the network of un-built in areas surrounding or separating these, the climatic balance and ventilation they can secure, at the same time, they help the appropriate level of infrastructures. This planning striving for efficiency calls for the joint management of the individual infrastructure systems, also including green infrastructure. For the establishment of the structure, regulatory and economic initiatives are to be located that provide the independence of the individual units in the long run, prevent them from growing together, and also prevent the spread of pavements and constructions. At the same time, they are also to be flexible enough to handle local specialities and the features of the land. The establishment of compact but segmented cities is a sensitive issue in present-day Hungary where we live the period of flow-out from the city (for instance, closed gardens being populated). At the same time, the decrease of city population provides an opportunity for the quality reorganisation of settlement structure, which may put an end to the process. Thus the reorganisation needs deep professional knowledge and strong means of intervention.

Architectural practise also demonstrates that regulation allows little space for the plan-level realisation of complex thinking and integrative approach. At the same time, beyond the mandatory contents of settlement organisational tools, there is the possibility for the presentation of these intentions – even in the local self-government regulations with binding force. This, however, requires the appropriate approach of the architect and especially the principal, as well as the state administrative bodies and special authorities. For the time being, every party is trying to present the minimum requirements specified by the legal regulations. Therefore, dialogue between the above-mentioned players is of utmost importance. Thus cooperative planning and wide social participation, that is, passing decisions that can be acknowledged by those involved as well, are the means of long-term success and stability. This is served by the events of the series of conferences entitled “The Socialisation of Landscape Architecture” as well as the publication issued by the Hungarian Association of Landscape Architects for local self-governments, supported by the National Cultural Fund and the Ministry of the Interior, entitled “What landscape architecture can do for a liveable settlement”.

The suggestions of the above-mentioned manual on climate-friendly cities contain concrete recommendations for the increase of the significance of designing free space. Such are, for instance, the mitigation of extreme temperatures by decreasing paved surfaces and increasing surfaces of water and coverage by plants. We also have to mention here that the designer's intentions are often not sufficient. The formation of free spaces with a significant proportion of paving, which is a general tendency, is quite often the expectation of the decision-making side. Though the significant function of public areas is to provide space for social events, to play the role of the agora, un-called for paving and the negative micro-climatic effects work against this particular role. The manual also finds it important to decrease radiation by establishing screening, for which

is felvállalható döntések meghozatala. Ezt szolgálják a „Tájépítészet társadalmasítása” konferenciasorozat rendezvényei is, valamint az önkormányzatok számára a Magyar Tájépítészek Szövetsége által kiadott, az NKA, illetve a BM által támogatott „Mit tehet a tájépítészet az élhető településért” című kiadvány.

A már említett Klímabarát városok kézikönyv javaslataiban szerepelnek konkrét javaslatok a szabadtértervezés jelentőségének növelésére. Ilyen például az extrém hőmérséklet mérséklése a burkolt felületek csökkentésével, a vízfelületek és a növényborítás növelésével. Itt is meg kell jegyezni, hogy a tervezői szándékok sokszor nem elegendők. Általános tendencia a jelentős burkolati arányú szabadtérek kialakítása, ami igen gyakran a döntéshozói oldal elvárása. Bár a közterek jelentős funkciója a társadalmi események számára hely biztosítása, az agóra szerep, ám az indokolatlan burkolás és a negatív mikroklimatikus hatások épp e szerep betöltésének megfelelő környezeti feltételei ellen hatnak. A kézikönyv is fontosnak tartja a kisugárzás csökkentését az árnyékolás megteremtésével, amire a fák alkalmazása kiváló lehetőség. A növényzet alkalmazása ugyancsak segíti a felszínközeli szennyezett levegő megkötését és ventilációját, természetesen együttesen a térszerkezet alakításával. Az új OTÉK bevezette a burkolt köztér fogalmát, ami esélyt adhat, hogy világosabban meghatározzuk, hol javasolt burkolt és hol fásított közteret létrehozni, hol van szükség közkertre, közparkra. A korszerű téralakítás nem nélkülözheti a klimatikus szempontok érvényesítését, a burkolt köztér kialakítása ezért csak korlátozottan, a sűrű beépítésű, történelmi városközpontokban indokolt, ahol a klimatikus elvárásokat felülírhatja a kulturális örökség (épületek látványa, településszerkezet, milió) védelme. Ezekben az esetekben azonban más, közeli helyeken szükséges a kiegyenlítő felületek létrehozása.

Fontos ezért, hogy a szabadtéreket kellő szakértelemmel tervezzék meg. Ugyancsak elengedhetetlen, hogy az egyes téregységek komplex módon, egy egységként, objektumként legyenek kezelve, ne pedig különálló elemek

(közlekedési felületek, növényfelületek, építmények stb.) halmazából álljanak. Emellett szükséges elérni, hogy a zöldhálózatok egy egységes rendszerként is kezelve legyenek, valamint biztosítva legyen ezek területigénye is. Ez a szemlélet az európai fejlesztéspolitikai alapelvekkel (okos, fenntartható, befogadó) is tökéletesen összeegyeztethető. Az integratív megközelítést a 2002-ben megindult Green City mozgalom igyekszik felkarolni, egyesítve a kutatás-fejlesztés, a természet, a tervezés, a kivitelezés és a fenntartás sokszor nem találkozó folyamatait.

A klímavédelemben az építészetpolitika és az építészeti szabályozás jelentős lépéseket tett abba az irányba, hogy az épületek minőségi paramétereinek átalakításával elősegítsék az épületek ellenállóképességét, alacsony energiafogyasztását. A zöld építészet mára divattossá vált. Nem véletlen, hogy a kamarai továbbképzésekben talán az energetikai képzés a legnépszerűbb. Látható, hogy ez az átalakítás gazdasági és foglalkoztatási szempontból igen jelentős méreteket és hasznot hozhat, ami a mai, az építőipart súlyosan érintő válságos időszakban nem elhanyagolható szempont.

Fontos azonban tudatosítanunk, hogy az új, zöldtechnológiai megoldások alkalmazása esetén figyelembe kell venni, hogy az adott rendszer alkalmazása mennyire teszi kiszolgáltatottá annak használóját a központi hálózatoktól, anyag- és energiaforrásoktól. Az építészeti tervezésnél ezért egyrészt érdemes elsődlegesen azokat a régen bevált, egyszerű, de hatékony építészeti megoldásokat alkalmazni, amelyek az évszázadok során, alacsonyabb technológiai szint mellett alakultak ki (pl. tájolás, tornác alkalmazása stb.). Nem szabad azt sem elfelejteni, hogy az épület környezetével együtt alakítva egyszerű és költséghatékony kertépítészeti eszközökkel tovább védhető az időjárási szélsőségek ellen. A zöldfalak és zöldtetők egyre népszerűbbek az építészetben és ma már az építészeti szabályozás is figyelembe veszi e technológiákat. Kiegyenlítő hatásukkal nagyban segíthetik a városklíma javítását a szélsőséges hőmérséklet-ingadozás csökkentését. Hasonló hatású a csapadékvíz megtartása és helyben hasznosí-

tása. Fontos azonban átgondolni, hogy mennyire fenntartható például egy zöldfallal és zöldtetővel ellátott toronyház. A növények jelentős részének elengedhetetlen a közvetlen talajkapcsolat, a talajnak pedig az alapkőzettel való kapcsolat, ezért e technológiák nem válthatják ki a „klasszikus” zöldfelületeket. A technológiai eszközöket csak ezen túl érdemes alkalmazni, előnyben részesítve az extenzívebb megoldásokat, illetve az intenzív megoldások (pl. az OTÉK által támogatott többszintes növényállományú tetőkert) esetében is törekedni kell a minimális fenntartási igény elérésére. Utóbbi esetben fontos a növényfajok megfelelő megválasztása (pl. kis víz-igény), illetve a növényállomány kialakítása során is az integrált ökológikus megközelítés, azaz az esztétikai megjelenés mellett a teljes növényállomány, a talajlakók és az állatvilág társulásként való értelmezése, kezelése. Tájépítészeti szempontból érdekes kérdés ennek települési léptékű továbbgondolása is, hogy ezek a technológiák, illetve ezek a mikrotársulások hogy fűzhetőek össze egy rendszerré, hogyan illeszkedhetnek a zöldfelületi hálózatba, a települési ökoszisztémába, és hogyan jelenhet meg az ember aktív közreműködőként e rendszerben. ○

FELHASZNÁLT IRODALOM:

- BARDÓCZI, Sándor (szerk.) (2012): Mit tehet a tájépítészet az élhető településért? A Magyar Kertépítészek és Tájrendezők Szövetsége kiadványa.
- CERVERA, Marina (szerk.) (2011): Landscape 10. European Landscape Convention in Action. EFLA kiadvány. p. 19.
- Ministry of Interior, Hungary – VÁTI Hungarian Nonprofit Ltd. for Regional Development and Town Planning (2011): Climate-Friendly Cities – A Handbook on the Tasks and Possibilities of European Cities in Relation to Climate Change, Ministry of Interior, Hungary – VÁTI, Budapest

employing trees is an excellent solution. The application of vegetation also helps to bind and ventilate polluted air close to the surface, naturally together with the formation of space structure. New OTÉK has introduced the phenomenon of paved public space, which might provide us with the opportunity to define more clearly where to establish paved public spaces and where wooded ones, and where we need public areas and public parks. Modern design of space cannot do without the enforcement of climatic aspects; therefore, the establishment of paved public spaces is called for only in a restricted manner, in densely built-up, historical city centres where the climatic expectations might be overwritten by the protection of cultural heritage (the view of the buildings, settlement structure, milieu). In these cases, however, the establishment of equalising surfaces is necessary in other, nearby places.

Therefore, it is important that free spaces be designed with due expertise. It is also indispensable that the individual spatial units are treated in a complex manner, as one unit, an object, and not be constituted by separate elements (traffic surfaces, plant surfaces, constructions, etc.). In addition to this, it is necessary to achieve that the green networks be treated as one uniform system, and space be provided for them, too. This approach is in total conformity with the principles of European development policy (smart, sustainable, inclusive). Green City movement, launched in 2002, endeavours to promote integrative approach, uniting the often not colliding processes of research-development, production, planning, implementation and maintenance.

Climate protection, architectural policy and architectural regulation have taken significant steps in the direction of promoting the resistance and low energy consumption of buildings through the reorganisation of the quality parameters of buildings. Green architecture has come into fashion. It is not by chance that perhaps energetic training is the most popular in further trainings offered by the chamber. Obviously, this reorganisation may take

significant extent and bring significant profit from economic and employment aspects, which, in the period of severe crisis hitting construction industry, is not an aspect to be overlooked.

However, it is important to keep in mind that in the event of the application of new, green-technology solutions, we must take into consideration to what extent the application of the system in question puts its user at the mercy of central networks, sources of material and energy. Therefore, in architectural design, it is worth applying primarily those proven, simple but effective architectural solutions that were developed during centuries, along with a lower technological level (e.g. orientation, veranda). We must not forget either that, formed together with its environment, the building can be defended against the extremities of the weather with the help of further simple and cost-effective landscape architectural devices. Green walls and green roofs are increasingly popular in construction, and nowadays architectural regulation also takes this technology into account. With their equalising effect, they may greatly help the improvement of urban climate in the area of decreasing the fluctuation of temperatures, or the channelling and local utilisation of precipitation. However, it is important to consider how sustainable, for instance, a tower block provided with green walls and a green roof is. For a significant part of plants, direct soil connection is indispensable, and for the soil connection with the basic rock, therefore, these technologies cannot substitute “classic” green surfaces. Technological devices are worth using only beyond this, giving preference to more extensive solutions; in the case of intensive solutions (for instance, roof gardens with multi-level vegetation, supported by OTÉK), effort must be made for the achievement of minimum maintenance demand. In the latter case, the appropriate selection of plant species is important (e.g. low water demand), as well as the integrated ecological approach during the establishment of the vegetation, that is, in addition to aesthetic appearance, the interpretation and management of the

entire vegetation, the soil-dwellers and the fauna as a union. From the aspect of landscape architecture, it is an interesting issue to develop this idea on a settlement scale: how these technologies and micro-associations can be organised into one unit, how they can integrate into the green-area network, the settlement eco-system, and how man can appear in this system as an active co-operator. ©

AZ ÉV TÁJÉPÍTÉSZE DÍJ MARGÓJÁRA

TO THE MARGIN OF THE LANDSCAPE

ARCHITECT OF THE YEAR AWARD

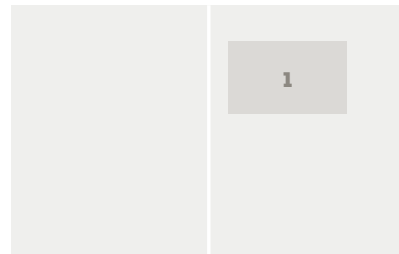
SZERZŐ/BY:
BARDÓCZI SÁNDOR

A kor, amelyben élünk, hihetetlenül mozgalmos a hely (azaz Magyarország) számára, ahol élünk. A rendszerváltozás óta minden átalakulóban van: tájhasználatok, társadalom, ideológiák, település-szerkezetek, gazdasági környezet, környezeti állapot. A nagy nyugati nyitás és a szerkezetátalakítás minden fronton érezteti (nem mindig pozitív) hatásait. Az uniós támogatási formáknak és irányelveknek, a települések identitáskereső tevékenységének, a közterület-használat változásainak, a települési átalakulásoknak köszönhetően az elmúlt rövid időszakban a szakma tobzódott a szép feladatokban. Elsősorban a kevés, de nagyon fontos és ezért országos hírű nyílt tervpályázat, illetve néhány szerencsésen alakuló megbízás kapcsán a szakma pozícióban tudott maradni a fontos települési és vállalatok által finanszírozott szabadter-alkítások és rekonstrukciók során, sőt meg tudta mutatni kicsit magát a szélesebb társadalomnak. „Létezőnk”, „tudunk”, „figyelmet kérünk” – énekelte némán minden kiváló tervpályázati eredmény a tájépítészetről. Ahogyan a regionális léptékű tervezés körül fokozatosan fogyott el a levegő és lett az ágazati parciális érdekek martaléka, úgy a szabadtertervezés kinyílt: egyre nagyobb rangot vívott

ki magának nem csak a szűkebb szakmán belül, hanem a megbízók körében és az építészársadalmon belül is.

Ezeket az eredményeket azonban nem mindig követte társadalmi elismerés. Nem is olyan régen még az is vita tárgya volt, hogy a tájépítészet az építészet szerves része-e, így azt több körben (Építész Kamara, Magyar Építőművészek Szövetsége, Nemzeti Kulturális Alap, minisztériumok, szakfolyóiratok) deklarálni kellett. Nem csoda, ha az állami kitüntetések (Ybl-díj, Pro Architectura díj, Palóczy Antal-díj, Pro Regio díj) közelébe csak nagyon kevesen kerülhettek a tájépítészek közül. Van egyfajta önbi-zalomhiány is bennünk, amely valahol a szakmánk „szakági” beskatulyázottságából fakad. Mindezt tetézi az általános belső információhiány: amint felbomlottak a nagy tervező vállalatok, felbomlottak vele a műhelyek, szakmai klubok és körök is. Ebben a végletesen fragmentumaira tört világban egykori egyetemi társainkról sem nagyon tudjuk, hogy mivel foglalkozik, miként váltja ő a világot.

Amikor elhatároztuk, hogy megrendezzük a 2010: Tájodüsszeia című kiállítást, mi sem sejtettük, hogy ennyi minden van a mélyben, ennyi sokfélélet és ennyire sok irányt tud ma mutatni a magyar tájépítészet. Ott történt valami: rá-

1. kép/pict.:
 „Az Év Tájépítésze”
 díj / „The Landscape
 Architect of the Year”
 award

The Age when we live is an incredibly busy for The Place, where we live (ie Hungary). After the political system change it has been everything in transition: land use, society, ideologies, urban structures, economic environment, the environmental conditions. The large opening to the west and the country restructuring has being felt its effects on all fronts (not always positive). Thanks to a short period in the past, the EU funds and principles, the occupational activities, the identity-searching of settlements, the public place and land use changes and the urban transformations has had some beautiful tasks to our profession. There are a few, but very important open design competition and some fortunate development has ran and thanks to that and some corporate reconstructions of open space, the profession still remain an important position and even it was able to introduce itself to the wide society. „We are exist”, „we can”, „we ask a little attention” - all excellent contest results plays silently our song about landscape architecture. As the regional-scale planning sector ran out of air and became the victim of partial interest in Hungary, the open space planning is going to fly: it has gained a growing

rank not only in the narrow profession circle but also among the investors, architects and the whole society.

These results are not always followed by social recognition. Not so long ago, the subject of the disputes were that the landscape architecture is an integral part of the architecture or not. We had to declare it again and again in The Chamber of Hungarian Architects, in The Hungarian Architects Association, in the National Cultural Fund, in ministries, in trade journals, etc.) No wonder that only very few landscape architects could get state medals (like Ybl Prize, Pro Architectura Award, Antal Palóczy Award, Pro Regio Award) in the past. There is also a kind of lack of confidence in us, which is coming somewhere from the underrepresentation of the profession. This is compounded by a general lack of internal information: as the big designer companies were broken up, broken up with their workshops, clubs and professional circles, as well. In that extreme fragment-broken World we did not really know what does our former friends and partners do. And how they change the World.

When we decided to organize the 2010: Landscape Odyssey exhibition we do not know that so beautiful diverse

csodálkoztunk egymásra, azokra a hihetetlen értékekre, amelyeknek - megjegyzem - csak egy részét sikerült feltárni. De ha ennyi az érték, akkor hol kérik az elismerés? Rá kellett jönnünk: a szakma nem kommunikál jól. Sem az építészet egésze felé, sem a szűkebb szakmán belül, sem a nemzetközi szinten, sem a társadalom felé. Arra is rá kellett jönnünk: amíg ez nem változik, addig nem is nagyon várhatjuk az állami elismerést. Magunkra vagyunk utalva.

Idehaza eddig egyetlen szakmai díj létezett a számunkra: az Ormos Imre Érem. Világos volt, hogy az Alma Materünk által alapított díjjal otrombaság lenne konkurálni. Nem az volt a cél, hogy csökkentsük vagy relativizáljuk az értékét, hanem az, hogy a hiányokat pótoljunk. Ezek mellett pedig legalább ugyanolyan fontos volt, hogy elkezdjünk kommunikálni. Lehetőség szerint - nem voltunk szerénytelenek a célkitűzésben - a szakmán belül, idehaza és külföldön, társzszakmák felé és a társadalom irányába egyaránt. Így született meg - lázas vitákban - az Év Tájépítésze díj a kamarai tagozati vezetőség és a megújult szövetségünk elnökségének asztalán.

A Semmelrock - a harmadik alapító - sem csak szponzori szerepben van jelen, hanem sokkal inkább mecénásként. Olyan alapító szervezatként, aki fel tudta mérni és respektálja azt, hogy a mi igényünk nem egy beton térkő termékeket jó kézzel megtervező személy kiválasztása. Annál sokkal több. Egy olyan alkotó felmutatása, aki több munkáján keresztül demonstrálja: szerelmünket, a tájépítészetet abban az évben a zsűri megítélése szerint leginkább ő vitte át a túlsó partra. A Semmelrock csapata ezen felül mást is hoztátett a díjhoz: a junior kategória gondolatát. A jövő nemzedék megbecsülésének igényét, amely hidat épít a generációk között. Továbbfejlesztettük: szakmánk legfrissebb szemléletű koponyái állítsák innovációs potenciáljukat egy-egy hátrányos helyzetű település szolgálatába ezentúl, adjanak

hasznosítható ötleteket a befogadó településnek. Ez is kommunikáció.

A zsűri mindenkori elnöke az előző év Ormos Imre érmese lett: respektáljuk és a szakma legfontosabb kitüntetésének könyveljük el ezt a díjat. A zsűriben megjelenítjük az Európai Tájépítészek Szövetségét: nyitunk és kommunikálunk Európa felé. A kilenctagú zsűriben fontos szerepet szánunk nem csak a nyilvánvaló szereplőknek - azaz képzésünk, kamarai tagozatunk, szövetségünk képviselőinek - hanem a legfontosabb építész-szervezetek, a kivitelezők, és önkormányzati végrehajtók szövetségeinek is. Azaz kommunikálunk a társszakmákkal, akik terveinket véleményezik, végrehajtják, értékelik. Hogy mennyiféle módon kommunikálunk még? Arra legyen bizonyíték a 4D mostani száma, amelyben olvasható formában is megjelennek azok a kitűnő laudációk, amelyeket kérésünkre hozott létre - igen magas színvonalon - öt felkért médiaszemélyiség. Nemcsak a döntősökről szólnak ezek az írások, amelyekből őszinte kíváncsiság és rácsodálkozás tükröződik vissza. Rólunk, a tájépítészekről szólnak. Végre.

Az Év Tájépítésze díj megindult a maga útján és én hiszem, hogy szép jövő előtt áll. Arculata egyedi, sokak által elismert. Honlapja üzemel. Remélem, hogy a díj átadása a tájépítészek egyik legfontosabb hazai társasági eseményévé válik, és koronája lehet a Tájépítészet Hónapjának. Találkozunk tehát 2013. áprilisában, hogy ismételten szóljunk mindenkinek, akiket ez illet: a tájépítészet értéket teremt ebben az országban. ●

the Hungarian landscape architecture today. There, something happened: wondered each other and the incredible values of the profession, which only a portion could be detected. But if that is so valuable why delays the recognition? We had to realize: the profession does not communicate well. Neither to the architects, nor to the narrower profession and international area and society. We also had to realize while we does not change we not really expect the public recognition. We are alone.

So far, in Hungary only one Award have been existed to the profession: Medal of Imre Ormos. It was clear that the Alma Mater founded-prize would be rude to compete. It was not a goal to minimize or relativize the value of Ormos medal but a goal was to make up deficiencies. In addition, it was so important task to begin to communicate. As far as possible - We were not insufficient to set target - we want to communicate inside the profession, toward the international scenes, with the partner profession and toward to the whole society. Thus was born - in feverish debates - The Landscape Architect of the Year Award. It was founded by the leadership of The Division of Landscape Architects of The Chamber of Hungarian Architects and the new presidency of Hungarian Association of Landscape Architects. The Semmelrock - the third cofounder - is not only a sponsor, but rather a real patron. A kind of enlightened company which was able to measure and respect that we need not a great landscape architect who can design a good concrete paving. We need much more. A person who demonstrates through her/his works that she or he can take over our lover (the landscape architecture) to the other side. The team of Semmelrock also brought the idea of junior award. Protecting the future we need to build bridges between generations. The idea of junior award developed: young profession-oriented minds will give all innovation

potential to a disadvantaged settlement in every year and this service can provide useful ideas for the host municipality. This is also a communication.

The current president of the jury is always the last Imre Ormos medalist. We respect that person as the most important prized in the profession. We display the European Federation of Landscape Architects in the jury: open up and communicate to Europe. In the nine-member jury has an important role not only in the obvious players - that is representatives of our education, chamber division, association - but the most important partner organizations like architects, contractors, and associations of local government executives as well. It is a communication with partner professions whose appraisal, implement and evaluate our plans. How many ways to communicate more? We now have evidence of 4D special edition, in which everybody can read their excellent reviews that are created at our request invited five media personalities. That writings - with reflected genuine curiosity and wonderment - is about not only the finalists. But it speaks about us, landscape architects. Finally!

Landscape Architect of the Year Award has started to walk his own way and I think it will be have a nice future. Its design and branding recognized by many. Its website operates well. I hope the Award Show will be the one of the most important event in for the domestic landscape architects and it crown the Month of Landscape Architecture. See you in April of 2013 and say again all people whom it concerned: the landscape architecture create a real value in this country.

KI VISZI ÁT....? KIOSZTOTTÁK „AZ ÉV TÁJÉPÍTÉSZE 2012” DÍJAT

A DÖNTŐSÖK MUNKÁI ÉS AZOK ÉRTÉKELÉSE
WHO TAKES IT OVER....?

*THE LANDSCAPE ARCHITECT OF THE
YEAR PRIZE HAS BEEN AWARDED*

THE FINALISTS THEIR WORK AND EVALUATION

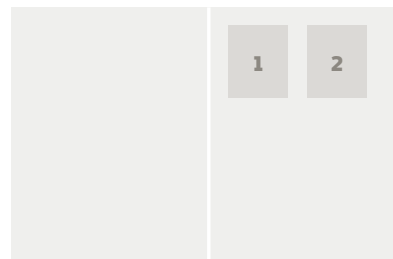
SZERZŐ/BY:
JÁMBOR IMRE

Május 26-án délután zsűfolásig megtelt a FUGA építészeti központ, az „Év Tájépítésze” Díjak átadására. A résztvevők között volt 92 éves, fiatal és alig másfél éves gyermek is, mert a szervezők mindenkit hívtak, családotul erre a valóban családi eseményre. A rendezők gondoskodtak róla, hogy a délután 4-től este 10-ig tartó rendezvény minden pillanata érdekes és inspiráló legyen, a feszült izgalomtól a lírai meghittségig hullámzóan változó hangulattal.

Az „Év Tájépítésze” Díjra - jelölés után - az utóbbi öt év tájépítészeti alkotásait bemutató portfólióval lehetett pályázni. A sok jelölés után végül 14-en nyújtottak be portfóliót a díj elnyerésére. A 9 tagú zsűri, amelyben helyet foglalt Nigel Thorne, az EFLA elnöke és az IFLA alelnöke is, a 14 jelölt között előzetesen csu-

pán előválogatást végzett, és kiválasztott a pályázók közül öt döntőt, de hogy közülük ki nyeri el az „Év Tájépítésze” Díjat, csupán a rendezvény utolsó harmadában derült ki. Az öt döntős: Andor Anikó és a Land-A Stúdió, Balogh Péter István és Mohácsi Sándor (Stúdió73), Fekete Albert (BCE, Kert- és Szabadtértervezési Tanszék és LéptékTerv), Herczeg Ágnes (Pagony), Steffler István (Garten Stúdió), pályázati anyagát táblákon mutatta be, amelyet így a közönség is megismerhetett.

A döntést segítette, hogy a rendezők felkérték öt jeles újságíró-média személyiséget egy-egy pályázó munkájának a méltatására. Kovács Dániel a hg.hu főszerkesztője; Örfi József építész, blogger (MNO Égigérő blog); Pásztor Erika Katalina építész, médiaművész az epiteszforum.hu

1. kép/pict.:
Fekete Albert
2. kép/pict.:
Bardóczi Sándor
(GLÁZER ATTILA
FELVÉTELE, 2012.)

On the afternoon on 26th of May, the so called FUGA hall, the Center of Architecture, was crowded with the spectators who have come to attend the ceremony of the Landscape Architect of the Year.

Among the audience there were people from all age groups, ranging from the age of one and half years to the for ever young age of 92 years, since the organizers had invited everybody - including family members- to this prominent celebration. The event was carefully planned and well organized with rich and inspiring activities that were exciting and emotional, as well.

According to the procedure of the Landscape Architect of the Year award, - having been nominated- one could submit an application with a portfolio containing the professional landscape architecture works of the last 5 years. After numerous nominations, finally 14 applicants submitted their portfolios for the prestigious award. The board of 9 referees- who preselected 5 portfolios for the second round for the prize- has included such prominent people as **Mr. Nigel Thorne**, the president of EFLA (European Federation For Landscape Architecture). The final decision was made only in the second round based on the submitted works of the 5 finalists who were:

Anikó Andor and the Land- A design studio, **Dr. Peter Istvan Balogh** and **Mr. Sándor Mohácsi** from Stúdió73, **Dr. Albert Fekete** from the Corvinus University, faculty of Landscape

Architecture, **Ms. Ágnes Herczeg** form the design studio called Pagony, **Mr. István Steffler** (Garten Studio).

The posters containing the portfolios of the 5 finalists were displayed so the visitors and spectators could see the whole spectrum of the best landscape design works of the last 5 years.

The final decision was supported by the participation of 5 prominent journalists and media personalities who were **Mr. Dániel Kovács**, the main editor of the design site of hg.hu, **Mr. József Örfi**, the architect and blogger of MNO Égigérő blog (a website on landscape architecture, urban design and culture), **Ms. Erika Katalina Pásztor** architect and media personality, chief editor of a leading website of architecture called epiteszforum.hu, **Ms. Julia Ránki** journalist and reporter of the Radio Q station and **Mr. Peter Rózsa** Tv programme editor and reporter (R&Partners Communications) have all volunteered to to introduce our finalists to the public by interviewing them and presenting their works.

We have been introduced to these 5 detailed and professionally elaborated, yet easy to understand laudations, the audience could perceive the importance, quality and impact of these fine designers.

Having been presented with the laudations, the board of referees moved to the cellar - a rather quiet and humble place to make important decisions- to select the winner of the Landscape Architect of the Year prize.

főszerkesztője; **Ránki Júlia** rádiós műsorvezető (Rádió Q) és **Rózsa Péter** televíziós műsorvezető-szerkesztő (R&Partners Communications) vállalkozott a pályázatok és a szerzőkkel folytatott interjúk alapján a jelöltek méltatására, munkáik értékelésére.

Öt laudáció hangzott el tehát, amelyek mindegyike egy kvalitásos esszé értékével bírt és a hozzáértő közönség szemével láttatta, amit tájépitészként mi egyfajta szakmai szemüvegen át nézünk és értékelünk. Ezt követően vonult le a zsűri – jobb híján – a pincébe, hogy az öt döntős közül kiválassza az év tájépitészt.

Eközben azonban a földszinten sor került az „Év Junior Tájépitésze” Díj és a különdíjak átadására. Az „Év Junior Tájépitésze” Díjra tájépitész hallgatók és fiatal pályakezdők pályázhattak szabadon, jelölés nélkül egy koncepciótervvel, amelyet Somlóvásárhely területén a Somló-hegy érkező-, fogadó- és rendezvényterének kialakítására készítettek. A meghirdetésre összesen 14 pályamű érkezett be.

A zsűri döntése alapján az „Év Junior Tájépitésze” díjat 2012-ben Simon-Kiss Márta nyerte el, Somlóvásárhelyre készített koncepciótervvel, és ő kapta a Magyar Építőművészek különdíját is.

Somlóvásárhely település különdíját nyerte el: Varró Dorottya Katalin, a Budapesti Corvinus Egyetem Kert- és Szabadtértervezési Tanszékének tanszéki mérnök munkatársa.

A Budapesti Corvinus Egyetem Tájépitészeti Karának különdíját Kéki Norbert, tájépitészmérnök-hallgató nyerte el.

A Magyar Tájépitészek Szövetsége különdíját kapta Zámbo Nóra tájépitészmérnök.

Junior Díj és a különdíjak átadása után kedves meglepetés következett:

„Miénk itt a tér...!” A 80-as évek slágerét énekelte el, gyönyörűen, Bankó Beáta tájépitészmérnök-hallgató, a Budapest Show Kórus tagja, akit Szakács Barnabás kísért zongorán és Glázer Attila cajon ütőhangszeren.

Időközben a zsűri is feljött a pincéből, meghozták a döntést. De a nyertes kihirdetésére és a díjátadásra még mindig nem került sor, s a feszültség csak egyre növekedett a teremben.

Mócsényi Mihály professzor urat kérték szólásra, aki arról beszélt, hogy a 90-es évek végén, az akkori Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem rektoraként a Budapesti Egyetemi Szövetség (a BESZ) létrehozásán dolgozott és eredményesen. Nem rajta múlt, hogy végül a BESZ nem jött létre és az Egyetem más pályára került. Ma is aktualitása van, hogy megőrizzük az Alma Mater helyét és rangját a felsőoktatási intézményrendszerben és a megoldás most is a BESZ-hez hasonló egyetemi szövetség lehet.

Ezt követően Nigel Thorne úr kapott szót. Az EFLA elnöke az európai szövetségről, az együttműködésről beszélt és méltatta a magyar tájépitészet nemzetközi összehasonlításban is kiváló eredményeit.

Végül a hosszú, de változatos eseménysor után kihirdetésre került a nyertes személye.

Az „Év Tájépitésze 2012” Díjat **Dr. Fekete Albert**, a Budapesti Corvinus Egyetem Kert- és Szabadtértervezési Tanszékének docense, a Lépték-Terv tájépitész stúdió vezetője nyerte el.

Hosszú taps és ünneplés után kért szót Fekete Albert és beszélt a szakmáról, a hivatásról, a jövőről.

A hivatalos rész zárásaként Mócsényi professzor a résztvevők nevében megköszönte Bardóczy Sándornak, e nagyszerű rendezvény kreátorának és fő szervezőjének a tájépitészek közösségéért végzett munkáját, és egy az „Év Tájépitésze Díjhoz” hasonló, csiszolt követ adott át Sándornak, amelynek felszínén „A tájépitészet motorja” Díj véset, hátoldalán pedig, „Satya, értünk, köszönjük” felirat áll.

A következők hát a győztes, „Az Év Tájépitésze 2012” Díj nyertese, illetve az öt döntős pályázatának ismertetése és értékelése, a laudációk, valamint az „Az Év Junior Tájépitésze 2012” és pályaművének bemutatása. ●

Meanwhile – on the ground floor – the ceremony for the award called the Junior Landscape Architect of the Year was held. This competition was open for the landscape architecture students and young landscape architects without any preselection or nomination, where the participants had to submit a conceptual plan for an open space convention- and visitor center designed at the place called Somlóvásárhely, located on the Somló-hill in West Hungary. The number of young landscape architects who submitted their works in this category was 14.

According to the decision of the board, the Junior Landscape Architect of the Year prize was awarded to **Ms. Márta Simon-Kiss**, and she has also won the special award of the Bureau of Hungarian Building Lime Arts.

Ms. Katalin Dorottya Varró, who is employed by the Corvinus University of Budapest was given the special award of the city of Somlóvásárhely.

Mr. Norbert Kéki was awarded with the prize of the faculty of Landscape Architecture at Corvinus university of Budapest.

Ms. Nóra Zámbo landscape architect has won the special prize of the Hungarian Landscape Designers Association.

After the award of the Junior Landscape Architect of the Year prize, there was a short surprise programme that brought pleasant sentiments: **Ms. Beáta Bankó**, the member of the Budapest Show choir and a student of landscape architecture sang a popular song from the '80ies which had the words of : „This place belongs to us” „Miénk itt a tér..!” with beautiful voice being accompanied on the piano by Mr. Barnabás Szakács and by a percussion instrument called cajun played by Mr. Attila Glaser.

Meanwhile the referee board has made its decision. The final winner has not been named yet, and the tension in the room has become greater and greater.

Professor Emeritus Mihály Mócsényi was asked to summarize the history of the Hungarian landscape architecture. He said that in the late '80ies when he was the rector of the university of Horticulture and Food Industry,

which was the predecessor of Corvinus university, he was working on the establishment of the University and College Union of Budapest, which unfortunately could not be realized in spite of his efforts. Due to this, the universities in Budapest could not win full recognition and importance, hence did not follow and optimal development. It is still an urgent issue, and in our present situation it is desired to form a central union similar to that of the planned University and College Union of Budapest.

Next, **Mr. Nigel Thorne** was asked to deliver his thoughts to the audience. The president of EFLA has spoken about the European cooperation and has praised the outstanding results of the Hungarian Landscape Architecture.

At a climax of the event, the winner of the Landscape Architect of the Year was announced.

Dr. Albert Fekete was declared to be the winner of the Landscape Architect of the Year 2012, who is an associate professor at the Department of Garden- and Open Space design at the Faculty of Landscape Architecture at Corvinus University of Budapest and also a main designer of the landscape architecture office called Lépték-Terv. The audience welcomed this decision with a long and loud applause.

Having received a long ovation, Dr. Fekete has thanked the organizers, the board members and colleagues for this award and spoke about the importance and future of the landscape architecture.

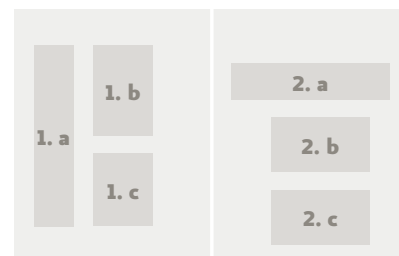
As a final programme of the gala ceremony, professor Mócsényi has thanked Mr. Sándor Bardóczy for his efforts considering the creation and organization of this great event

on behalf of all participants and he handed over a polished stone to Mr. Bardóczy with the words of „Engine of Landscape Architecture” and on the other side „Alex (Sanya), thanks for everything and we are with you”.

Now let me present the winner of the „Landscape Architect of the year 2012” prize, convey the laudation of finalists and confer the winner of „Junior Landscape Architect of the Year” award. ©

FEKETE ALBERT PÁLYÁZATA

PORTFOLIO OF ALBERT FEKETE

1. a, b, c kép/ pict.:

A Gödöllői Királyi Kastély romantikus kertjének rehabilitációs terve / *The Rehabilitation of the Upper Garden of Gödöllő Royal Palace* (TERVEZŐK/ DESIGNERS: FEKETE ALBERT, M. SZILÁGYI KINGA, SÁROSPATAKI MÁTÉ, SZABÓ TEODÓRA, GERZSON LÁSZLÓ, TÓTH IMRE, VAJDA SZABOLCS, 2009-2010)

2. a, b, c kép/ pict.:

Budapest Szíve Reprezentatív kaputérség – Károly Körút szabadtér-építészeti terve / *The heart of Budapest, Representative gate esplanade – The open space design of Károly ring road* (TERVEZŐK/ DESIGNERS: FEKETE ALBERT, KOSZORÚ LAJOS, ZÖLDI PÉTER, SZAKÁCS BARNABÁS, GERMÁN TIBOR, LIZICZAI SÁNDOR, TÓTH KINGA, MAGDÓ JÁNOS, 2009-2011)

A pályázat a 2006-2011-es időszak 3 kiemelt projektjével foglalkozik részletesebben, amelyeket a leadott anyagok ismertetnek.

Az utóbbi öt év tájépítészeti tevékenységét az alábbi három nagyobb fejezetre osztom:

Tervezés. Vezető tervezőként több tíz megvalósult, a tájépítészet különböző szakterületeit (köztér-, játszótér-, fürdő-, repülőtér-, iskolakert és településarculati tervezés, történeti kertrekonstrukció, barnamezős beruházás stb.) felőlelő hazai és nemzetközi alkotásban vettem részt.

Kutatás. Erdélyi történeti kertarchívum összeállítása, akadálymentes- valamint településarculati tervezés sajátosságai, a hagyományok tájformáló hatása témákhoz kapcsolódó kutatások és PhD témavezetés.

Oktatás. A BCE Tájépítészeti Karának tanáraként és oktatási dékánhelyetteseként a magyarországi tájépítészeti felsőoktatás fejlesztésén munkálkodtam, továbbá a határon túli magyar nyelvű, önálló tájépítészeti felsőoktatás elindítását kezdeményeztem (indul 2012 szeptemberében, a Sapientia EMTE-en). ©

The competition deals in detail with 3 priority projects from the period 2006-2011, described in the attached material.

My practice in landscape architecture in the previous five years covers three main areas:

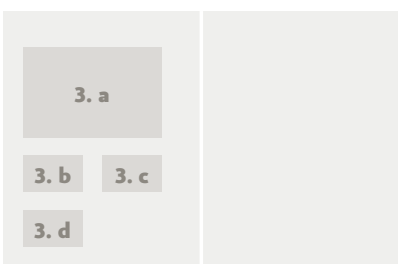
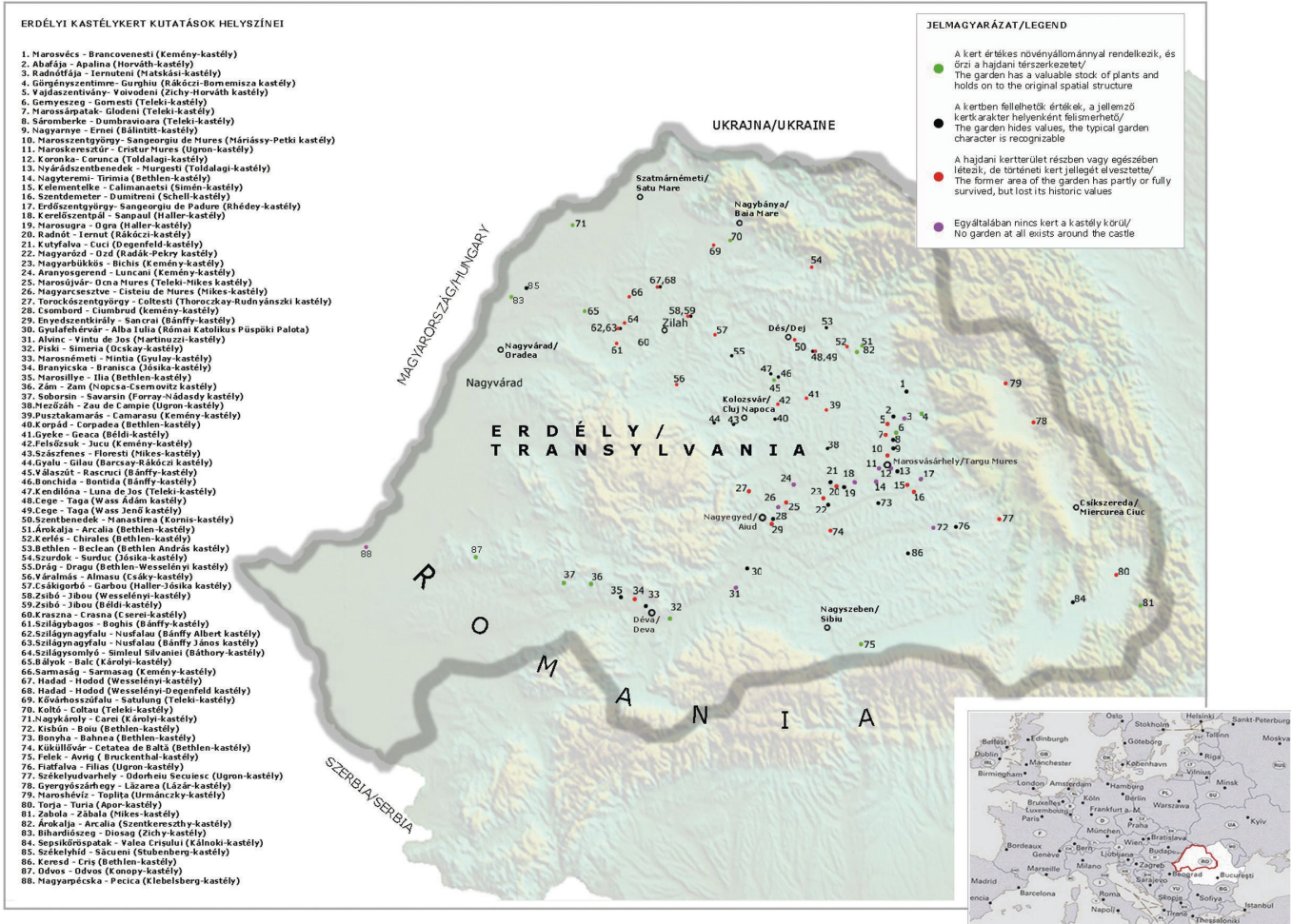
Design. I have participated as leading designer in a few dozens of realized projects in various fields of landscape architecture, such as open space design, playground-, bath-, airport- and school courtyard design, historic garden restoration, etc.

Research. I have carried out research and PhD consultation on the following topics: compilation of Transylvanian historic garden archives, barrier-free open space design, characteristics of settlement image design.

Education. As a professor and vice dean for education at Corvinus Univ. of Budapest, Fac. of LA, I have worked on the advancement of landscape architecture higher education in Hungary. Furthermore, I have initiated an independent landscape architecture programme abroad, to commence in 09.2012. at Sapientia Univ. (RO)

A 2011-ig felmért erdélyi kastélykertek listája/
The full list of the until 2011 investigated transylvanian castle gardens

**3. a, b, c, d kép/
pict.:** Erdélyi
kastélykertkutatások
/ Transylvanian castle
garden research
(VEZETŐ KUTATÓ/
RESEARCHER:
FEKETE ALBERT,

MUNKATÁRSAK/
CO-RESEARCHERS:
GECSENÉ TAR IMOLA,
SZABADICS ANITA,
SÁROSPATAKI MÁTÉ,
VAJDA SZABOLCS,
2006-2011)

FEKETE ALBERT LAUDÁCIÓJA

LAUDATION FOR ALBERT FEKETE

SZERZŐ / BY:
KOVÁCS DÁNIEL

Tisztelt jelöltek, tisztelt zsűritagok, kedves hölgyeim és uraim!

Először is engedjék meg, hogy kifejezzem elismerésemet Az Év Tájépítésze díj létrehozóinak. Elképesztő mennyiségű munka van a mögött, hogy ma este itt lehetünk, és ez az elképesztő mennyiségű munka meg is mutatja magát, nem csupán a rendezvényen, hanem a díjra jelöltek személyében is. Öt olyan jelölt között kell döntenie a zsűrinek, akik természetesen egyesével is megérdemelnék ezt az elismerést.

Andor Anikó, aki rendkívül jól működő, határokon innen és tova ható közösséget épített fel elmélyült szakmai munkával.

Herczeg Ágnes, aki a legapróbb részletekre odafigyelve segít újra megtalálni falvaknak, városoknak rég elvesztett önazonosságukat.

Balogh Péter István és Mohácsi Sándor, akik stúdiójukkal aktív szerepet játszanak abban, hogy a megújuló magyar településeken járva valahol Európában érezzük magunkat.

Steffler István, aki mind a történeti keretek rekonstrukciója, mind a kortárs tájépítészet terén magabiztos, magas színvonalú alkotásokat tett le az asztalra.

Én azért vagyok itt, hogy Fekete Albert pályázata mellett érveljek. A dolgom nem könnyű - de aki végignézte a pályázatokat, az láthatja, hogy nem is nehéz. Fekete Albert tevékenysége ugyanis felöleli a szakma legfontosabb területeit. Pályázata, munkássága összefoglalásaként, három kifejezés köré épül.

Dear nominees, members of the jury, ladies and gentlemen,

First, please let me express my gratitude to the founders of the „Landscape Architect of the Year” award. Enormous amount of work has been invested in our celebration this evening, that showcases not only the organization of this event but also the quality of the nominees. The jury had to choose from five candidates, each of whom could alone, well earn this recognition.

Ms Anikó Andor, through her professional work has managed to build a well functioning community of landscape architects, reaching beyond our borders.

Ms. Ágnes Herczeg, who has been helping villages and towns rediscover their long forgotten identities, paying attention to even the tiniest of details.

Dr Péter Balogh and Mr Sándor Mohácsi, the leading designers of a studio that plays an active role in transforming our Hungarian settlements to a new stage of revival that makes them truly European cities or villages.

Mr István Steffler, who has presented works of high quality and displays a professional self confidence, - his historical garden reconstructions play a significant role in contemporary landscape architecture.

I am here today to vote for the nomination of Dr Albert Fekete for the Landscape Architect of the Year in Hungary award. It is not an easy task, but after reviewing his work the decision

Tervezés, kutatás, oktatás.

Tervezés, hiszen a Lépték-Terv irodával az elmúlt években olyan nagy hatású kert- és tájépítészeti beruházások megvalósításában vett részt, mint az erdélyi Zabola és Bonchida történeti kastélykertjeinek rekonstrukciója, a gödöllői egykori királyi kastély felső kertjének helyreállítása, a pannonhalmi arborétum fejlesztése, Salgótarján főterének kertépítészeti kialakítása, vagy legutóbb a Budapest Szíve program keretében a kiskörút Astoria és Deák Ferenc tér közötti szakasza.

Kutatás, hiszen egyetemi oktatókkal, civil és szakmai szervezetekkel, lelkes önkéntesekkel és tulajdonosokkal, valamint több mint nyolcvan magyarországi és romániai egyetemi hallgatóval több éve dolgozik szűkebb hazája, Erdély történeti kastélykertjeinek felmérésén és dokumentálásán.

Oktatás, hiszen amellet, hogy a Corvinus Egyetem immár habilitált, meghatározó oktatója, tanít Kolozsváron és Nyárádszeredán, emellett hosszú évek óta dolgozik azon, hogy az erdélyi Sapientia egyetemen beinduljon a magyar nyelvű tájépítész-képzés.

Tervezés, kutatás, oktatás. Fekete Albert nemcsak három, a tájépítész szakmában kiemelkedő jelentőségű területen tevékenykedik, de mindegyik területen meghatározó, központi ember. Tanárként mindenkit ismer a tájépítész fiatal generációjából – és általam megkérdezett diákjai nem csak ismerik, de tisztelik is. Tervezőként nem csupán a történeti kertek rekonstrukciójában bizonyított, Gödöllőn, Zabolán vagy még sorolhatnám, de a kortárs tájépítészet terén is. Dacára minden, a tervezőktől független minőségbeli és kivitelezésbeli hibának, a Károly körút rekonstrukciója napjaink legnagyobb hatású tájépítészeti beruházásai közé tartozik. Meggyőződésem, hogy százezrek számára bizonyította és bizonyítja nap mint nap a tájépítész szakma fontosságát.

Hozzám azonban, és ebben talán személyiségbeli hasonlóságok vezetnek, kutatói tevékenysége áll a legközelebb. Az erdélyi történeti kertek feltárásában, dokumentációjában végzett tevékenysége olyan elszántságról tesz tanúbizonyságot egy kevesek által ismert szakterüle-

ten, amelyhez nem elegendő indok csupán az, hogy ő maga erdélyi származású. A szülőháza szeretete itt a természet és a szakma iránti rajongással és tenni akarással párosul, amelyhez ritka adottság is járul: a képesség arra, hogy a felszín mögött meglássuk a lényegét.

A dolgok mögé látni: számomra erre példa Fekete Albert munkássága.

Mert az erdélyi történeti kertek jövőjét nem az teremti meg, hogy pontosan megismerjük a múltjukat vagy a jövőjüket. Nem, az teremti meg, hogy feltárjuk a fenntartásukhoz szükséges folyamatokat, munkamódszereket, azt a több száz éven keresztül működő gazdasági rendszert, amelyet ugyan a 20. század megszakított, de a 21. esetleg alkalmat adhat az újratertetésére. A tájépítész dolga – ezt tanultam Fekete Alberttól – nem a felszín kicsinosíttatása, hanem a mélyben zajló, sokszor ismeretlen és nem tudatosított folyamatok feltárása. Ezzel kell igazán megdolgozni akkor, amikor tervez, amikor kutat és amikor oktat.

Sokat tudnék még mesélni Fekete Albertről. Tudnék mesélni a székelyföldi fürdőépítő kalákákról, amelyeket Herczeg Ágnessel közösen kezdtek, és a Lépték-Terv a Mikes-család birtokain folytatott, egyetemi hallgatókat bevonva. Tudnék a Sztánai Műhelyről, arról, hogyan nőtt egy egyetemi diáktábor egy falut összekovácsoló erővé. Tudnék arról, hogy mit gondol Erdély szakrális helyeiről és a természet lelkeről, amelyet néhol még érezni.

Tudnék azokról a közterület-fejlesztési és faluarcuati kézikönyvekről, amelyeket Fekete Albert a Lépték-Terv munkatársaival és egyetemi hallgatókkal együtt olyan kistelepülések számára készített, amelyeknek egyébként sosem lenne pénzük ilyen fejlesztésekre. És amely programhoz, remélem, a közeljövőben szülőfalum, Előszállás is csatlakozhat.

Tudnék arról, miért hagyta volna meg néhány évvel ezelőtti, természetközeli állapotában a Hajógyári-szigetet, milyen zöldfelületeket képzelne Budapest belvárosába, és arról, hogy a tájépítész munkájának lényegét miért az összefüggések értelmezésében és az adott körülményekhez való alkalmazkodásban látja.

Arról, hogy mit gondol a közelmúlt általa legjobbnak tartott tájépítészeti beruházásairól, Nagyszében főteréről, az

edinburgh-i parlament parkjáról, vagy a berlini Spreebogenplatzról. Vagy a Kopaszi-gát parkjáról, a pécsi Széchenyi térről és a tihanyi apátság kertjéről.

De ezek helyett inkább csak emlékeztetnék arra: a hazai tájépítész az elmúlt években rengeteget tettek azért, hogy a tágabb építészzakma és a nagyközönség tisztelettel és elismeréssel tekintsen a munkájukra. Úgy gondolom, hogy ebbe az irányba csak az egyenes úton lehet tovább haladni: a valós, de sokszor rejtett és meg nem fogalmazott igényekre adott praktikus válaszokkal. Fekete Albert egész munkássága, mind az oktatás, mind a kutatás, mind a tervezés terén számomra ezt példázza. Ezért javaslom meggyőződéssel Fekete Albertet 2012-ben Az Év Tájépítésze díjra.

Köszönöm a figyelmüket.

is clear. The activities of Dr Albert Fekete cover important areas of this profession. His professional work can be described by the following three areas:

Design, research and teaching.

In landscape design called "Lépték-Terv" (Scale-Plan) he has taken part in the accomplishment of such high impact garden design and landscape development of recent years such as the historical garden estate reconstruction of Zabola and Bonchida manors in Transylvania; the former Royal Palace upper park reconstruction in Gödöllő; a botanical garden development in Pannonhalma; the park design in the main square of Salgotarján, and most recently the boulevard called „kiskörút” between the junctions of Astoria and Deák Square in Budapest, under the program named „The Heart of Budapest” (Budapest Szíve).

As a researcher, he has worked for many years with, academic people, civil and professional organizations, passionate volunteers and landowners, and with more than eighty university students in Hungary and Romania in his native land Transylvania in surveying and documenting the historical palace garden estates.

He holds a PhD in Landscape Architecture and he is an Associate Professor of Corvinus University, as well as lectures in Kolozsvár and Nyáradszereda, and for many years he has also been with the foundation of Hungarian language landscape architecture college in the Sapientia University in Transsylvania.

Design, research and education; Dr Albert Fekete is not only working in all of these three significantly important areas of landscape architecture, but he is playing a significant role in all of them.

As an Associate Professor, he knows every Hungarian landscape architect of the young generation, and those whom I interviewed did not only know him but held him in high esteem.

As a designer he has demonstrated his abilities not only in historical garden reconstructions in Gödöllő, Zabola and others, but in contemporary landscape art works as well.

Despite some defects in the construction and some quality problems

of execution not related to the designer, the reconstruction of „Károly” boulevard belongs to the most imposing landscape architectural developments in Budapest today. I believe this demonstrates the significance of the profession of landscape architecture to hundreds of thousands of users on a daily basis.

Nevertheless, I feel a closeness to his research activity perhaps because of a similarity on a personal level. His enduring commitment in surveying and documenting the historical garden estates of Transsylvania, is an area of professional activity shared and understood by only a few, goes far beyond what the attraction to his native homeland alone could justify. The love of his native land, and his enthusiasm for nature and, profession is coupled with his strong will to act, along with his exceptional talent to lead us to view below the surface of things.

To look beyond the surface: is to me, the meaning of the work of Dr Albert Fekete's work.

As the fate of historical parks is not only the function of learning precisely about their past, but also their potential future. No, these would not create it, if we just discover the processes and techniques of their sustenance, the economic systems which existed for many centuries, and which were interrupted by the twentieth century, and for which the twenty first century may provide the opportunity for their revival. , What I have learned from Dr. Albert Fekete is that the duty of the landscape architect is not only to make the surface look pretty, but to discover the processes themselves, hidden and often not understood - working deep inside the system. That is what he is truly aiming for to work with the above when he is designing, researching and lecturing.

I could go on a lot more about Dr. Albert Fekete. I could tell stories of bath buildings and their communities, that they have begun looking at with Ms Ágnes Herczeg, and continued with „Lépték-Terv” on the estate of the Mikes family with the help of university students.

I could tell the story of the “workshop, held in Sztána (Transsylvania) where a university student camp became a community and brought local

people together. I could recount his thought of the sacred places of Transylvania, the soul of nature, that we can still feel somewhere there.

I can also recount the production of public land development and village image handbooks, which Dr Fekete and his design studio called “Lépték-terv” their team along with the university students produced for villagers, who could never afford such plans. I also hope that sometime in the near future my native village, Előszállás can also join in this program.

I could also tell you, why a few years ago, he wanted to leave (Hajógyári sziget) the shipyard island in its near natural state, and what kind of parkland he could project in the center of Budapest, and why he holds that the main task of landscape architects is to interpret the context and accommodate the requirements.

I can also talk about what he thinks about some of the better rated recent landscape developments, the main square of Nagyszeben, the park of Edinburgh Parliament, or about the Spreebogenplatz development in Berlin, the Park in the Kopaszi dike, the Town Square in Pécs, and the garden of the Tihany Abbey.

Instead of these I would just like to refer now to the tremendous work done in recent years, by the Hungarian landscape architects and what they have achieved to make their profession better understood by the architectural community as well as by the public, to appreciate and respect the accomplishments of this profession.

I think, if we could only continue on this road further and straight ahead, with our practical solutions to real problems which are often hidden or not properly formulated but nevertheless do exist.

To me this is what Mr Albert Fekete's entire work describes, in the area of education, research and design work.

For this reason can I wholeheartedly recommend Dr. Albert Fekete to be honoured with Landscape Architect of the Year award.

Thank you for your attention.

ANDOR ANIKÓ ÉS A LAND-A MŰTEREM PÁLYÁZATA *PORTFOLIO OF ANIKÓ ANDOR AND THE STUDIO LAND-A*

Táj-és kertépítészeti tervezéssel foglalkozó, 16 éve alapított irodánk feladatai igen sokrétűek. A nagy léptékű, tágabb összefüggéseket vizsgáló, több szakterületet integráló feladatok mellett az objektumtervezés környezetrendezési tervein át a részletek kiviteli szintű kidolgozásáig terjed a feladatok palettája. Szakmai közösségünk szemléletmódját jellemzi a helyszín, a tervezési környezet alapos megismerése, értékeinek feltárása, megőrzése. Fontosnak tartjuk, hogy az épület és a környezet közös gondolkodás eredményeként, az építész tervezőkkel partneri viszonyban készüljön. Terveink - a megbízói szempontokat képviselve - hosszú távon fenntarthatóak. Műszaki megoldásaink kidolgozottak, részletezettek, korszerű anyaghasználatot, naprakész anyagismeretet tükröznek. Mindezek az eszközök a környezetet használó embereket szolgálják. Terveink és megvalósult munkáink tananyagul szolgálnak az oktatási munkához, melynek során a MOME és a Debreceni Egyetem építész hallgatói megismerik szakterületünket. ©

Tasks of our studio dealing with landscaping, founded 16 years ago are considerably various. Beside the large scale tasks examining wider connections, integrating a number of professional fields, the palette of tasks runs from landscape plans for object to the construction level working out of the details. The attitude of our professional collective characterized by thorough knowledge the site, the environment of the plan, exploration and maintenance of its valuables. We consider it important that the building and the environment should make in partnership with the architects. Our plans are maintainable in the long run. Our technical solutions are worked out, detailed, reflect a modern use of material and up-to-date knowledge of material. All these means serve people using the environment. Our plans and realized works are subject matter for education, in the course of which the architect students of the MOME and the Debrecen University can get acquainted with our professional field. ©

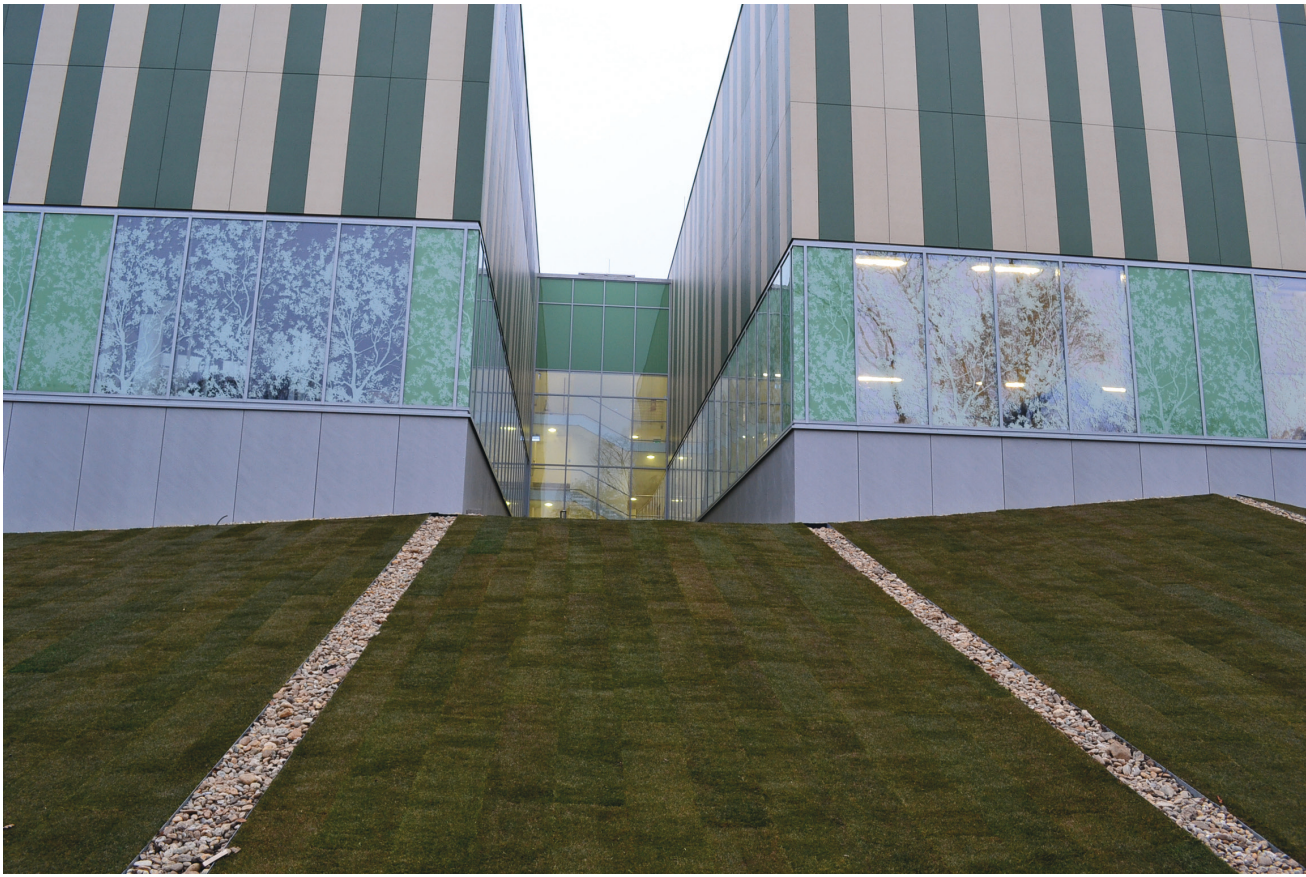
4. kép/pict.:

Budapest, Hajógyári sziget – Közpark – fejlesztési koncepcióterv / Budapest, Shipyard Island – Public park development conception (TERVEZŐK / DESIGNERS: ANDOR ANIKÓ, SZABÓ GÁBOR, SZENDRŐI JÓZSEF, 2009)

5. a, b, c, d kép/pict.:

Hódmezővásárhely – Zrínyi utca komplex felújítási terve / Hódmezővásárhely – Complex renovation plan for Zrínyi Street (TERVEZŐK/ DESIGNERS: ANDOR ANIKÓ, ELEK ATTILA, BOJTI ANDRÁS, 2010)

6. a

6. b

6. a, b kép/pict.:
 Gödöllő, TEVA
 Gyógyszergyár új
 épületének
 környezetrendezése
 / Landscaping of the
 new building of the
 TEVA pharmaceutical
 factory

(TERVEZŐK/
 DESIGNERS: ANDOR
 ANIKÓ, ÉPÍTÉSZET ÉS
 FOTÓ/ ARCHITECTURE
 AND PHOTOS: DAJKA
 PÉTER)

ANDOR ANIKÓ ÉS A LAND-A MŰTEREM LAUDÁCIÓJA

LAUDATION FOR ANIKÓ ANDOR AND STUDIO LAND-A

SZERZŐ/BY:
RÁNKI JÚLIA

A tájépítészet a távlatok művészete. A tér és az idő – együtt. Három lehetőségünk van a Land-A esetében a harmónia és a kreativitás dícséretére. **Andor Anikó és Torma Sarolta** csapata, a Land-A Táj- és Környezettervezési Műterem tagjai: **Füredi Kati, Leitner Enikő, Pásti Kati, Varga Eszter, Zsovák Ildikó** felváltva használja a kerttervezés, kertművészet szavakat is.

Elsőként rögvest egy álom, amely nem valósult meg: a **Hajógyári sziget** közparkja. Félmillió köbméter földet elhelyezni – ez egyetlen műszaki kérdésnek tűnik. De hogyan lehet ezt kiteljesíteni, gazdagabb programmal megtölteni? Arculatot tervezni egy hatalmas területnek: ez a nagy léptékű és komplex gondolkodás példája. A tervrajzon megjelölt épületek közötti tereken természetes dombokat lehet kialakítani, tiszteletben tartva a műemléki szempontokat, és a sziget különböző pontjairól kínálkozó látványt is.

Andor Anikó szívesen hivatkozik **Pogány Frigyesre**, aki ezt mondta: akkor jó egy tér, ha nem tudom, hogy mitől jó. Aki használja, ne tudja, egyszerűen csak érezze jól magát benne. A tér megtartó ereje ebben van.

Az emberek úgy érzik, a tájat a természet adta. És nem nagyon ér-

Landscape architecture is an art of distances, space and time together. If we would like to describe the activities of the landscape design office called Land-A, we would simply mention harmony and creativity. A team of Ms. Anikó Andor and Ms. Sarolta Torma, together with members of the Land-A Landscape and Environmental design Studio: Ms. Kati Füredi, Ms. Enikő Leitner, Ms. Eszter Varga, and Ms. Ildikó Zsovák use the expressions of design of gardens and the art of gardens interchangeably

First, there exist a dream task of landscape designers which has not been realized: the public park of Hajógyári sziget („Shipyards Island Park”) where 1/2 million cubic meters of soil has to be placed, seems merely a single technical task to solve. However, the most important issue is how we can transform it to a place with more complex functionality and enrich it with a program? How to design an image for a large piece of land requires a complex and large scale thinking. The of landscape design for this public park include natural hummocks to be placed with points of observation of historic placed are suggested from various points on the island.

Ms. Anikó Andor gladly refers to Mr. Frigyes Pogány, citing him saying:

tik, mit csinál a tájtervező, avagy táj-építész. Hát lássuk a példát:

TEVA – egy gyógyszer-laboratórium szigorúan zárt világa a Gödöllői-domb-ság lankáin. Itt az egymásra reagálás és az egység megalkotása volt a fő feladat. A tájat úgy tervezték az épületek köré, hogy ne látszódjon, melyik kéz melyik vonalat húzta. Ez az építéssel való közös gondolkodás és a harmóniate-remtés magaskolája. Valódi növény-sáv felel a festett, belső fák képével, az üvegnek a kinti erdő tükröződése vála-szol. A valóság és annak tükörképe kö-zött kellett állást foglalni: és szinte sem-legessé válni még a világítótestekkel is. De a környezet kötelező szigorúsá-gát a fehér-vízkék kavicsgörgeteg játé-kossággal humanizálja. Miközben a na-gyon sok, speciális műszaki követel-ménynek is meg kellett felelni, a földbe rejtett kábelek, vezetékek tömkelege és a gépészet csendesen működhet a gypeszőnyeg és a kőpázmák alatt. A fő-bejárat a laborba érkezőnek, vagy on-nan távozóknak vigasztalás és feloldo-zás: a szkafanderben töltött idő után a természet visszafogadja az embert.

A szép emberi környezet – ez a munkánk-kal elérhető legfontosabbak társadalmi hatások egyike – vallja Andor Anikó. Tereket tervezünk, ahol generációk nőnek föl: erre kell gondolnunk munka közben. Az idő óriási tényező: a kert, a táj kezdetben csak sejteti a lehetőségét, a jövőjét. Nő, fejlődik, változik, ahogyan az idő telik-múlik. Aki ezzel foglalkozik, annak bele kell látnia, bele kell éreznie azt is, hogy milyen lesz 2, 5, esetleg 10 év múlva: hogyan fog fejlődni a nem vál-tozó épület közelében, de nem eltakarva azt, hanem mindvégig illeszkedve hozzá?

Amikor minden együtt van: értékel-tárás, hagyományörzés, megújulás: *Zrí-nyi utca, Hódmezővásárhely*. Itt új szál-loda épült és ezzel a historikus környe-zetben megjelent a kortárs építészet. Az egykor jómódú kisváros polgárainak ha-gyományait nagyon kevés idő alatt kel-lett felébredtetni a Csipkerózsika-álom-ból. A körülmények kedveztek: a hely fái védettek, a város címeres, pecsétes tég-lái nagy tiszteletben állnak, sőt kötelező a használatuk, és az Andor Anikónak kö-zönhető virágszőnyegek korábbi em-

léke sem hervadt el. A történetnek a he-lyi vezetők is pozitív szereplői lettek: tudták, honnan lehet elvenni azt, ami itt hasznosulhat. Kezdetben csak egyszerű járdaépítésről volt szó. – „Az útépítő egy-szerűen húzhatott volna egy újabb asz-faltréteget. Ezzel szemben én a homlok-zatokat, a kapukat néztem, a közműve-ket, az ejtőcsöveket és víznyelőket, ez most így maradjon?” – Nem maradt úgy.

„A vásárhelyiek most sétálva néze-lődhetnek ott, ahol azelőtt botorkálni és bukdácsolni kényszerültek. Olyan lett a főutcájuk, amit örömmel vizslat-nak: azelőtt észre sem vették, milyen szép házak vannak ott. Néha ki is mond-ják, de ha nem, akkor is biztos, hogy nap mint nap hat rájuk a látvány: iz-galmas élmény a régi és az új stílus kö-zött. A helyiek életmódjához hozzá tar-tozik a bicikli. Nem tudtuk, mit fognak szólni az első kerékpárőrző padhoz. Épp csak letettük a sétányon, rögtön saját-juknak érezték, ebből világos lett, hogy jó a design. Pedig szokatlan, nem ha-sonlít a régi biciklitárolókra.” – me-sélte a primér élményt Andor Anikó.

A változás, az egész együtt egy 24 órás program, reggeltől hajnalig megtalálja, aki arra jár. Mindez az ott élők hatha-tós közreműködésével és nem ellenükre jött létre: szép, emberi környezet, gene-rációk számára. A homlokzatok felsza-badítása, a berendezési tárgyak újdonsá-ga, a szabadon érvényesülő építészeti tér, fokozott figyelem az arányokra, és a helyi szokások tisztelete új összefüggé-sekben. Benne van a burkolat, amit na-ponta érez a láb, a növények, amelye-ket naponta látni, a téglasarok pihenők, és Bojti András üvegpengéi, világító tér-plasztikái. És ráadásnak ott a szökőkú-takból elötörő vízpára páratlan élménye!

...hogyan foglalhatnám össze An-dor Anikó, Torma Saci, Füredi Kati, *Le-itner Enikő, Pásti Kati, Varga Eszter*, és Zsovák Ildi pályázati anyagát? Te-remtő és megtartó. Együttműködő. Meglepő. Kitekintő és befogadó. Szí-nes és illatos, napos és holdas.

Tisztelt Zsúri! A bírálati szempontok között ugyan nem szerepel ilyesmi, de fi-gyelmükbe szeretném ajánlani azt a poé-tikus gondolkodásmódot, ami plusz táv-latot ad a Land-A Táj- és Környezetter-vezési Múterem pályázati anyagának.

Pár percben erről kellett meggyőzzem Önöket, akik jobban ismerik a jelölteket, mint én. Talán lehetetlenre vállalkoztam. Egyetlen mentségem az újdonság nyúj-totta energia, a felfedezés öröme. Köszö-nöm a Land-A Táj- és Környezettervezési Múteremnek. És köszönöm a figyelmet. ©

"we cannot tell usually why we like a public space.. It is enough to enjoy it merely by being there without understanding the reasons.. This is what creates the attraction of the place."

People feel that landscape is created by Nature. They do not necessarily understand what a landscape architect or designer does. Let's look at the following example:

TEVA which is a pharmaceutical laboratory with its strictly enclosed world is located on the hill slopes of Gödöllő. In designing its area, the main tasks were to create harmony and mutual reflections. The landscape was designed around the buildings in a way that the drawing hand of the architect that designed the lines was invisible. This is the superior academy of design or the creation of harmony, where the real forces remain hidden, only the result is visible.

Hedge of real plants answer back pictures of painted trees, glass pans communicate with the reflections of forests outside. We had to choose between reality and its reflection by remaining neutral even with our light appliances. Yet, the requisite austerity of the environment is humanized by the white-water-blue playfulness of the rolling pebbles.

While it also has to satisfy many special technical requirements, cables hidden in the ground, large mass of mechanical piping can quietly work under the lawn and strands of stone.

The main entrance comforts and absolves the incoming or leaving visitors: having spent some time in the spacesuit, nature readmits people again.

A beautiful human environment is one of the most important social effect we can achieve by our work - professes Ms. Andor Enikő.

We design spaces where generations grow up and it has to be reflected in our work, as well.

Time is a tremendous factor: the garden after the design and the construction was finished, at the start it shows only its future, what is possible. As the time goes by, it grows, develops and changes, Those who deal with gardens need to know and imagine

what will it be in two, 5, or perhaps in 10 years later: how will it develop near the unchanging building, not covering it up, but adjusting to it all along?

The next example of Andor Aniko's and Land A work is the renewal of Zrinyi Street in Hódmezővásárhely, where value-inspection, care for tradition can be observed. A new hotel was built and in this historical environment in a style of contemporary architecture. Traditions of citizens of a once prosperous town had to be awakened from their Sleeping Beauty state.

Conditions for landscape design were favorable, the local trees are under protection, stamped bricks with the coat of arms of the town are greatly respected, and are compulsory to use thanks to Ms. Anikó Andor works here not even memories of former carpets of flowers have withered away.

Moreover, the local leaders have also become positive players, as they knew from where those items could be obtained from which could become useful here. First it was about just a case of a simple sidewalk construction. "The construction could simply cover it with a new asphalt layer. However, when I was looking at the facades, the front gates, the infrastructure, downpipes and sewers, I asked: should it all remain like that?" No, it should not.

"People of Vásárhely can now walk there and look around a place where they had to flounder and stumble before. Their main street has become something to look at and observe with pleasure, something they had not noticed before, how pretty houses there are. Sometimes they express it explicitly, but even when they don't say it - it is sure that they are fascinated by the vibrant synergy of old and new style.

Part of the local lifestyle is cycling. We did not know in advance what locals would think about the first bicycle parking bench. However, immediately after the installation, locals started using it. We could conclude that this was a good design, although it was something new and unusual, not resembling any of the old ones." -told her initial experience Ms. Anikó Andor.

To analyze all the changes on the site would be 24-hour program from dawn to dusk. All of this was accomplished with the effective participation of the locals, not against them we have created a fine human environment lasting for long time, for the next generations as well.

It is about the freeing of the facades, the novelty of the installation items, the freely prevailing architectural space, increased attention to proportions respecting local customs in their new relations. Pavements can be experienced and enjoyed daily by walking, the plants, the brick corner resting places, glass blades by Mr. András Bojti, and his illuminating space sculptures can be enjoyed simply by being on the streets. In addition to these there is a unique experience the mist bursting from the fountains.

My greatest task is .how could I summarize the working style of these fine ladies, Anikó Andor, Saci Torma, Kati Füredi, Enikő Leitner, Kati Pásti, Eszter Varga, and Ildi Zsovák?

I can simply say that it is creative and preserving., cooperative., amazing, excellent and involving. Colorful and fragrant, sunny and moon like.

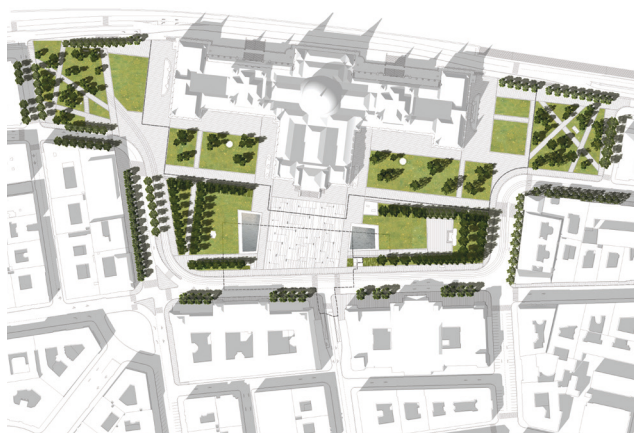
Now I would like to address my opinion to the Respected Jury- Although such is not part of the critical criteria, I would like direct your attention the poetical style thinking, which provides a unique perspective to the submitted material of Land-A, Landscape and Environment design Studio.

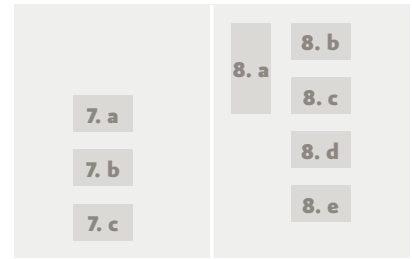
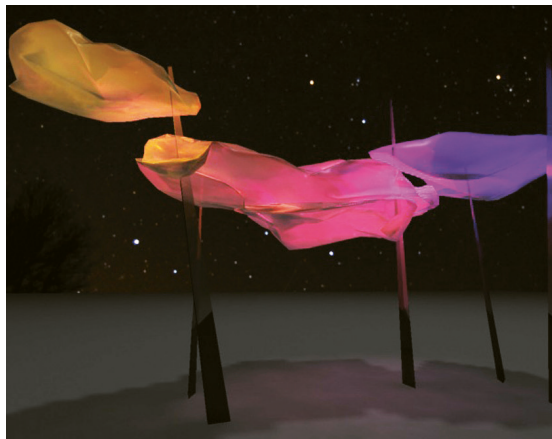
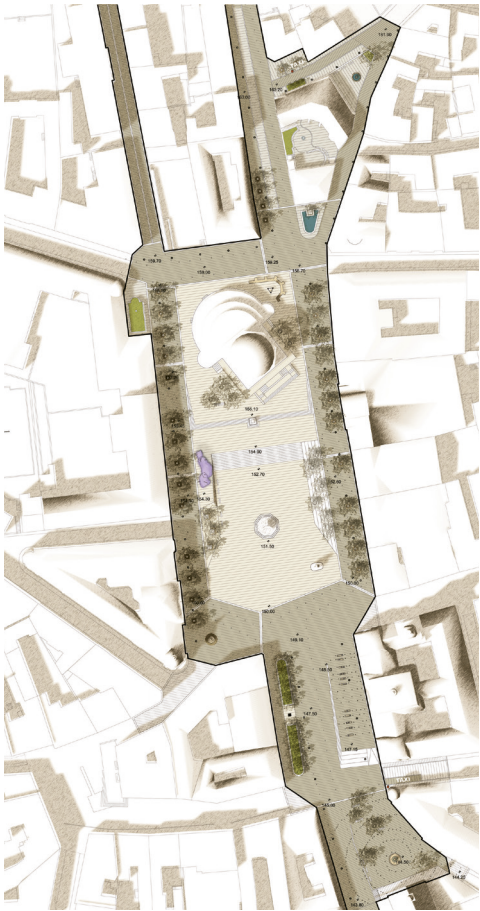
I tried to convince you in a few minutes, you, who know the nominees better than I. Perhaps it was an impossible task. My only excuse is the energy created by this novelty and the pleasure of its discovery. I thank it for Land-A Landscape and Environment Design Studio. And thank for your attention as well. ©

BALOGH PÉTER ISTVÁN, MOHÁCSI SÁNDOR ÉS A STÚDIÓ 73 PÁLYÁZATA

PORTFOLIO OF PÉTER ISTVÁN BALOGH, SÁNDOR MOHÁCSI AND THE STUDIO 73

Tervezőirodánkat az ezredfordulón alapítottuk azzal a céllal, hogy közös munkánk olyan emberi környezet kialakulását segítse, amely egyaránt képes szolgálni és építeni a helyi közösséget, gazdaságot és kultúrát. Hiszünk abban, hogy településeink élhetőségének, fenntarthatóságának javításában a tájépítészet integrált hozzáállásának döntő szerephez kell jutnia, így fejlesztési koncepcióinkat is ebben a szellemben készítjük. A részletekben mind esztétikai, mind műszaki értelemben természetességre törekszünk. Az Év Tájépítésze pályázatra elmúlt öt évünk három legfontosabb olyan munkáját nyújtjuk be, amelyeknek generáltervezői is mi voltunk. Az ország főterének tervezési pályázatán első díjat nyert pályamunkánkat s az annak nyomán készített terveinket (Budapest, Kossuth tér, 2007, 2009); Európa magyar kulturális fővárosának főterét (Pécs, Széchenyi tér, 2008 - 2010); valamint Közép-Európa egyik legnagyobb összefüggő köz- és zöldterület megújítását (Pécs, Tettye városrész, 2008 - 2011). ©

**7. a, b, c kép/
pict.:** Budapest, V.
kerület, Kossuth
Lajos tér felszínének
rendezése / *Renewal
of the Kossuth Lajos
square, Budapest*
(TERVEZŐK/
DESIGNERS: BALOGH
PÉTER ISTVÁN,
MOHÁCSI SÁNDOR
TÁRSSZERZŐK/
CO-DESIGNERS:
GYÜRE BORBÁLA,
HÓMANN JÁNOS,
PÉCSI MÁTÉ,
PINTÉR KLÁRA
KATALIN, GERGELY
ANTAL, 2007, 2009)

**8. a, b, c, d, e
kép/pict.:** Pécs
Város Központjának
megújítása / *Renewal
of the city center Pécs*
(TERVEZŐK/
DESIGNERS: BALOGH
PÉTER ISTVÁN,
MOHÁCSI SÁNDOR
TÁRSSZERZŐK/
CO-DESIGNERS:
GYÜRE BORBÁLA,
HÓMANN JÁNOS,
PÉCSI MÁTÉ, 2008
– 2010)

Our design studio was established in 2001 with the mission of helping develop – with our common activities – a high quality human environment that serves the local community, economy and culture. We do believe in the key role of landscape architecture and its integrated approaches in the improvement of the liveability and sustainability of the settlements – that’s why we develop our conceptions in this context, too. While designing details we aspire to use natural solutions in both esthetical and technical meaning. When entering for the “Prize of Landscape Architect of the Year” we, as general designers, present the three most important projects of ours from the last five years. They feature the competition-winning project, the plans of the state’s main square (Kossuth sq., Budapest, 2007-09); the main square of the European Capital of Culture 2010 (Széchenyi sq., Pécs, 2008-10); and one of the biggest cohesive public and green area renewal in Central Europe (Tettye, Pécs, 2008-11). ©

**9. a, b, c, d kép/
pict.:** Pécs, Tettye
városrész
közterületeinek
megújítása /
*Renewal of the urban
public spaces in Pécs,
Tettye district*
(TERVEZŐK/
DESIGNERS: BALOGH
PÉTER ISTVÁN,
MOHÁCSI SÁNDOR

TÁRSTERVEZŐK/
CO-DESIGNERS:
GYÜRE BORBÁLA,
HÓMANN JÁNOS,
PÉCSI MÁTÉ/
PINTÉR KLÁRA
KATALIN, DÉVÉNYI
MÁRTON, GERGELY
ANTAL, 2007 – 2011)

BALOGH PÉTER ISTVÁN, MOHÁCSI SÁNDOR ÉS A STÚDIÓ 73 LAUDÁCIÓJA

LAUDATION FOR PÉTER ISTVÁN BALOGH, SÁNDOR MOHÁCSI AND STUDIÓ 73

SZERZŐ/BY:
RÓZSA PÉTER

A köztér nagyon veszélyes dolog. Aki használja, az többnyire nem azt látja benne, ami valójában, hanem azt, amit használ belőle, illetve amit beleképzeli. Az a baj – de lehet ez inkább inspiráló az építészek számára –, szóval az a baj, hogy a közönség és a megrendelők, az önkormányzatok, a kormányzat nem is a tér használatára figyel, hanem csak arra, amit bele szeretne képzelni. Ebben olykor nagyon is találkozik a teret egyébként valóban használó, megélő városi közönség és a fenntartó városi vezetés: olyan köztérhez ragaszkodik, amit egyébként nem használ, és olyan módon használja egyébként ugyanezt a közteret, ahogy el sem tudná képzelni. A Stúdió 73 vezető tervezői, Balogh Péter István és Mohácsi Sándor igen gazdag tapasztalattal rendelkeznek az ilyen ütközéseket illetően. Pályázatuk három tájépítészeti tervdokumentációja, illetve az ezek megvalósítása során szerzett élményeik bozótharcossá edzették őket. Jelenleg, a háborúnak viszont nincs vége.

Pécs, Széchenyi tér. Pécs, Európa Kulturális Fővárosa 2010. Jó apropó, hogy a tér e program központi helyszínéül megélje a várva várt felújítást. Mohácsi Sándor pécsiként semmilyen helyzeti előnyt nem élvezett, hiszen mindennek ellenére – ez

Public space is usually a very subjective and controversial phenomenon. Its users often cannot perceive of it as a whole entity. They see those parts which they normally use, or can imagine, when they construct the idea of it in their minds. The problem is that they focus not on the actual usage of the place, but rather on what they would wish to see there. This can be challenging for architects and users as well as for government and local councils managing public space on behalf of society.

Leading designers of the landscape architecture office “Studio 73”, Dr. Péter Balogh and Mr. Sándor Mohácsi, must weigh the pros and cons of these tensions. The experiences they have gained and documented during three of their landscape architectural projects have transformed them into “guerrilla fighters”. Nevertheless, the “war” is not yet over.

Let us consider Széchenyi square which is the main square of the city of Pécs, a Cultural Capital of Europe in 2010. Studio 73’s vision for the square as the centre of this year long event has given it a new lease of life well beyond 2010.

It is significant that Sándor Mohácsi is a local citizen. This gave him and his fellow designer, Dr. Péter Balogh the opportunity to deliver a credible

fontos, tehát a lokális érintettség ellenére, - globális hatókörű üzenetet kívánt átadni a helyi közönségnek tervezőtársával, Balogh Péter Istvánnal együtt. Ez a bozót-harc szépsége. A terv szerint a tér faltól-falig való használatba adása súlyosan sértette persze a téren addig szerzett jogait védő városi közönség érdekeit, és e közönség ebben élvezte néhány notabilitás támogatását is. Mindezekkel szemben indult el a tervezői szerzőpáros. Mi kerül a korzózásra alkalmatlan központi tér helyébe, amit szegélyek és szokások határolnak körbe? Körbeautózható tér, ahol a taxisok központi drosztja kedves hagyomány...! A Stúdió 73 projektje ehhez képest valóban egy történelmi diskurzusban is értelmezhető, mégis jól használatba vehető teret álmódott meg. A terv és a közönség ragaszkodása a megszokott térhasználati jogokhoz ütközött egymással. Ekkor a faltól falig burkolt, az egész teret kihasználó, vizes térelemekkel gazdagított, autók nélküli Széchenyi tér terve érdekes próbán esett át. A bozótharcos tájépítészek harcmodort váltottak és tettek egy kompromisszumot; figyelembe vették a közönség hagyományörző elvárásait, és készítették egy ennek megfelelően módosított tervet. A fordulat elgondolkodtató: e közönségigény alapján módosított tervet a többség elutasította, köztük az a személy is, aki korábban ellenezte a „faltól-falig” való burkolatot, azt a mediterrán térről szóló víziót, amit a tervezők eredetileg megálmodtak. És lőn. Ez győzelem, mégpedig nem is kicsi. A tér működik, nagyon.

A másik pályázati munka már egészen más kihívást jelentett. A pécsi Tetye városrész - nem is tudom, megmentése, újjá álmódása, remixe... - egyfajta feltámadás illetve feltámasztás. Szakmai nyelven a városrész szociológiai és fizikai megújulása. Én néhány éve amikor elhúztam autóval a Tetye alatti körúton, határozottan egy marginalizálódott, nem is fontos városrész benyomását keltette bennem. Felejthető. Maradhatna a domb a maga erejéből túlélő növényzetével épületek nélkül az egyik oldalon és talán az a kolostor még az utca tetején, a lakóházak pedig a másik oldalon a tulajdonosok szorgalma és ízlése szerint. Miért ne? Miért kell mindenáron megmenteni, visszatoloncolni a jelenbe

régmúlt életek régmúlt tereit? Vagy miért kell aktualizálni régi üzeneteket? A Stúdió olyan utat ajánlott a városnak a Tetye revitalizációjához, ami megtart és megújít egyszerre. Iványi Gábor lelkész szavai jutnak eszembe a Tetye projekt okán: az Ó- és az Újszövetséget egyetlen vékony hártypapír választja el, ami egyben össze is köti e két művet. Elválaszt és összeköt egyszerre. A Tetye-patak egy gránitmederrel jelent meg a színen, a felújított közösségi terek mellett a Borház, a rom kapott szerepet és a zöldfelület a kétszeresére nőtt. A patak és az újonnan burkolt utak összekapcsolják a történelmi városrészrel ezt a területet. Egy kérdés maradt, ez az egy kérdés ott fog feszülni a használó városközösség és a városvezetés között: fenntartható-e az így megépített tér? Működik-e? Megtartja azt, ami életben tudott maradni az elhanyagoltság idején - lakóházak, utcák, parkok -, egy leépülő infrastruktúra mellett? És mit tesz hozzá mindaz, ami újként beépült? De ez már megint az a konfliktus, amit az elején jeleztem: miként látja a közteret az, aki használja, és azt használja-e belőle, amit belelát, beleképzelt? Talán persze nem is fontos ezt kérni, mert a városrészt használja a közönség, beszélget és még vitázik is vele.

A harmadik pályázati elem egy nyitott projekt. Miközben lezárt is. Egy öt éve nyertes pályázat tetemre hívása, kihívása új párbajra, vagy nem is tudom, miféle feltámasztása, újratervezése. Tekintsük új meghívásnak. A budapesti Kossuth tér terve. Van egy világos, nagyon egyszerű, ezért aztán nagyon őszinte és jól értelmezhető üzenet még 2007-ből. Sándor és Péter meglátta a tér középületeiben a legszebb, legfontosabb, legeurópaibb üzenetet: a törvényhozás, a kormányzás és az igazságszolgáltatás valóságos háromszögét a parlament, a Kúria és a kormányzati hivatallá álmódott jelenlegi vidékfejlesztési minisztériumi épülete képében. A háromszögletű természet közepére áthelyezni kívánt zászlóval mintha minden a helyére kerülne. A terv rendszerfüggetlen. A megbízás rendszerfüggő. A bozótharcos tájépítészek most aknamentesítést végeznek és kijelölik a téren a maguk terét, ami egyszerre alkalmas ünnepek megtartására,

a hétköznapi kószálásra. Ők a közteret teszik élhetővé, ünnepélyessé, széppé, korszerűvé, praktikussá, beszédessé. A terv lehet, rendszerfüggetlen, de nem feledhető, hogy a terv határain kívül a rendszer bástyákat épít. Szobrokat bontogat, tologat, üzeneteket fest jelképesen a levegőbe. Történelmi, politikai üzeneteket. Konkrétan, amint a kormány meg is fogalmazta, a tér 1944 előtti képzőművészeti arculatát kívánja visszaállítani. Szerintem ez részint lehetetlen, részint, mint szándék bornírt. A köztér nem vitrinben, üvegfal mögött, konzerváló hatású nemesgázban őrződik meg. Élni kíván. Minden kor, korszak be- és ráépíti a maga jeleit. És ez most is így lesz. A Stúdió 73 által tervezett Kossuth tér a maga zöldfelületeivel, két medencéjével, a gránitkő burkolatba süllyesztett világítással, a burkolatba gravírozott történelmi dátumokkal - ez szerintem az egyik legnagyobb ötlet -, a középre helyezett lobogóval élhető, élvezhető, sokoldalúan használható demokratikus háromszöget jelöl ki. Ez nem érinti a tér képzőművészeti arculatát, a szobrokat vagy azok hült helyét. Az építész ugyanis maradandó anyagokkal dolgozik, kővel, fával, fémmel, üveggel, vízzel, földdel, műveltséggel, emlékezettel és tisztelettel, no és tehetséggel. A politikai építkezés pedig többnyire papírral történik. Ha bástyákat is emel most a Kossuth tér köré a politika, azok papírmásék maradnak, és nem kövülnek meg. Ha mégis, akkor állva halunk meg. De szerintem az első nagyobb eső inkább elmossa ezt a papírhalmat, a tér új burkolata és az újonnan telepített növények levelei pedig szépen csillogni fognak zivatar idején is. Ezért én a bozótharcosaim győzelmét vizionálok. ©

message with global relevance This is the beauty of the “guerrilla war” waged by these two landscape architects.

Their plan called for the square to be used as pedestrian space from wall to wall. This posed a threat on the perceived rights of those locals who had used it earlier and who had the support of some local dignitaries. This was ground zero – the starting point, for the two designers. What could transform this unsuitable promenade square, defined by hard edges and traditional usage patterns? A drive around square, with its central taxi station, is a well established custom!

The Studio 73 vision produced a plan which could be interpreted in historical as well as in practical contexts. This plan for the square and the public's attachment to rights of traditional use created a conflict. Nevertheless, over time the plan's emphasis on utilizing the entire square by completely covering it with pedestrian pavements and various water installations has gone through an interesting testing phase. Our guerrilla fighters were able to produce a compromise proposal, which has been able to meet the public's expectations and to show respect for tradition.

The result was remarkable: the alternative which was simply to satisfy the public expectations was rejected by the majority, by the same people who were against the “wall to wall” pavement and the Mediterranean vision of the square, the original dream of the designer duo.

Finally the idea of the designers became a reality. The result was a major victory. The square is functioning perfectly.

The second project of their competition represents quite a different challenge - the neighborhood of Tettye in Pécs. I don't know if it is a rescue or redemption, whether a renewal or re-mix or a kind of revival or resurrection. In technical terms, it is a district of social and physical revitalization.

A few years ago, when I happened to drive on one of the boulevards in this area, I saw only a rundown, unimportant part of the city. It has changed totally since then. The hill on one side could stay on its own there with its surviving greenery, without buildings, or perhaps with the monastery on the top of that street, on the other side

the houses as the locals like it. Why not? Why should we at all costs force people to forget their past lives? Why do we need to reinterpret messages from the past?

Studio 73 has created a valuable public space for the city with the revitalization of the Tettye area by preserving traditions while renewing it at the same time.

The words of pastor Gábor Iványi come to my mind that say “the Old and New Testament is separated by only a thin blue line which also connects them”; connects and separates at the same time.

The creek of Tettye is symbolized by incorporating a granite basin in the scene beside the Wine house. A renovated communal square is the ruin also playing an important role. Finally the green areas have doubled.

The creek and the newly paved roads connect this area with the historical city. However, there is one remaining question which is asked by the city inhabitants of the city council, namely, can this reconstruction be sustained? Will it work in the long run? Can it be maintained in the present condition and can houses, streets and parks survive -, even during the times of neglect and crisis and decaying infrastructure? What can the newly built public space contribute to the city life in long run? This is again a conflict of the type I mentioned at the beginning: How is the users' perception of a public place influenced by their personal use and imagination? Perhaps it is not such an important question to ask because the area is in fact used by the local people who still discuss this issue a lot.

The third element of this competition is an open project which has also ended. A competition five years earlier challenged entrants to consider the question of resurrection or redesign for the Kossuth square in Budapest. There is a clear, quite simple, honest and easily understood message from the time of 2007. Sándor and Péter have presented the most attractive, most important and absolutely European message about these public buildings, housing the legislation, the government, the judiciary real(?) triangle, the parliament, the Curia and the vision to convert the current Country Development Ministry into the government bureau.

With the relocation of the national flag into the center of this triangular space, all seem to have achieved their proper position. This plan is independent of any system yet the commission is very much system dependent. The guerrilla fighter type landscape architects are now pulling up the land mines, and establishing their square in this place which could be used simultaneously for celebrations and everyday strolling. They want to make this public square a lively ceremonial, beautiful, modern, practical place.

A plan can be independent of systems, but we cannot ignore the hanging bastions, the system constructed on the perimeters. It tears down statues, pushes things over, paints message into the air - historical and political messages. The government, wanted to reinstate the square's former artistic aura that existed here prior to 1944. To me, this is both impossible and stupid. A public square cannot be preserved in a cabinet, covered by glass and sealed in pure gas. It is a living space. All ages through history have made their mark on it. This will be the same now and in the future.

Kossuth square, designed by Studio 73, with its green surfaces, two fountains, granite pavements with recessed lighting, historical dates carved into the pavement and , one of the greatest ideas, the flag placed in the central position, points toward a livable, enjoyable, versatile democratic triangle. This will not affect the artistic aura of the square, the statues present or the missing ones empty cold spots.

The architect works with permanent materials - stone, wood, metal and glass, water and earth, but also with culture and memories applying respect and talent. Political constructions on the other hand work with papers and leadership Even if they do erect towers around the Kossuth square, these remain paper mache only and will not turn into stone. However, if they do, we will die standing. Nevertheless, I think these piles of paper will be washed off by a heavy rain, while the new pavement of the square, and the leaves on the plants will shine even in a thunderstorm.

For this reason, I envisage victory for my guerrilla fighters. ©

HERCZEG ÁGNES PÁLYÁZATA

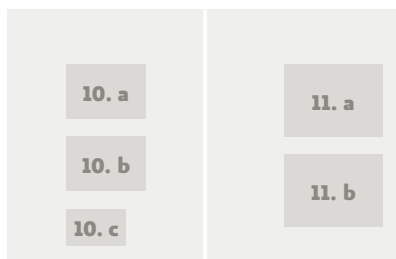
PORTFOLIO OF ÁGNES HERCZEG

Budapesten születtem. Külvárosi gépjárató telepen nőttem fel, a nyarakat Székelyföldön vagy a Vértesben töltöttem. A városi lét, a tájban átélhető természeti világ s a faluközösség világa között ingázva eszméltem. Elvarázsolt a természet szépsége, a tájból áradó harmónia. Nem tudtam, hogy van mesterség, amely erre hivatott, de tudtam, hogy ez az, amit szeretek.

Szakmaszeretetem mottója: „A tájak békülékenységre, szeretetre, türelemre, életörömrre, fanatizmustól ment kívánságokra tanítanak, az ott hon megbecsülésére, és ezzel más ott honának tiszteletére.” (Szabó Z.)

A szakmánk a táj-közösség-ember hely kapcsolatával foglalkozik. A tájfejlesztés a hely szellemével és a tájban élő közösséggel áll kapcsolatban, amelyben a tájépítész szerepe a táj nyelvének közvetítése. Tervezéskor a helytörténet, a kultúra megismerése a kiindulópont. A természeti világgal megfigyelés által kerülhetünk párbeszédbe. A helyhez tartozó ember megismerésének kulcsa a feltétel nélküli szeretet. ©

10. a, b, c kép/

pict.: Balatonfüred

- a reformkori

városrész

újjáélesztése/

Balatonfüred - the

revitalization of a

hungarian reform era

city space

(TERVEZŐ/

DESIGNER: HECZEG

ÁGNES

TÁRSSZERZŐK/

CO-DESIGNERS:

DOSZPOTH PÉTER,

FÁBRI LÁSZLÓ,

IZMINDI RÉKA,

PÜSKI OTTÓ, RUDÓ

ENDRE, RÜLL

TAMÁS, SZABÓ

GÁBOR, TEVELI

PETRA, VARGA

CSABA, 2008-2011)

11. a, b kép/

pict.: Erdélyi

fürdővárosok,

városközpontok

megújítása /

Transylvanian spa

cities, reconstruction

of city centers

(TERVEZŐ/

DESIGNER: HECZEG

ÁGNES

TÁRSSZERZŐK/

CO-DESIGNERS:

SALA JÓZSEF, BÍRÓ

ÁRPÁD, LUKÁCS

PÉTER, ESZTÁNY

GYŐZŐ, TÖRÖK

ÁDÁM, LUKÁCS

ÁRPÁD, JÁNOSI

CSABA, SZÉLYES

FEKETE CSABA,

BARTALIS ÁTTILA,

BORBÁTH MÓNIKA,

2009-2011)

I was born in Budapest. I grew up in a suburban engineer settlement. The summers I spend in Sekler Land or in the Vértes mountains. Commuting between an urban lifestyle, the world of nature seen through landscape and a village community, I sensed the world. Beauty of nature and the harmony of landscape enchanted me. I did not know, that profession exists, but I knew, that is what I love.

My motto: „Landscapes teach as about generosity, affection, patience, joy of life, wishes free of fanaticism, as well as to appreciate our home and with that the home of others too.”(Szabó Z.)

Our profession deals with the landscape-community-men-place-relation. A landscape's development always relates to its Genius Loci and community. The landscape architect translates the language of landscape. A design process is based on research for the place's history and culture. A dialog with nature is reached through its observation and an unconditional affection is the key to become acquainted with people. ©

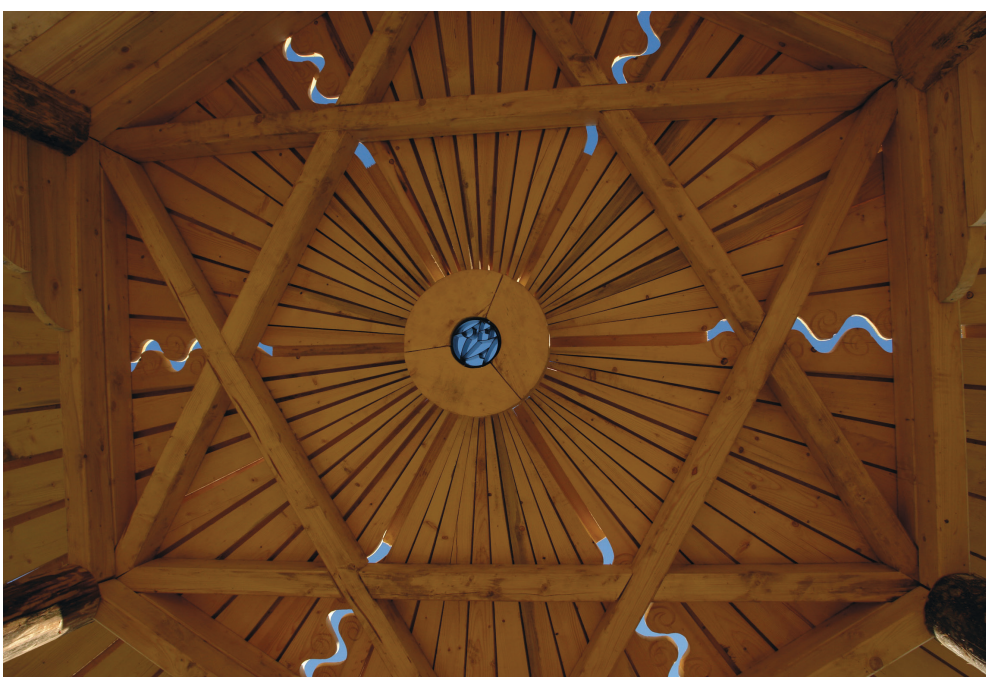
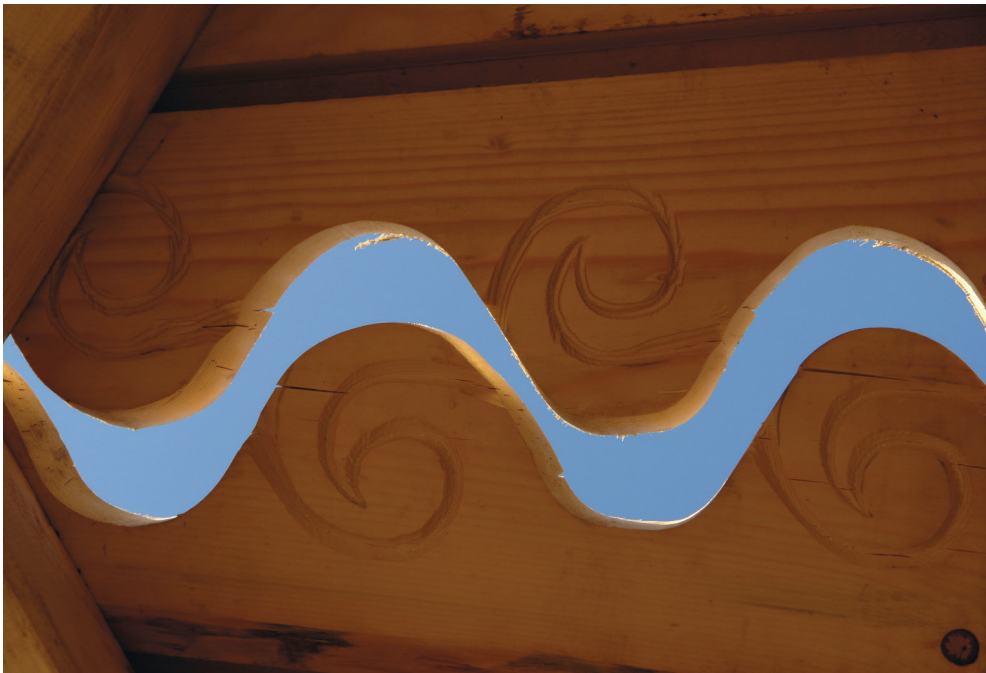
12. a

12. b

12. c

**12. a, b, c kép/
pict.:** Tájteremtés
közösséggel - Civil
tevékenység /
Landscape creation
within a community
- Civil activities
(TERVEZŐ/DESIGNER:
HECZEG ÁGNES

KÖZREMŰKÖDŐK/
PARTNERS: ARS TOPIA
ALAPÍTVÁNY
ÖNKÉNTESEI / THE
VOLUNTEERS OF THE ARS TOPIA
FOUNDATION)

HERCZEG ÁGNES LAUDÁCIÓJA

LAUDATION FOR ÁGNES HERCZEG

SZERZŐ/BY:
ÓRFI JÓZSEF

(élőbeszéd alapján emlékezetből készített, kiegészített, írásos változat)

„Kicsit úgy érzem magam, mint a vizsgázó, aki kihúzta a legnehezebb tételt. Herczeg Ágnest kell laudálnom, nehéz helyzetben vagyok. Na, nem azért, mert Ágit nem lehet dicsérni, hanem azért, mert nehéz megtalálni a méltó szavakat hozzá.

Mivel az Év Tájépítésze Díj gáláján vagyunk és nem az Év Tájépítészeti Munkájának gáláján, úgy gondoltam, ebben a helyzetben elsősorban magáról a Tájépítésről, Herczeg Ágnesről fogok beszélni. Mivel én magam csak építész vagyok, és nem értek a tájépítészethez, megkerestem Ágit, és megkértem, hogy meséljen magáról, és arról, amit csinál.

Ági több évtizede van a szakmában, először saját maga is fizikai munkát végzett, tevélegesen dolgozott. Később kivitelezéseket vállalt, amiket ő szervezett és irányított, így nyugodtan kijelenthető, hogy ismeri a szakma minden csínját-bínját.

Sajátos felfogása van magáról a tervezésről. Azt vallja, a tervező számára a legfontosabb, hogy élő kapcsolatba kerüljön a hellyel, ahova dolgozik. Hely és alkotó kapcsolata nélkül nem jöhet létre értékes alkotás. Aki érzékeny, tudja és észleli: a hely, ahol éppen vagyunk, karakterében különbözik minden más helytől. Nincsen két egyforma táj, és ez nemcsak a külsőségekre vonatkozik. Nem lehet véletlen, hogy eltérő az adott helyen élő emberek, népek lelkivilága egy-

(based on recollections of a live presentation, with additions in writing)

„I feel like a student taking an exam and facing with the most difficult question. I have to praise Ms. Ágnes Herczegand I have had a hard time finding proper words for her laudation. Not because she wouldn't deserve it, but because I can hardly find worthy expressions for it.

Since we his is presentation of „the Landscape Architect of the Year” award c, and not the award of „The Landscape Work of the Year”, I think I must speak primarily about the landscape architect, Ms. Ágnes Herczeg.

Since I am only an architect, and know little about landscape architecture, I have directly asked Agi to talk about her professional work.

Ági has been in this area for many decades, first as a physical worker, actively working on the land. Later she has become a contractor, organized and managed her work by herself, so we can say that she has learned the odds and ends of this profession quite well.

She has her own interpretation of design. She says that the most important for a designer to develop live contact and real perception with the place, where he or she wants to work. Without this direct relationship between place and designer valuable artwork can not be created. Professional designers know that each place where we are at a given moment has a unique character, different from any other places.

mástól: hatással van rájuk a hely, ahol élnek. Ha a tervező szembesül egy feladattal, műveltsége, világnézete, a rendelkezésére álló ismeretek és belső érzékenysége segítségével képessé válik arra, hogy kapcsolatba kerüljön a helylyel. A megértéshez segít az is, amit éppen lát maga előtt. A helyszínen álló építészeti, tájépítészeti alkotások szellemi tartalma, és fizikai állapota is biztos üzenetet tartalmaz a hely karakteréről, pillanatnyi állapotáról. Az ott élőkkel beszélgetve az alkotó megértheti, mi foglalkoztatja őket, éppen milyen lelki és mentális helyzetben vannak. Érdekes ismerni a hely történelmét is. Tudni róla, volt-e „virágkora”, és ha igen, mikor és miért. Ezeknek a száznak a megértése és megismerése, ha a feladatot igazán komolyan vesszük, egy irányba fognak mutatni, arra, amit csinálnunk kell.

A tájépítész a térrel és az idővel is dolgozik, az elemek elhelyezésénél a kettő kapcsolatára figyel. Ha a térben haladunk, jelenlétünkkel és mozgásunkkal megváltozik a helyszín, rögtön megjelenik az idő.

Ági komolyan veszi a tájépítészeti elméleti részét: itt van a kezembem például az egyik könyve, ami a kora reneszánsz itáliai és magyar kerteket hasonlítja össze, komoly tudományos munka. Ági azt vallja, az igazi alkotás kérdéseket tesz fel, méghozzá olyanokat, amikre a válaszokat nem mindig gondoljuk végig szívesen: miért is jöttünk a világra, vagy éppen, hogy szabadok vagyunk-e? Ezen kérdések mellett esetlegessé válnak az aktuális trendek. Az alkotásnak helyt kell állnia a holnapban is, és kapcsolatban kell legyen a tegnappal. Ezért kell a hely lényegére figyelni, ezért kell élő kapcsolatba kerülni vele.

Ennek a hozzáállásnak a gyümölcse például a balatonfüredi munka, ezért váltalta Ági a saját felelősségére és akaratából, hogy ivóutakba vezessék a helyi savanyúvizet. Balatonfüredről kevesen tudják ma már, hogy a kiegyezést követően európai hírű fürdőváros volt,

és a neve is innen ered. Nemcsak a Balatont használták hideg vizes gyógyvízként, a már említett savanyúvizekre is komoly fürdőkultúra települt. Ide jártak a kor szellemi nagyságai, Balatonfüred volt nyaranta az ország szellemi központja. Ági vallja, hogy Füred akkor lehet sikeres, ha tud meríteni ebből a múltból. A munka befejeződött, Balatonfüred pedig azóta, Áginak is köszönhetően, számos rangos díjat nyert.

A tájnak szerves részét adják az ott élők, akiket be kell vonni az őket is érintő tájépítészeti munkákba. Az említett élő kapcsolat is nagyobb eséllyel jön létre, ha nemcsak egyénként, hanem csapatban keressük. Herczeg Ági vezetésével 10 éve zajlanak Székelyföldön a fürdőépítő kalákák, amiknek történetéről szintén könyvet adtak ki. A könyv belső borítóján ezernél is több név szerepel, azoknak a nevei, akik szervezett formában részt vettek a kalákákban: építészek, tájépítészek, hallgatók, ismerősök, olyanok, akiket bevonzott ez a szemlélet. A helyben élőkkel együtt, akik felajánlásukkal, vagy munkájukkal, fuvarozással segítették a munkákat, közel tízezer főről beszélhetünk.

Ági kicsit maga is olyan, mint a táj, azonosult vele. Titkokat tud, szereti azokat, akikkel élő kapcsolatba kerül, és közösségeket nevel. Zárásképpen szeretnék felolvasni tőle egy idézetet.

„A kert csodálatos, titokzatos. Csak be kell nyitni a kertkapun, belépni és kinyílik az egész világmindenség. Megmutatja magát a természet teremtő ereje, teljes szépsége. Ha leülünk a kerti padra és szemlélődünk, megleshetjük a Teremtő jókedvét a reggeli párában, a virágok, fák ezernyi színében, formájában, az illatokban, a madarak dalos üzenetében. Ha megműveljük, átéljük az örökkévalóságot és az életet adó múlandóságot. Befogadhatjuk azt a mérhetetlen szeretetet, amelyet segítő társaink, a növények, az állatok, a láthatatlan lények felénk árasztanak. Átélnhetjük az

elemek egymásba ható erejét, amelyből az élet fakad. Ha megműveljük a földet, mi magunk művelődünk. Mindehhez alázat, figyelem és feltétel nélküli szeretet kell. Ez az, amit a kertész nap mint nap tesz, le kell hajoljon Földanyánkhoz, hogy felemelkedhessen.

Köszönöm az én jó Istenemnek, hogy elvezetett a kertkapuhoz.”

Szeretettel ajánlom Herczeg Ágnest a zsűri figyelmébe. Ha rajtam múlna, nemcsak az Év Tájépítésze díját adnám neki, hanem az Utóbbi Tíz Év Tájépítésze díjat is odaadnám.

Köszönöm szépen.”

There are no two identical landscapes, and this refers to not only their surface. Every place is unique, due the character of people, their soul also differs from people living in other places, as they are affected by the place where they live.

When a designer faces a new task, his experience and education, accumulated knowledge and skills, and his or her inner sensibility will enable him or her to get in touch with the place.

This understanding is formed partially by the visual elements of the place to be transformed by a new design. The spiritual content and physical state of the architectural and landscape objects convey messages from the character of the place and about its current status. By talking to the people living there and observing their lifestyle and attitude, the artist will understand what occupies them, and in what mental and emotional condition they are. It is useful to know the history of the place: whether it has had a period of prosperity before and if it did so when and why it happened. The learning and comprehension of relevant historical events of the place will point us into the same direction, towards the objects which we need to create if we take our landscape designer task seriously.

A landscape architect works with time and space, when placing an object he or she has to consider the relationship between dimensions. When we advance in space, with our presence and movement we alter the scene and suddenly the time appears.

Ágnes Herczeg takes landscape art theory very seriously: I am holding a book in my hand for instance, which compares the early renaissance gardens in Italy and Hungary which is a substantial scientific work. Ági believes that a real art work is more about philosophical questions, such as why did we born to this world, or whether we are really free? Besides such questions, current trends become

somewhat accidental. This is why we need to focus on the essence of the place, and to develop a real contact with it.

One example of this philosophical landscape designer approach can be found in Balatonfüred, where Ági has taken the initiative and responsibility to supply the drinking fountains with local sour mineral water. Only a few people remember that Balatonfüred once was a famous spa, well known in Europe after the times of reconciliation with the Habsburgs, and there was a culture based on the above mentioned sour mineral water wells, from which its name has come (=“Balaton spa”). They used not only the cold water directly from the lake, but also built a significant spa culture upon the sour mineral water wells.

Intellectuals of the times have frequently visited the place, and Balatonfüred had become the cultural center of the country during the summer seasons. Ági states, that Füred can become successful again if it can reapply ideas from its own history.

The design work of Agnes Herczeg has been accomplished and since then, Balatonfüred has won numerous prestigious awards.

The local people are organic parts of the land, who should be involved in the landscape development of the place. The above described real contact of place and people has a greater chance to succeed if more people take part in the process.

With the leadership of Ms. Ágnes Herczeg, there has been a spa building activity in Transsylvania by local villagers for over ten years, its story has been subject of a book published recently. On the cover of the book, one can find more than thousand names who participated in this organized work, called “kaláka” (supporting bee community) of architects, landscape architects, university students, friends, those who were attracted by with this

approach. The total number of participants, volunteer helpers working on the project has reached about ten thousand.

Ági is such a person who can truly relate herself with the land. She knows the secrets of the local people, sympathizes and develops living relationships with them. In closing of this speech I would like quote something from her.

“A garden is beautiful and secretive place. Just open its gate, step into it, and a whole universe will unfold. Creative forces of nature will uppershowing their full beauty. If we rest on a garden beach or observe the garden peacefully, we can perceive the mood of our Creator in the morning mist, the flowers, the milliard colors and shapes of the trees, in the birds melodic twitter. If we cultivate the garden, we will experience eternity and life giving transience. We can accept the endless power of love, which the plants, animals and invisible creatures radiate towards us. We can experience the elements magnetic cohesion, from which all life stems. If we cultivate the earth, we cultivate ourselves. For all of this, we need humility, observance and unconditional love. This is what a gardener does every day, he needs to bow to mother earth, to elevate himself. Thanks to my good Lord, to lead me to that gate.”

I wholeheartedly offer Ms. Ágnes Herczeg to the attention of the Jury. If it were up to me, I would award her not only with the “Landscape architect of the Year, but I would give her this award for the last ten years as well.

Thank you very much for your attention.

STEFFLER ISTVÁN PÁLYÁZATA

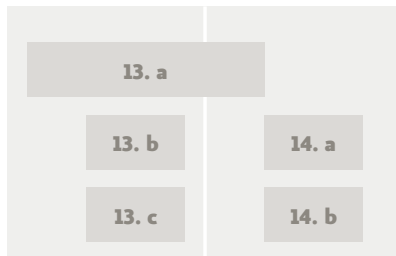
PORTFOLIO OF STEFFLER ISTVÁN

A három munka mindegyike egy-egy sajátos szelete a szakmának (történelmi kert, vízpart, munkahelyi környezet), de közös bennük a szintézisre törekvő, komplex megközelítés, melyből elsősorban a széles értelemben vett közösség profitál. Témájukon túl, a munkák időbeli léptéke is különbözik; az egyiket 500 év távlatában kell vizsgálni, a másik története csupán 150 évre vezet vissza, a harmadik pedig ízig-vérig a mai kor szülötte – sőt hamarosan a fenntartható jövőről is bizonyítványt kap. Közös bennük azonban a Duna; a Duna fizikai felőket a jobb és bal partján, a Duna fizikai közelsége, látványa mindhárom terület múltját, jelenét és jövőjét meghatározza.

A feladatokban a formai és funkcionális tartalmat, a közvetített értéket tartom szem előtt, hogy szándékom szerinti magas minőségű, és a környezeti kultúrát emelő alkotások születhesse- nek. Legjelentősebb munkám a Kopaszi Gát komplex környezetrendezési és revitalizációs tervezése, melyért 2009-ben Pro Architectura díjat kaptam. ©

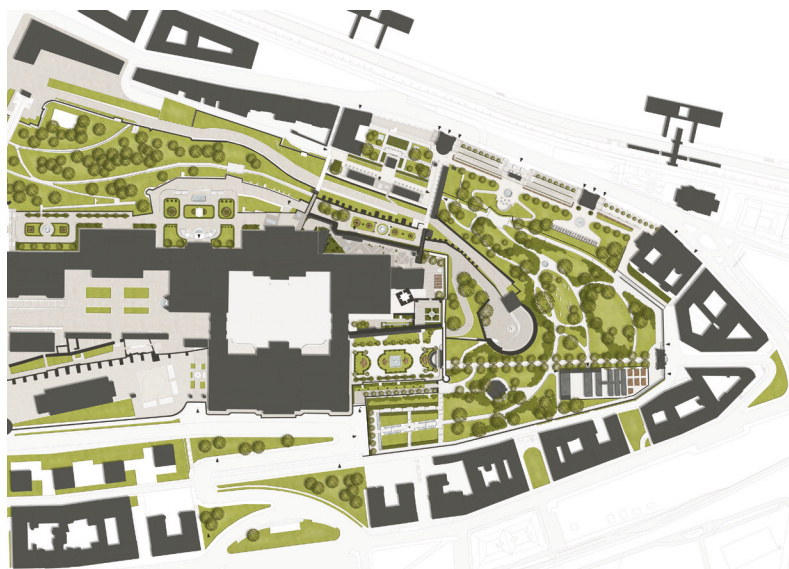

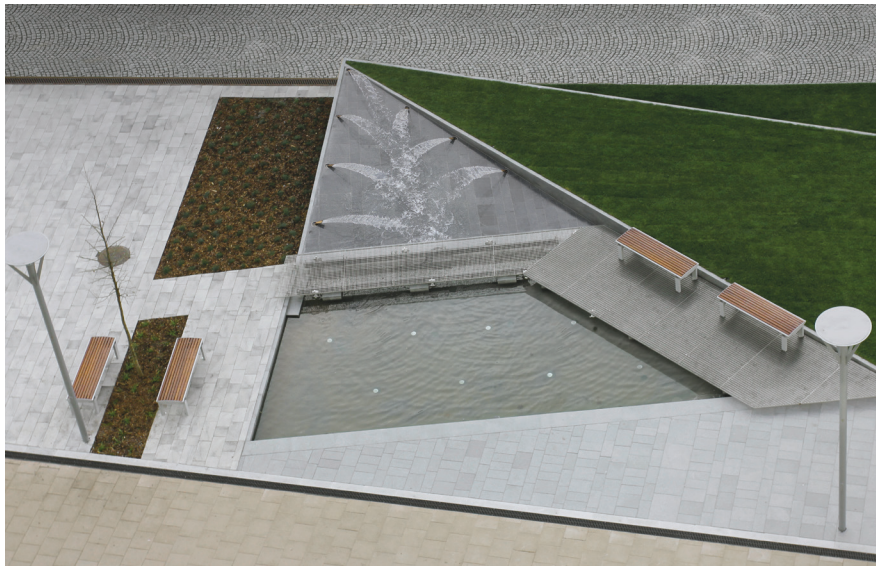
**13. a, b, c kép/
pict.:** Budapest,
Kopaszi gát
- Lágymányosi öböl
revitalizációja /
Revitalisation of
Budapest, Kopaszi Dike
- Lágymányosi Bay
(TERVEZŐK/
DESIGNERS: STEFFLER
ISTVÁN, SZLOSZJÁR
GYÖRGY, KONTRA
DÁNIEL, REMECZKI
RITA, SALGÓ
BORBÁLA, 2009)

14. a, b kép/pict.:
Budapest, Budai Vár,
Palotanegyed, Királyi
kertek újjáélesztése /
Budapest, Buda Castle,
Royal Garden
Revitalisation
(TERVEZŐK/
DESIGNERS: STEFFLER
ISTVÁN, ALFÖLDI
GÁBOR, CSÁKÓ
EDINA, 2011)

Each project represents a special segment of the trade (historical garden, waterside, working environment), but they have a complex approach in common striving for synthesis to benefit firstly the wide public. Apart from their themes, their timescales also differ. One of them has to be viewed from a perspective of 500 years; the history of the next one leads back to 100 years “only”, while the third one was born every inch from modern life – and will even receive a certificate for the sustainable future soon. They have the River Danube in common. They are connected by the Danube; its proximity and sight determines the past, present and future of all three areas.

I am attentive to the content regarding form and function, and to the transmitted value in order to create high quality work improving environmental culture in line with my intentions. My most important work was the complex landscaping and revitalization design of Kopaszi Gát awarded by the Pro Architectura prize in 2009. ©

15. a

15. b

15. c

15. d

**15. a, b, c, d kép/
pict.:** Budapest,
Milleniumi
Városcsopont
főépület (KandH
székház) / Budapest,
Millenium City
Center (KandH
Headquarters)

(TERVEZŐK/
DESIGNERS: STEFFLER
ISTVÁN, SZLOSZJÁR
GYÖRGY, STÉHLY
ZOLTÁN, CSÁKÓ
EDINA, 2011)

STEFFLER ISTVÁN LAUDÁCIÓJA

LAUDATION FOR ISTVÁN STEFFLER

SZERZŐ/BY:
PÁSZTOR ERIKA KATALINA

Ki viszi át...?

Az Év Tájépítésze díj értelmezésében azt jelenti, hogy a zsűri a díjra jelöltek közül kiemeli egy tervezőt, akinek munkáiról úgy véli, hogy leginkább pozitív hatással vannak egy közösség életére. Legismertebb példaként itt van előttünk a Time magazin Év Embere díja, amit 1927 óta adnak azoknak az embereknek, akik szerintük a legnagyobb hatással vannak a világtörténelem alakulására. A zsűrinek most tehát mérlegelnie kell, hogy a 21. század első évtizedének Magyarországon ki az a tájépítész tervező - és ne feledjük munkatársait, csapatát sem -, aki ma a legnagyobb hatást gyakorolja a nagyközönségre és ezzel közvetve, visszafelé ható erőként a szakma történetére, fejlődésére, lehetőségeinek bővülésére is.

A tervezéssel foglalkozók körében a siker - a munkák megvalósulása - ma csak kis részben múlik azon, hogy egy-egy tervezőnek hány zseniális ötlete van. A siker kulcsa, hogy mennyire van szinkronban saját korával, azokkal a láthatatlan, taníthatatlan és csak tapasztalati úton felismerhető korlátokkal, saját környezetének rejtett erővonalával, afféle szocio-kulturális trajektóriáival, amelyek munkáját, lehetőségeit keretezik. Sok áll vagy bukik azon, hogy tud-e együttműködni velük, hogyan viseli a kudarcot, meddig küzd és mikor enged, mit áldoz be, mennyi fizikai, illetve gyakorlati tapasztalata van, milyen gyorsan számol fejben, hogyan érvel és milyen csapatot

Who takes it over...?

The award of the "Landscape Architect of the Year" can be interpreted such that the board of referees selects a designer from the nominees, whose work according to their opinion has the most positive effect on the life of a community.

A similar example of this prize is the well-known "Man of the year" award by the Time magazine, which has been awarded since 1972, and it is given to those individuals, who - according to the editors of the magazine - had the most significant impact on the human history in that particular year.

In our present situation, the referee board has to decide who was the most prominent landscape architect or group of architects in the first decade of the 21st century in Hungary who has had the largest impact on the public community, with indirect and retrospective effect on the entire profession on its history, and on its development and the expansion of its potentials. This may sound odd, but the real success of the designers depends not exclusively on the original ideas, but mostly on the harmonizing ability with the current era and complex environment, including socio-cultural aspects. These trajectories and professional limits are very difficult to teach in schools, it can be learnt only by experience.

A lot of the success depends on physical and practical experience and it may well depend on how a designer or

tud maga köré építeni. Ha valaki ezekben mind kiváló, akkor esélyt kap az alkotásra. A tervezés nagy része kommunikáció és taktika, mert a tét a megvalósult projekt minősége egy olyan környezetben, amelyben elenyésző minoritásban vannak azok, akiket a minőség tényleg érdekel. S ez a legnagyobb akadály, amit át kell tudni lépni. Az igény a minőségre nem kívülről jön, hanem belülről fakad, a tervezői ambíciókból, valami leküzdhetetlen vágyból, hogy az ember csináljon valami jót és szépet. Elég faramuci helyzet ez, ha belegondolunk. Az alkotók úgy húzzák maguk után a kontextust, mint Repin hajóvontatói azt a bizonyos böhm nagy teherhajót a Volgán.

Különösen igaz ez város és táj viszonyára, amelyben a városi táj legfontosabb alakítói az infrastruktúra kivitelezői. A városi táj tulajdonképpen nem létező fogalom a mi világunkban. A házak között csak közlekedést, utakat, közműveket kell tervezni. Na jó, néha vannak értelmetlenül túllihegett dolgok, mint terek, teresedések, azokat le kell burkolni, el kell vezetni a vizet, ki kell tenni néhány padot meg lámpát, le kell kövezni, aztán jól van. A **techno-bürokrácia** (meg a tűzoltó- és jogászhadsereg) nagyjából ennyit tud a város házak közötti utcáiról és tereiről, amihez adjuk még hozzá az életünket átszövő, végtelenbe burjánzó nepotizmust, korrupciót, a közpénzpumpák minden képzeletet felülmúló, megfoghatatlan burjánzását. Ez az a városi táj, amiben egyszer csak

felbukkan egy alien, a Tájépítész. Nincsenek illúzióim, ma még valószínűleg nem azért jut eszébe egy potentátnak, hogy létezik szabadtértervezés, mert kiáll amellett, hogy egy városban az életminőséget nagyrészt a minőségi közterek és parkok határozzák meg. Ámbár ne legyek rabja az előítéleteimnek.

A tengernyi jogos kritika mellett a válság előtti ingatlanfejlesztési bumm egyik fontos hozadéka a tájépítészet, hiszen olyan privát kertek, átriumok, terek jöttek létre, amelyek mintaként szolgáltak mind a döntéshozók, mind a nagyközönség számára, s amelyek elévülhetetlenül sokat tettek azért, hogy amikor ma és holnap városi tájról gondolkozunk, akkor egy kicsit más képek jelenjenek meg egy átlag döntéshozó és város lakó lelki szeméi előtt. A Kopaszi gát, a Művészetek Palotája, vagy a Center Point irodaház a **tájépítészetben a status quo drámai változását jelentik**, mind a mai napig. Általuk a poszt-szocialista városkép alapvetően megváltozott, a megszelidített és urbanizált természet részévé vált a városi tájról való gondolkodásnak, és ma már szimplán rondának találunk egy olyan közteret, amelyben nem fedezzük föl a tudatos szabadtértervezés nyomait. Ezek a tájépítészeti projektek pont olyan hatással voltak a városra, mint Csipkerózsikára a királyfi csókja. S ez a királyfi a miénk, itt van közöttünk, **Steffler István** tájépítész tervező személyében. Bár szükös esztendőkre és nehéz körülményekre, de egy hosszú álom után most ébredünk. Ma

architect can cooperate with his or her environment how he or she can tolerate drawbacks and resistance, because he needs to know when to fight or when to give up, has to know how much is to be sacrificed and on the whole team which he organizes around himself.

When one is excellent in all of these aspects including fast decision making and mental calculation he or she can have a chance for creation. The major part of design process is the communication and tactics, because the goal is the quality of an implementation in a given environment with only a few people who really care about professional quality. And this is the largest obstacle that has to be passed. The demand for a good quality work does not come from outside, but from the inner self, it is the personal ambition of the designer, the insurmountable desire to do something good and nice.

It is indeed a funny situation. The artists or designers struggle to drag the context similarly to hauling people of a Russian painter called Repin who move an enormous freighter on the river Volga.

This situation is also valid for the relationship between city and landscape, where the urban landscape is mainly determined by the constructors and builders of infrastructure. There is no such thing as a pure townscape or cityscape, which would be the urban equivalent of landscape. The inhabitants of a city live in big housing complexes and there should be adequate roads and other

utilities between the housing estates. Of course, there are some fancy areas, like squares, widening spaces, which need to be paved, drained, furnished with some benches, street lights, covered with stone and than all should be well.

The **techno-bureaucrats** (such as government officials, Fire department, army of lawyers etc.) know only this much about the streets and public squares and to make the picture complex, one might add corruption, intangible proliferation of unfathomable pumps of public funds together with penetrating and ever expanding nepotism.

In this theater, suddenly appears an alien, a Landscape Architect. I have no illusions, it is unlikely today, that a prominent person would explicitly vote for a good quality open space design, or he would be convinced that the quality of urban life depends on the quality of public spaces and parks. However, I do not want to become a prejudist..

Besides the massive criticism, one can say that the landscape architecture benefited from the era of economic prosperity prior to the global recession during which new private gardens, atrium yards, and other open and public spaces were created, which serve as a new urban landscape models for the decision makers and for the general public. Several public parks were created that serve as new benchmarks of landscape architecture in Budapest, the so called "Kopaszi" dike development, the MUPA project (Palace of Arts, Budapest) or the Center Point office

buildings all have generated a dramatic impact on landscape architecture .

These new developments have fundamentally changed the post-socialist urban landscape to a more tame and urbanized phenomenon. Moreover, they have transformed the public opinion about beauty of an open space, since a public space lacking signs of intentional landscape designer tools is no longer considered a nice or a harmonious place.

Mr. István Steffler has succeeded in reestablishing the concept of cityscape, in which one could detect the expectations of the new business environment by creating an artistic environment with a natural look that can be understood by everybody.

Well, one might say that it was an easy job, since there was enough financial support for these projects.

However, anybody who has ever designed anything for a large company, would know it is not an easy task to do, in fact it is quite the opposite. The limits and requirements are very rigid, do not tolerate any deviation. There is not much room for an artist to maneuver.

However, István Steffler could efficiently work within these boundaries and could create valuable art that has brought landscape architecture in a better and publicly recognized position in a few years, what even us ordinary people could observe that there exists such a profession which is called landscape architecture .

It is the first time that "The Landscape Architect of the Year" is being

már egyre többen figyelünk városunk, vagyis otthonunk szabadtereire, és ez a figyelem inentől kezdve visszavonhatatlanul nőni fog, mert egyre többen szeretnénk kevesebb mocskot termelő közlekedést, tiszta vizet, levegőt, élelmiszert és földet közvetlen városi környezetünkben.

Steffler Istvánnak sikerült a városi táj fogalmát új alapokra helyeznie azzal, hogy egyszerre érzett rá egy feltörekvő üzleti közeg elvárásaira és a tervezett természeti tájban rejlő, mindenki számára érthető költészetre. Hallom a sutogó kórust, hogy persze, persze, volt pénz... De aki tervezett már bármit is nagy cégeknek, tudja, hogy ez egyáltalán nem könnyű műfaj, sőt. A korlátok határozottak és feszesek, ellentmondást nem tűrők. Nem az alkotói szabadság terepe ez. Viszont Steffler István ezeken a korlátokon belül is képes volt olyat alkotni, amelyek pár év alatt az egész tájépítész szakmát sokkal jobb pozícióba hozták, és mi oktondi külső szemlélők észrevettük, hogy – egyáltalán – van ilyen szakma!

Most először kerül átadásra az Év Tájépítésze díj. Az első ilyen díj mindenképpen egy olyan tervezőt illet, akinek munkássága a legnagyobb hatással volt arra, hogy ma ezt a díjat átadhassuk. A zsűri nek nagyon nincs könnyű dolga, mert ezt mindegyik kiváló jelöltről elmondhatjuk. Ezzel együtt Steffler Istvánt azért emelném ki, mert volt annyira szerencsés fickó, hogy nagy és jelentős munkák hulljanak az ölébe, és volt annyira sokféle kimagasló

kvalitással rendelkező tervező, aki ezt a szerencsét mérnöki alapossággal, minőségre irányuló tervezői ambíciókkal, lelkiismerettel és nem utolsósorban művészi érzékenységgel toldotta meg. Ezekkel a nagy és megkerülhetetlen munkákkal, kidolgozottságukkal, professzionalizmusukkal, finoman adagolt újdonságukkal lépett át a tájépítészet, mint szakma a döntéshozók és a városlakók számára a láthatósági küszöbön. Azon csodálkozom, hogy amikor István megkapta ezeket a munkákat, nem nyomta agyon a felelősség. Mert biztosan érezte, hogy mekkora felelősség van rajta, hogy minden akadály, nehézség és súly ellenére átvigye szerelmét, a tájépítészetet a „túlsó partra”. Hagy idézzem itt teljes hosszában Nagy László ötvenöt éve született versét:

*Létem ha végleg lemerült,
ki imád tücsök-hegedűt?
Lángot ki lehel deres ágra?
Ki feszül föl a szivárványra?
Lágy hantú mezővé a szikla-
csípőket ki öleli sírva?
Ki becéz falban megeredt
hajakat, verőereket?
S dúlt hiteknek kicsoda állít
káromkodásból katedrális?*

*Létem ha végleg lemerült,
ki rettent a keselyűt!
S ki viszi át fogában tartva
a Szerelmet a túlsó partra?*

Steffler Istvánnak ez maradéktalanul sikerült. ©

awarded. The first of such distinction should be given to a designer, whose work had the greatest impact on the very cause of this award.

The referee board has not an easy task, because all the nominees would deserve the award.

I would like to bring your attention to Mr. István Steffler, not only because he was a lucky fellow to have these significant appointments but because he is a very capable designer with various skills, who could use this talent with engineering precision, quality oriented design ambitions, with honesty and artistic sensitivity by which he completed these projects.

As a result of significant and remarkable projects realized by Mr. István Steffler - including novelties, professional quality design and small details the profession of landscape architecture has become a clearly visible art for both the decision-makers the for the city dwellers.

I was surprised that responsibilities of these massive projects have not stressed him out and he did not become exhausted.

He must have felt the enormous responsibility which probably helped and motivated him to pass all barriers and obstacles, and he could successfully carry over his love the landscape architecture, to the "other side".

Let me now cite a poem written by Mr. László Nagy 55 years ago in its full length:

*When my life has sunk beneath me
who will admire the cricket's cadenza?
Who will kindle the frosty bough?
Who will hang crucified from a rainbow?
Who will transform hips that are rocks
into a flowering field among hillocks?
Who will stroke the hairs in stones,
the pebbles' blood, the wall's veins?
Who will build an immense cathedral
where tongues cursed and faith fell?*

*When my life has sunk for good
who will battle that deadly bird?
Whose mouth will be strong enough to
bear
foundering Love to the farther shore?*

*(translated by Tony Connor
and George Gömöri)*

Mr. István Steffler could make it perfectly.

AZ ÉV JUNIOR TÁJÉPÍTÉSZE 2012

SIMON-KISS MÁRTA ÉS PÁLYAMŰVÉNEK BEMUTATÁSA

PORTFOLIO OF MÁRTA SIMON-KISS

SZERZŐ/BY:
JÁMBOR IMRE

Életrajz

Simon-Kiss Márta felsőfokú tanulmányait 2004-ben kezdte a Budapesti Corvinus Egyetem tájépítésmérnöki szakán. Az alapozó tárgyak sikeres elvégzése után 2007-ben felvételt nyert a Kert- és Szabadtértervezési Tanszék „A”: Kert- és településépítészeti szakirányára.

Az egyetemi időszak alatt számos szakmai eredményt ért el, továbbá különböző versenyeken is sikeresen szerepelt. 2008 szeptemberében egy egyhetes nemzetközi, építész- és tájépítész-hallgatóknak rendezett workshopon vett részt a németországi Magdeburg városában, melynek címe International University Workshop Architecture and Landscape Architecture IBA 2010 – „Living on the River Elbe” volt. A vegyes nemzetközi csapatok kitzött feladata volt egy-egy kidolgozott példán keresztül bemutatni az Elba folyó vidékének élhető építészeti és tájépítészeti fejlesztési lehetőségeit.

Nem sokkal ezután a Budapesten rendezett 8 fürdő spiritusza című workshop keretein belül dolgozott más magyarországi egyetemekről érkezett, elsősorban építészhallgatókkal. Ennek során több budapesti fürdőbe ellátogattak, majd egy-egy megadott fürdőt feldol-

gozva, elemezve mutattak be fejlesztő irányú javaslatokat, vázlatterveket.

2008 novemberében kilátogatott a Lipcsében megrendezett „Denkmal 2008 műemlékvédelmi szakkiállítás”-ra, ahol a magyar standon kiállított műemléképületek belső udvaraira készített néhány koncepcióterv egyike az ő munkája volt.

2008 decemberében a felsőoktatási intézményekben két évente megtartásra kerülő Kari Tudományos Diákköri Konferencián I. helyezést ért el, ezzel jogot formálva az országos fordulón való részvételre. Az Országos Tudományos Diákköri Konferenciát 2009 áprilisában Miskolc városában tartották, ahol „A gyulai szigeterőd múltja, jelene és lehetséges jövője” című témájával a Műszaki szekcióban III. díjat nyert el.

A 2009-es tanév tavaszi félévében a korábbi tanulmányi és szakmai eredményeiért, érdemeiért közársasági ösztöndíjban részesült.

2009-ben Simon-Kiss Márta „A gyulai szigeterőd környékének szabadtérépítészeti terve” címmel készítette diplomatervét (4D folyóirat, 14. szám, 2009, p. 44). Munkájában helyszíni vizsgálatokat végzett a faállományról, a közlekedésről és a funkciókról. A felmérés összegzéseként megállapította, hogy rekonstrukciós lehetőségeket tekintve a

terület nagyon kedvező feltételekkel rendelkezik. A vizsgálatokra alapozva készítette el a terület szabadtérépítészeti tervét. Javaslatot tett többek között a palánkvar rekonstrukciójára, pihenőkert létrehozására az Almásy-kastélyban és a csónakázó kibővítésére.

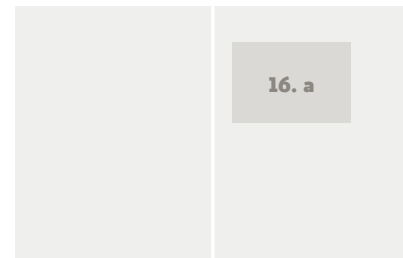
A színvonalas munkáért a diplomaterv kari diplomadíjat kapott.

Az egyetemi oklevél megszerzése után a Garten Studio Kft.-nél helyezkedett el, ahol azóta is dolgozik.

Ezen idő alatt jelentős eredményeket ért el.

2011-ben Jászberény város Önkormányzata országos pályázatot írt ki a Jászberény, Országzászló emlékmű tervezésére és megvalósítására, amelyen Szloszjár Györggyel 39 beadott pályázat közül rangsorolás nélkül I. díjat nyert.

Munkája során aktívan részt vett a Békéscsaba vasútállomás díszterének tervezésében, az Oroszlányi GE Zenon új, épülő gyára környezetrendezési kiviteli terveinek készítésében és a jelenleg kivitelezés alatt álló békéscsabai belváros revitalizációjának kiviteli tervezésében, továbbá dolgozott Jászberény, Győr és Dunaújváros főtereinek tervezésén. ©

16. a kép/pict.:
Somlóvásárhely
– Fogadó- és
rendezvényter /
Somlóvásárhely
– Reception and
program place
(TERVEZŐ/ DESIGNER:
SIMON-KISS MÁRTA)

Curriculum vitae

Marta Simon-Kiss had started her higher studies at the Corvinus University of Budapest, Major in Landscape Architect at 2004. After finishing successfully the basic subjects she had been admitted at 2007 to the Garden and Urban Planning specialization of the Department of Garden and Open Space Design.

She has achieved a number of profession successes and has participated in several competitions in Hungary and also abroad.

In September of 2008 she has participated in a workshop at Magdeburg, Germany, where she had been working together with international landscape architect and architect students. That was about the development possibilities of the surround of River Elbe. It was called “International University Workshop Architecture and Landscape Architecture IBA 2010 – “Living on the River Elbe””.

A little bit later she had attended in another workshop at Budapest called “The spirit of 8 bathes”, where she had been working together with architect students came from several national universities. The mixed groups had been visiting some bathes

of the capital and had presented a draft plan and ideas of a given bath.

In November of 2008 she had traveled to Leipzig visiting the Denkmal 2008 Exhibition. One of the several presented concept plans about the courtyards of monument buildings has belonged to her.

In December of 2008 she has won the first award of the Scientific Student Conference that is held periodically at every second year. The national round of the competition had been taken at Miskolc in 2009. Marta’s topic was “The past, the present and the possible future of the plank castle of Gyula”. In the Technology Section she has won the 3rd award.

The spring semester of 2009 she has got the Scholarship of the Republic awarding her former results and successes.

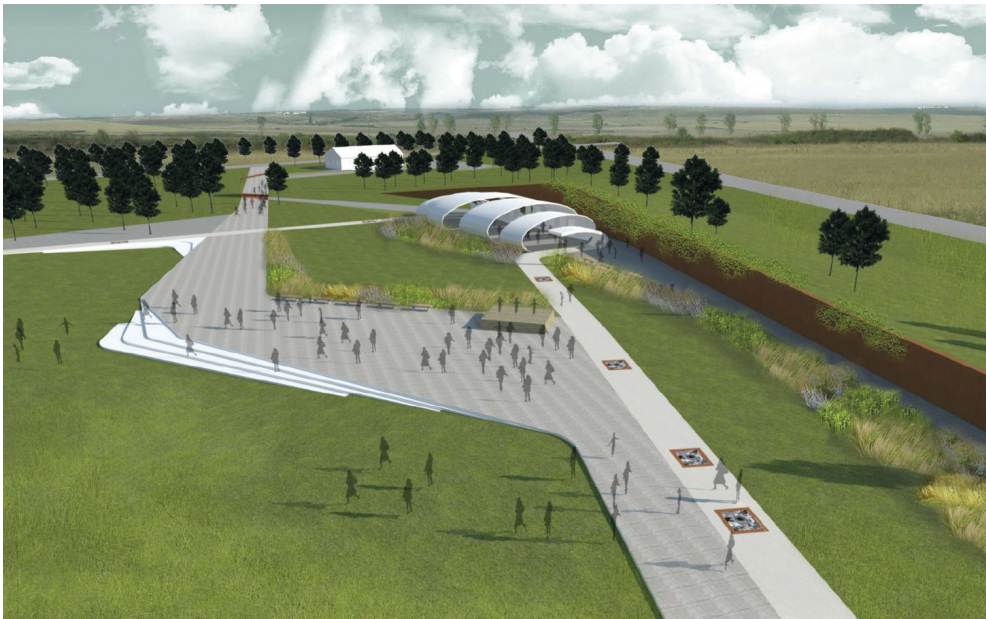
In 2009 Marta Simon-Kiss has been written her thesis about “The open space plan of the environment of the plank castle of Gyula” (4D magazine, 14. issue of 2009, p. 44). In the thesis she made some examinations about the tree stock, the traffic and the functions. Summarizing the survey the area has very good conditions for development taking the reconstruction ideas into consideration.

Based on the examinations she has drawn up detailed open space plan for the area. She suggested - among others - the restoration of the plank castle, the rest garden for the Almásy-castle and the extension of the Rowing Lake.

For her well-qualified work she has been awarded with the Faculty Diploma Prize.

Since obtaining the diploma she has been working for the Garten Studio Ltd.. During that time she has already had some professional results. In 2011 The Government of Jászberény town had invited entries for a competition named „The planning and realization of the national flag”. Together with György Szloszjár she has won the first prize without ranking from 39 submitted tenders.

At the Garten Studio she has taken an active part in the design of the foreground of the train station of Békéscsaba; of the new environment plan of GE Zenon of Oroszlány; of the revitalization of the city center of Békéscsaba. Additionally she had been working on the design of the main square of Jászberény, Győr and Dunaújváros.

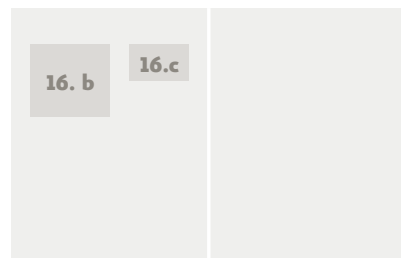
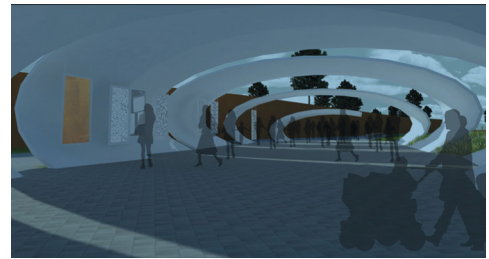

Somlósárhely – Fogadó- és rendezvénytér

A pályázati kiírás nyújtotta rengeteg feladat és lehetőség közül választva munkámban a Somlósárhelyen pályázati területként meghatározott leendő rendezvényterület egészére készítettem ötlettervet. Konceptiómban törekedtem arra, hogy a rendezvénytér teljes területe összetartozó egységet alkosson, úgy, hogy az egyes részterületei mégis külön-külön jól használhatóak legyenek, akár egy időben is. Figyelembe vettem a terület meglévő adottságait (Gerő-kút, kilátás a Somló-hegyre, 8-as sz. főút), amelyekre építettem is a tervezés során. Igyekeztem olyan egyedi és akár nemzetközi érdeklődésre is számot tartó rendezvényterületet tervezni, amely vagy részleteiben, vagy ütemezetten, több részletben is megvalósítható lenne. A terület fő elemei a Helytörténeti Sétányból felcsavarodó land-art elem, amely időszakos „rendezvényépületként” használható, ücsörgésre is alkalmas lépcsők és tereplépcsők, pihenőtér a kút körül. A terület növényzete kihangsúlyozza a helyszín természetközelségét. ©

Somlósárhely – Reception and program place

From the many possibilities of the competition description I have created my concept plan for the entire area of the future event-space defined as competition area in Somlósárhely. In my work I focused on a global, integrated design of the entire area in the way that each part can be used functionally separately, at the same time also. During the design phase I considered the existing conditions (Gerő-well, lookout to Somló mountain, route 8), my work is based partly on them. My main goal was to create a unique and international interested event space which could be realised also scheduled. The main elements of the plan are the seasonally used land-art section rolled up from the Local History Walk; the stairs and terrain steps for sitting possibilities; the rest place around the well. The plants emphasize the surrounding natural environment. ©

16. b, c kép/pict.:

Somlósárhely
– Fogadó- és rendezvénytér /
Somlósárhely
– Reception and program place
(TERVEZŐ/ DESIGNER:
SIMON-KISS MÁRTA)

EPILOGUS

EPILOGUE

SZERZŐ/BY:
JÁMBOR IMRE

Érdekes, szép, eszmei kerete volt ennek az eseménynek Nagy László verse, a „Ki viszi át a szerelmet...” című. Ezt a verset magam is mondtam diákkoromban és sosem tudtam betelni vele, mert a mélysége végtelen. Személyesen is ismertem Nagy Lászlót, a bartóki szépségű és érzékenységű, törekenyen is erős, megátalkodottan igazságkereső költő-zsenit, ember-csodát. Furcsa, szokatlan ív ez, ahogy Bardóczi Sándor bevezetőjében is megjelenik, mint gondolat, ami nyilván a díjalapítás akarásában, lázában lett megerősítő idézetté, és a záró laudációban is elhangzott teljes terjedelmében Nagy László verse, Katalinának köszönhetően. Akkor, ott, hirtelen, meglepett a szokatlansága. De ahogy összeállt és letisztult a történések menete és ez az írás, szinte természetes követelménynek tűnik, hogy igen, ezt a szellemiséget, ami a tájépítészetben testesül meg, át kell menteni a túlsó partra, minden időkből, évről-évre, míg mindenki meg nem érti, mit is jelent és mekkora érték, amit hordoz. S aki ebben a munkában a legjelesebb, igen, ő legyen a mindenkori év tájépítésze. ©

A PUBLIKÁCIÓ A TÁMOP-4.2.1/B-09/1/
KMR-2010-0005 KUTATÁSI PÁLYÁZAT
KERETÉBEN KÉSZÜLT.

The poem written by László Nagy with the words „Who will take love over to the other side?” makes a magnificent frame for this celebration. I often cited this beautiful verse as a young student, and I could not have enough of it because it has an infinite depth of thoughts and feelings. I personally knew the poet László Nagy, he was similar in appearance to Béla Bartók, a sensitive, a strong yet fragile person, ever searching and fighting for justice, a real genius, a miracle-man.

The question of the poet saying „Who will take love over to the other side?” mentioned both in the introduction of Mr. Sándor Bardóczy and in the final speeches as well; - as an arc symbolizes the genuine enthusiasm of the founders of this prestigious prize: that indeed we have to go over to the other side of the world with our creations, each year, until everybody understands the true meaning of it and its real value.

And the person who fully understands it and shows in his or her works in a given year deserves the award of the „Landscape Architect of the year”. ©

THE PUBLICATION WAS WRITTEN IN
THE FRAME OF TÁMOP-4.2.1/B-09/1/
KMR-2010-0005 RESEARCH FUND.

SZERZŐK ÉS TÁMOGATÓK / AUTHORS & SPONSORS

DR. DÖMÖTÖR TAMÁS

vezető tanácsos, a nemzetközi tudományos tanács állandó tagja / Senior Counsellor, Permanent member of the Internal Council for Science

Belügyminisztérium, Területrendezési és Településügyi Főosztály / Department of Spatial Planning and Urban Management of the Ministry of Interior
1051 Budapest, József Attila utca 2-4.
1903 Budapest, Pf.: 314.
E-mail: tamas.domotor@bm.gov.hu

DR. JÁMBOR IMRE

egyetemi tanár / professor

Budapesti Corvinus Egyetem, Kert- és Szabadtértervezési Tanszék / Corvinus University of Budapest, Department for Garden and Open Space Design
1118 Budapest, Villányi út 35-43.
E-mail: imre.jambor@uni-corvinus.hu

KOVÁCS DÁNIEL

főszerkesztő, hg.hu / editor-in-chief, hg.hu

E-mail: kovacs.daniel@hg.hu

V. NÉMETH ZSOLT

vidékfejlesztésért felelős államtitkár / State Secretary for Rural Development

Vidékfejlesztési Minisztérium / Ministry of Rural Development
1357 Budapest, Pf. 6.
E-mail: zsolt.nemeth.v@vm.gov.hu

ÖRFI JÓZSEF

építész, blogger (MNO Égigérő blog) / architect, blogger (MNO Égigérő blog)

2081 Piliscsaba, Árpád vezér út 3.
E-mail: info@oerfi.eu

PÁSZTOR ERIKA KATALINA

építész, médiaművész, főszerkesztő / architect, media-artist, editor-in-chief

E-mail: epiteszforum.hu

RÁNKI JÚLIA

rádiós műsorvezető (Rádió Q) / radio presenter (Rádió Q)

E-mail: rankijuli@gmail.com

RÓZSA PÉTER

televíziós műsorvezető-szerkesztő (R&Partners Communications) / television presenter-editor (R&Partners Communications)

1136 Bp. Hollán Ernő u. 10. 3.em. 2.
E-mail: grozsa24@gmail.com

DR. SZALÓ PÉTER

helyettes államtitkár / Deputy State Secretary

Belügyminisztérium, Területrendezési és Építésügyi Helyettes Államtitkárság / Deputy State Secretariat for Regional Development and Construction of the Ministry of Interior
1051 Budapest, József Attila utca 2-4.
1903 Budapest, Pf.: 314.
E-mail: peter.szalo@bm.gov.hu

DR. SZILÁGYI KINGA

egyetemi tanár / professor

Budapesti Corvinus Egyetem, Kert- és Szabadtértervezési Tanszék / Corvinus University of Budapest, Department for Garden and Open Space Design
1118 Budapest, Villányi út 35-43.
E-mail: kinga.szilagyi@uni-corvinus.hu

THORNE, NIGEL

tájépítész szakértő / Consultant Landscape Architect

a Tájépítészek Európai Szövetségének (EFLA) elnöke, a Tájépítészek Világszövetségének (IFLA) alelnöke / President, European Federation for Landscape Architecture (EFLA) Vice-president, International Federation of Landscape Architects (IFLA)
P O Box 42324 London N12 8XE
E-mail: info@nigelthorne.co.uk

NEMZETI KULTURÁLIS
ÖRÖKSÉG MINISZTERIUMA

MAGYAR ÉPÍTÉSZ KAMARA

A PUBLIKÁCIÓK ÉS A '4D' 26.
SZÁMA MEGJELÉNÉSÉT A
TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-
0023 KUTATÁSI PROJEKT
TÁMOGATTA.

A LAP MEGJELÉNÉSÉT
A BELÜGYMINISZTERIUM
TÁMOGATTA.

NEMZETI KULTURÁLIS ALAP

ORMOS IMRE ALAPÍTVÁNY